

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2008 ROKU
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	4
SKONSOLIDOWANE BILANSE	5
SKONSOLIDOWANE RACHUNKI ZYSKÓW I STRAT	7
SKONSOLIDOWANE RACHUNKI PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	9
DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA	10
1. Informacje ogólne	10
2. Skład Grupy Kapitałowej	11
3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej	13
4. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego	14
5. Kontynuacja działalności	14
6. Czas trwania Grupy Kapitałowej	14
7. Data bilansowa oraz okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym	15
8. Waluta pomiaru i waluta sprawozdawcza	15
9. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych	15
10. Zasady rachunkowości	17
10.1. Podstawa konsolidacji	17
10.2. Inwestycje w podmioty stowarzyszone	17
10.3. Wartości niematerialne	18
10.4. Wartość firmy jednostek podporządkowanych	18
10.5. Rzeczowe aktywa trwałe	19
10.6. Środki trwałe w budowie	20
10.7. Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów	20
10.8. Leasing	20
10.9. Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	21
10.10. Utrata wartości aktywów niefinansowych	21
10.11. Inwestycje w nieruchomości	22
10.12. Zapasy	22
10.13. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	22
10.14. Transakcje w walucie obcej	22
10.15. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	23
10.16. Rozliczenia międzyokresowe	23
10.17. Kapitał własny	23
10.18. Rezerwy	24
10.19. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	24
10.20. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne	24
10.21. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	24
10.22. Koszty finansowania zewnętrznego	25
10.23. Dotacje rządowe	25
10.24. Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	25
10.25. Podatek dochodowy	25
10.26. Instrumenty finansowe	26
10.27. Pochodne instrumenty finansowe	27
10.28. Utrata wartości aktywów finansowych	27
10.29. Uznawanie przychodów	28
10.30. Sprzedaż produktów, towarów i usług	28
10.31. Odsetki	28
10.32. Dywidendy	28
10.33. Szacunki Zarządu	28
10.34. Zysk/(Strata) netto na akcję	29
10.35. Zobowiązania i należności warunkowe	29
11. Rzeczowe aktywa trwałe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie	30
12. Należności długoterminowe	41
13. Rozliczenia międzyokresowe	41

14.	Inwestycje w nieruchomości	42
15.	Wartości niematerialne	43
16.	Aktywa przeznaczone do sprzedaży	47
17.	Połączenia jednostek gospodarczych	47
18.	Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	51
19.	Długoterminowe aktywa finansowe	52
20.	Krótkoterminowe aktywa finansowe	53
21.	Instrumenty finansowe	54
21.1.	Wartość bilansowa instrumentów finansowych	56
21.2.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych	58
21.3.	Zarządzanie ryzykiem finansowym	59
21.4.	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut, stóp procentowych, uprawnień cen do emisji dwutlenku węgla CO ₂ oraz surowców i produktów naftowych	79
22.	Zapasy	82
23.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	84
24.	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	85
25.	Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływów pieniężnych	86
26.	Kapitał podstawowy	88
27.	Dywidendy	89
28.	Zysk/(Strata) przypadający/(a) na jedną akcję	89
29.	Udziały mniejszości	89
30.	Oprocentowane kredyty i pożyczki	90
31.	Rezerwy	103
32.	Pozostałe zobowiązania finansowe i inne, rozliczenia międzyokresowe bierne	106
33.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne	107
34.	Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	108
35.	Przychody ze sprzedaży	109
36.	Koszty według rodzaju	110
37.	Pozostałe przychody operacyjne	110
38.	Pozostałe koszty operacyjne	110
39.	Przychody finansowe	111
40.	Koszty finansowe	111
41.	Podatek dochodowy	111
42.	Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe	113
43.	Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	120
44.	Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym	121
45.	Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach jednostki dominującej lub jednostek od niej zależnych	123
46.	Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących Jednostki Dominującej	132
47.	Struktura zatrudnienia	132
48.	Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi (jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności oraz jednostki nie objęte konsolidacją)	133
49.	Informacje o transakcjach z jednostkami powiązаныmi Skarbu Państwa	134
50.	Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę	136
51.	Pozostałe informacje	136
51.1.	Zaktualizowana Strategia Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. do roku 2012	136
51.2.	Szczególne uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywanie w spółkach kapitałowych	139
52.	Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.	140

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.	PLN'000		EUR'000	
	za rok zakończony 31.12.2008	za rok zakończony 31.12.2007 (dane porównywalne)	za rok zakończony 31.12.2008	za rok zakończony 31.12.2007 (dane porównywalne)
	(badane)	(badane)	(badane)	(badane)
Przychody ze sprzedaży	16.294.738	13.125.123	4.613.329	3.475.197
Zysk/(Strata) operacyjna	(145.828)	713.664	(41.286)	188.960
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	(504.218)	1.004.494	(142.753)	265.964
Zysk/(Strata) netto z działalności kontynuowanej	(389.933)	814.147	(110.397)	215.565
Zysk/(Strata) netto przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	(453.906)	777.160	(128.509)	205.772
Zysk netto przypisany akcjonariuszom mniejszościowym	63.973	36.987	18.112	9.793
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	311.670	157.830	88.239	41.789
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2.417.112)	(816.440)	(684.327)	(216.172)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	1.963.145	513.145	555.801	135.868
Przepływy pieniężne netto razem	(138.751)	(147.061)	(39.283)	(38.938)
Podstawowy zysk/(strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	(3,99)	6,84	(1,13)	1,81
Rozwodniony zysk/(strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	-	-	-	-
	PLN'000		EUR'000	
	Stan na 31.12.2008	Stan na 31.12.2007	Stan na 31.12.2008	Stan na 31.12.2007
	(badane)	(badane)	(badane)	(badane)
Aktywa razem	12.201.998	9.720.384	2.924.455	2.713.675
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	5.404.135	5.816.227	1.295.210	1.623.737
Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	395.917	334.691	94.890	93.437
Kapitał własny razem	5.800.052	6.150.918	1.390.100	1.717.174

Do przeliczenia pozycji bilansowych w tabeli "Wybrane dane finansowe" na dzień 31 grudnia 2008 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w tym dniu tj. 1 EUR = 4,1724 PLN. Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych wykazane w tabeli "Wybrane dane finansowe" za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 3,5321 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku).

W celu przeliczenia pozycji bilansowych w tabeli "Wybrane dane finansowe" na dzień 31 grudnia 2007 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w tym dniu tj. 1 EUR = 3,5820 PLN. Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych wykazane w tabeli "Wybrane dane finansowe" za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 3,7768 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku).

SKONSOLIDOWANE BILANSE
na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	<u>31 grudnia 2008</u> (badane)	<u>31 grudnia 2007</u> (badane)
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	11	5.532.612	3.471.247
Zaliczki na środki trwałe w budowie	11	1.200.713	781.780
Wartość firmy	17	45.562	58.207
Wartości niematerialne	15	55.921	64.999
Inwestycje w nieruchomości	14	4.898	3.445
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	18	73.488	48.519
Długoterminowe aktywa finansowe	19	26.516	21.553
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	41	132.223	31.732
Pozostały majątek trwały, w tym:		21.911	26.644
- należności długoterminowe	12	9.152	12.668
- rozliczenia międzyokresowe	13	12.759	13.976
		-----	-----
Aktywa trwałe razem		7.093.844	4.508.126
		-----	-----
Aktywa obrotowe			
Zapasy	22	2.447.247	2.589.322
Należności z tytułu dostaw i pozostałe należności, w tym:	23	1.564.852	1.542.465
- należności z tytułu podatku dochodowego		199.971	1.867
Rozliczenia międzyokresowe	13	45.863	31.868
Krótkoterminowe aktywa finansowe	20	328.760	119.342
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	24	712.801	924.995
		-----	-----
Aktywa obrotowe razem		5.099.523	5.207.992
		-----	-----
Aktywa przeznaczane do sprzedaży	16	8.631	4.266
		-----	-----
		=====	=====
Aktywa razem		12.201.998	9.720.384
		=====	=====

SKONSOLIDOWANE BILANSE
na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	26	113.700	113.700
Kapitał zapasowy		970.951	970.951
Zyski zatrzymane		4.311.130	4.746.221
Różnice kursowe z przeliczenia		8.354	(14.645)
		-----	-----
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		5.404.135	5.816.227
		-----	-----
Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	29	395.917	334.691
		-----	-----
Kapitał własny razem		5.800.052	6.150.918
		-----	-----
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	30	3.412.245	842.943
Rezerwy długoterminowe	31	267.903	208.594
Rezerwa na podatek odroczony	41	10.411	154.789
Pozostałe zobowiązania finansowe i inne	32	9.961	9.323
		-----	-----
Zobowiązania długoterminowe razem		3.700.520	1.215.649
		-----	-----
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne, w tym:			
- zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	33	1.894.509	1.757.451
Oprocentowane kredyty i pożyczki		8.069	20.446
Rezerwy krótkoterminowe	30	507.360	517.193
Pozostałe zobowiązania finansowe	31	80.470	74.268
	32	219.087	4.905
		-----	-----
Zobowiązania krótkoterminowe razem		2.701.426	2.353.817
		-----	-----
Zobowiązania razem		6.401.946	3.569.466
		=====	=====
Pasywa razem		12.201.998	9.720.384
		=====	=====

SKONSOLIDOWANE RACHUNKI ZYSKÓW I STRAT
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony	za rok zakończony
		31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Przychody ze sprzedaży	35	16.294.738	13.125.123
Koszt własny sprzedaży	36	(15.287.258)	(11.346.692)
Zysk brutto na sprzedaży		1.007.480	1.778.431
Pozostałe przychody operacyjne	37	29.817	81.845
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości firmy	17	(12.645)	(21.496)
Koszty sprzedaży	36	(737.368)	(697.495)
Koszty ogólnego zarządu	36	(344.523)	(335.440)
Pozostałe koszty operacyjne	38	(88.589)	(92.181)
Zysk/(Strata) operacyjna		(145.828)	713.664
Przychody finansowe	39	82.508	313.549
Koszty finansowe	40	(466.931)	(44.995)
Udział w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych	18	26.033	22.276
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem		(504.218)	1.004.494
Podatek dochodowy od osób prawnych	41	114.285	(190.347)
Zysk/(Strata) netto z działalności kontynuowanej		(389.933)	814.147
Przypisany/(a): Akcjonariuszom jednostki dominującej	28	(453.906)	777.160
Akcjonariuszom mniejszościowym		63.973	36.987
		(389.933)	814.147
Zysk/(Strata) netto na jedną akcję (w złotych)			
- podstawowy	28	(3,99)	6,84
- rozwodniony		-	-

SKONSOLIDOWANE RACHUNKI PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (dane porównywalne) (badane)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(Strata) netto		(389.933)	814.147
Korekty o pozycje:			
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności		(26.033)	(22.276)
Amortyzacja		315.012	306.224
(Zyski)/Straty z tytułu różnic kursowych		366.730	4.091
Odsetki i dywidendy zapłacone netto		13.028	855
(Zysk)/Strata z tytułu działalności inwestycyjnej		29.564	(41.766)
Podatek dochodowy zapłacony		(308.695)	(157.003)
Podatek dochodowy bieżącego okresu	41	(114.285)	190.347
Zmniejszenie/(Zwiększenie) stanu należności	25	164.938	(252.733)
Zmniejszenie/(Zwiększenie) stanu zapasów	25	141.685	(883.218)
(Zmniejszenie)/Zwiększenie stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych	25	(109.199)	253.101
Zwiększenie/(Zmniejszenie) stanu rezerw	25	35.511	(4.276)
(Zwiększenie) stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych	25	(44.883)	(17.987)
Rozliczenie instrumentów finansowych		238.166	(31.632)
Pozostałe pozycje netto		64	(44)
		-----	-----
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		311.670	157.830
		-----	-----
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Dywidendy otrzymane		27.661	47.318
Odsetki otrzymane		30.655	19.036
(Zakup)/Sprzedaż środków trwałych i wartości niematerialnych		(1.699.582)	(368.681)
(Zakup)/Sprzedaż krótkoterminowych aktywów finansowych		1.509	184.007
Splata udzielonych pożyczek długoterminowych		17	-
Nabycie Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. po odjęciu nabytych w transakcji połączenia środków pieniężnych		3.987	-
Nabycie KRAK–GAZ Sp. z o.o. po odjęciu nabytych w transakcji połączenia środków pieniężnych		-	(15.829)
Wydatki z tytułu zaliczek na środki trwałe w budowie		(778.953)	(681.601)
Pozostałe pozycje netto		(2.406)	(690)
		-----	-----
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(2.417.112)	(816.440)
		-----	-----
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek		2.352.749	579.791
Wydatki z tytułu spłaty kredytów i pożyczek		(86.449)	(23.217)
Zapłacone odsetki		(61.517)	(21.603)
Zapłacone dywidendy – akcjonariuszom j. dominującej		-	(40.932)
Zapłacone dywidendy – akcjonariuszom mniejszościowym	29	(2.578)	(8.593)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(737)	(942)
Rozliczenie instrumentów finansowych		(238.166)	31.632
Pozostałe pozycje netto		(157)	(2.991)
		-----	-----
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		1.963.145	513.145
		-----	-----
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		3.546	(1.596)
		=====	=====
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	25	(138.751)	(147.061)
		=====	=====
Środki pieniężne na początek okresu	25	477.104	624.165
		=====	=====
Środki pieniężne na koniec okresu	25	338.353	477.104
		=====	=====
- o ograniczonej możliwości dysponowania	24	84.160	17.296

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku

(w tysiącach złotych)	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane	Różnice kursowe	Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	Kapitał własny razem
1 stycznia 2007 (badane)	113.700	970.951	4.014.432	(3.556)	5.095.527	306.416	5.401.943
Zysk netto za rok zakończony 31 grudnia 2007	-	-	777.160	-	777.160	36.987	814.147
Dywidendy dla akcjonariuszy z podziału zysku za 2006 rok	-	-	(40.932)	-	(40.932)	(8.593)	(49.525)
Zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy	-	-	2.377	-	2.377	(119)	2.258
Pozostałe	-	-	(6.816)	(11.089)	(17.905)	-	(17.905)
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2007 (badane)	113.700	970.951	4.746.221	(14.645)	5.816.227	334.691	6.150.918
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
1 grudnia 2008 (badane)	113.700	970.951	4.746.221	(14.645)	5.816.227	334.691	6.150.918
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Zysk/(Strata) netto za rok zakończony 31 grudnia 2008	-	-	(453.906)	-	(453.906)	63.973	(389.933)
Dywidendy dla akcjonariuszy z podziału zysku za 2007 rok	-	-	-	-	-	(2.578)	(2.578)
Zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy	-	-	-	-	-	(169)	(169)
Pozostałe	-	-	18.815	22.999	41.814	-	41.814
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2008 (badane)	113.700	970.951	4.311.130	8.354	5.404.135	395.917	5.800.052
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 10 do 140 stanowią jego integralną część

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

1. Informacje ogólne

Grupa LOTOS S.A. („Spółka”, „Jednostka Dominująca”), będąca jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. („Grupa Kapitałowa”, „Grupa”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 18 września 1991 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (obecnie Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego) w dniu 10 kwietnia 2002 roku, pod numerem KRS 0000106150. Spółce nadano numer statystyczny REGON 190541636.

Siedziba Spółki mieści się na ul. Elbląskiej 135, 80 - 718 Gdańsk.

W 2003 roku na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gdańsku XII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 28 maja 2003 roku została dokonana zmiana firmy Rafineria Gdańska Spółka Akcyjna na Grupa LOTOS Spółka Akcyjna.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy jest wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej oraz ich sprzedaż hurtowa i detaliczna. Grupa prowadzi również działalność w zakresie pozyskiwania oraz eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Jednostka Dominująca posiada następujące koncesje związane z podstawowym zakresem działalności:

- wytwarzanie paliw ciekłych udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 28 listopada 1998 roku, przedłużoną na okres do 31 grudnia 2025 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 5 października 2007 roku,
- obrót paliwami ciekłymi udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 23 grudnia 1998 roku, przedłużoną na okres do 31 grudnia 2025 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 października 2007 roku,
- magazynowanie paliw ciekłych na okres do 15 października 2016 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 10 października 2006 roku,
- wytwarzanie energii elektrycznej na okres do 5 października 2010 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 29 września 2000 roku,
- obrót energią elektryczną na okres do 10 września 2011 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 września 2001 roku,
- przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej na okres do 10 września 2011 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 września 2001 roku.

Ponadto, spółki z Grupy Kapitałowej posiadają m.in. koncesje i licencje:

- udzielone przez Ministra Środowiska na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w poszczególnych rejonach (rejon Gaz Południe do 14 grudnia 2012 roku, rejon: Gaz Północ, Gotlandia, Łeba, Rozewie, Sambia- E, Sambia –W do 14 grudnia 2010 roku, Wolin do 14 czerwca 2011 roku),
- udzielone przez Ministra Środowiska na eksploatację z poszczególnych złóż (złóż B6 do 7 listopada 2026 roku, złóż B3 do 29 lipca 2016 roku, złóż B8 do 5 września 2016 roku i złóż B4 do 11 maja 2032 roku),
- udzielone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki m.in. na: wytwarzanie, magazynowanie i obrót paliwami ciekłymi, obrót paliwami gazowymi, przesyłanie i dystrybucję paliw gazowych, przesyłanie i dystrybucję ciepła, wytwarzanie energii elektrycznej, przesyłanie i dystrybucję energii, obrót energią elektryczną,
- udzielone przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego na wytwarzanie biokomponentów, magazynowanie biokomponentów, wprowadzanie do obrotu biokomponentów (rodzaj biokomponentu - ester metylowy),
- udzielone przez Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego na wykonywanie przewozów kolejowych rzeczy i udostępnianie pojazdów trakcyjnych,
- udzielone przez norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii na poszukiwanie, rozpoznanie i eksploatację złóż węglowodorów na obszarze oznaczonym PL 316, PL 316B, PL 316CS i PL 316DS (od 29 sierpnia 2008 roku) oraz PL 455 na Norweskim Szelfie Kontynentalnym,
- udzielone przez norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii w wyniku rozstrzygnięcia rundy prekwalfikacyjnej APA 2008 udziały w koncesjach poszukiwawczych w obszarze południowej części Morza Północnego oraz na Morzu Norweskim:
 1. PL 497: LOTOS Exploration and Production Norge AS -10% udział (pozostali partnerzy: Det Norske Oljeselskap ASA (Operator) -35%, Bridge Energy AS - 30%, Dana Petroleum Norway - 25%).
 2. PL 498: LOTOS Exploration and Production Norge AS (Operator) - 25% udział (pozostali partnerzy: Skagen 44 AS - 25%, 4 Sea Energy AS - 25%, Edison International Spa Norway branch - 25%).
 3. PL 503: LOTOS Exploration and Production Norge AS (Operator) - 25% udział (pozostali partnerzy: Skagen 44 AS - 25%, 4 Sea Energy AS - 25%, Edison International Spa Norway branch - 25%).
 4. PL 515: LOTOS Exploration and Production Norge AS - 20% (pozostali partnerzy: Rocksource ASA (Operator) - 60%, Skagen 44 AS - 20%).

2. Skład Grupy Kapitałowej

Poniżej przedstawiono jednostki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wraz z ich przedmiotem działalności, metodą konsolidacji oraz udziałem Grupy w ogólnej liczbie głosów w kapitale podstawowym.

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji/ wyceny udziałów	Procentowy udział Grupy w kapitale podstawowym	
				31.12.2008	31.12.2007
Podmiot dominujący					
Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (głównie paliw) oraz ich sprzedaż hurtowa	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Spółki bezpośrednio zależne					
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Partner Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż paliw i obsługa detalicznych sieci koncernów zagranicznych, obsługa logistyczna	pełna	-	_(1)
LOTOS Gaz S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Mława	Produkcja oraz hurtowa i detaliczna sprzedaż gazu płynnego	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz krajowa sprzedaż olejów bazowych	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Ekoenergia S.A.	Gdańsk	Realizacja budowy podstawowych instalacji Programu 10+; spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, wykonawstwo remontów	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Jasło	Produkcja i sprzedaż mas parafinowych	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Tank Sp. z o.o.	Jasło	Handel hurtowy produktami naftowymi	pełna	100,00%	100,00% ⁽²⁾
LOTOS Czechowice S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Czechowice	Magazynowanie i dystrybucja paliw	pełna	80,04%	80,04%
LOTOS Jasło S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Jasło	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej oraz ich sprzedaż hurtowa i detaliczna ⁽³⁾	pełna	80,01%	80,01%
Petrobaltic S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	pełna	69,00%	69,00%

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji/ wyceny udziałów	Procentowy udział Grupy w kapitale podstawowym	
				31.12.2008	31.12.2007
UAB LOTOS Baltija	Litwa	Obrót hurtowy i detaliczny olejami smarowymi m.in. na terenie Litwy i Białorusi, Ukrainy i Łotwy	pełna ⁽⁴⁾	100,00%	100,00%
Rafineria Nafty „GLIMAR” S.A.	Gorlice	Działalność rafineryjna, obecnie działalność usługowa	pełna	-(⁵)	91,54%
LOTOS Hydrokompleks Sp. z o.o. w likwidacji	Gorlice	Realizacja budowy oraz późniejsza eksploatacja instalacji Hydrokompleks; spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej	wyłączenie	-(⁶)	100,00%
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	Jasło	Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	pełna	86,91%	86,91%
Spółki pośrednio zależne					
RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Działalność usługowa	pełna	80,04%	80,04%
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Produkcja estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME)	pełna	80,04%	80,04%
RC Serwis Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Działalność usługowa	(⁷)	86,91%	86,91%
„PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A.	Jasło	Działalność usługowa	pełna	66,81% ⁽⁸⁾	53,61%
Chemipetrol Sp. z o.o.	Jasło	Działalność handlowa, w zakresie sprzedaży emulsji parafinowych i antyzbrylaczy	pełna ⁽⁴⁾	-(⁹)	80,01%
KRAK - GAZ Sp. z o.o.	Bochnia	Hurtowa i detaliczna sprzedaż gazu płynnego	pełna ⁽¹⁰⁾	100,00%	100,00%
Miliana Shipping Company Ltd.	Cypr	Działalność usługowa	pełna	68,93%	68,93%
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Stavanger Norwegia	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej. Spółka rozpoczęła działalność operacyjną w listopadzie 2007 roku	pełna ⁽⁴⁾	69,00% ⁽¹²⁾	100,00% ⁽¹¹⁾
Aphrodite Offshore Services Ltd.	Antyle Holenderskie	Działalność usługowa	pełna ⁽⁴⁾	69,00%	69,00%

⁽¹⁾ W dniu 29 czerwca 2007 roku postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrowane zostało połączenie Grupy LOTOS S.A. z LOTOS Partner Sp. z o.o.

⁽²⁾ W dniu 11 kwietnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła ze spółką LOTOS Jasło S.A. umowę zakupu 700 udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. Udziały, których dotyczy powyższa umowa, o łącznej wartości nominalnej 350 tysięcy złotych, są równe, niepodzielne i stanowią 70% kapitału zakładowego LOTOS Tank Sp. z o.o. Grupa LOTOS S.A. nabyła udziały LOTOS Tank Sp. z o.o. za cenę 642,5 tysięcy złotych wykorzystując własne środki finansowe. W wyniku transakcji Grupa LOTOS S.A. stała się właścicielem 1.000 udziałów stanowiących 100% kapitału zakładowego spółki LOTOS Tank Sp. z o.o.

⁽³⁾ Z dniem 1 listopada 2008 roku spółka LOTOS Jasło S.A. zakończyła przerób ropy naftowej.

⁽⁴⁾ Z dniem 31 grudnia 2007 roku spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS, UAB LOTOS Baltija, Aphrodite Offshore Services Ltd., Chemipetrol Sp. z o.o. zostały objęte konsolidacją metodą pełną.

⁽⁵⁾ W dniu 19 stycznia 2005 roku Sąd Rejonowy w Nowym Sączu ogłosił upadłość Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu Wydział V Sąd Gospodarczy po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2008 roku sprawy upadłości Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach w przedmiocie wniosku syndyka upadłości „Capricorn” Sp. z o.o. w Nowym Sączu o umorzenie postępowania upadłościowego postanowił na podstawie art. 361 pkt 2 prawa upadłościowego i naprawczego umorzyć postępowanie upadłościowe. W dniu 25 lipca 2008 roku wyrok sądu uprawomocnił się. Z dniem 25 lipca 2008 roku Grupa Kapitałowa Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. została objęta konsolidacją metodą pełną. Rafineria Nafty „GLIMAR” S.A. posiada swoją grupę kapitałową, w skład której wchodzi spółki: Zakład Transportu „TRANSGLIMAR” Sp. z o.o. w upadłości, Zakład Produkcji Pasz i Bioetanolu „AGRO GLIMAR” Sp. z o.o. w likwidacji, LOT Magazynowanie Paliw i Smarów” Sp. z o.o. W dniu 1 grudnia 2008 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła z Podkarpackim Holdingiem Budowy Dróg „Drogbud” Sp. z o.o. z siedzibą w Strzyżowie umowę sprzedaży posiadanego pakietu akcji Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. Przedmiotem umowy jest

sprzedaż 9.520.000 akcji Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. o wartości nominalnej 10 złotych każda, które stanowią 91,54% kapitału akcyjnego tej spółki. Wartość transakcji ustalono na poziomie 1.000 tysięcy złotych. Wartość ewidencyjna w księgach rachunkowych Grupy LOTOS S.A. akcji będących przedmiotem sprzedaży wynosiła na dzień zawarcia umowy 0 (patrz Nota 21 Dodatkowych informacji i objaśnień).

⁽⁶⁾ Dnia 26 listopada 2007 roku uchwałą Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spółka LOTOS Hydrokompleks Sp. z o.o., w 100% kontrolowana przez Grupę LOTOS S.A., została postawiona w stan likwidacji. W dniu 20 października 2008 roku Sąd Rejonowy w Krakowie podjął decyzję o wykreślenie podmiotu z Krajowego Rejestru Sądowego.

⁽⁷⁾ Udziały wniesione aportem w dniu 2 stycznia 2006 roku przez Grupę Kapitałową LOTOS Czechowice S.A. do LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.

⁽⁸⁾ W okresie maj – czerwiec 2008 roku LOTOS Jasło S.A. nabyła 165 sztuk akcji spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. Nabyte udziały są równe, niepodzielne i stanowią 16,5% w kapitale zakładowym spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. W wyniku transakcji LOTOS Jasło S.A. stała się właścicielem 835 sztuk akcji stanowiących 83,5% w kapitale zakładowym spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A.

⁽⁹⁾ W dniu 30 grudnia 2008 roku spółka LOTOS Jasło S.A. zawarła umowę zbycia 100% udziałów spółki Chemipetrol Sp. z o.o.

⁽¹⁰⁾ W dniu 9 lipca 2007 roku LOTOS Gaz S.A. zawarła umowę przyrzeczoną zakupu 34.500 udziałów spółki KRAK - GAZ Sp. z o.o. obejmując 100% udziałów tej spółki.

⁽¹¹⁾ W dniu 22 września 2007 roku przez Centralny Rejestr Podmiotów Gospodarczych w Brønnøysund została zarejestrowana spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS z siedzibą w Stavanger w Norwegii. W nowoutworzonym podmiocie Grupa LOTOS S.A. objęła 100% udziałów pokrywając w całości kapitał zakładowy w wysokości 8.000 tysięcy NOK, (tj. 3.871 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 17 września 2007 roku).

⁽¹²⁾ W dniu 19 maja 2008 roku Zarząd spółki Petrobaltic S.A. podjął decyzję o rozpoczęciu procedury rejestracji podniesienia kapitału zakładowego i objęcia przez spółkę Petrobaltic S.A. 80% akcji w spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS. W dniu 12 czerwca 2008 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła ze spółką Petrobaltic S.A. umowę zbycia 8 milionów akcji spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS stanowiących 20% kapitału zakładowego spółki. W wyniku transakcji spółka Petrobaltic S.A. stała się właścicielem 40 milionów akcji stanowiących 100% kapitału zakładowego LOTOS Exploration and Production Norge AS.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku, 31 grudnia 2007 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej

W okresie od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu Grupy LOTOS S.A. był następujący:

Paweł Olechnowicz – Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny,
Mariusz Machajewski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno – Finansowych,
Marek Sokółowski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju.

W dniu 16 października 2008 roku Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. podjęła decyzję o rozpoczęciu postępowania kwalifikacyjnego na stanowiska Wiceprezesa Zarządu ds. Handlu oraz Wiceprezesa Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobywania, które decyzją Rady Nadzorczej z dnia 27 stycznia 2009 roku zostało zakończone bez rozstrzygnięcia.

Do dnia 30 czerwca 2008 roku skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. był następujący:

Jan Stefanowicz – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Henryk Siodmok – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Grzegorz Szczodrowski – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Beata Zawadzka – Członek Rady Nadzorczej,
Marta Busz – Członek Rady Nadzorczej,
Izabela Emerling – Członek Rady Nadzorczej,
Jacek Mościcki – Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 30 czerwca 2008 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Grupy LOTOS S.A. powołało Radę Nadzorczą Grupy LOTOS S.A. siódmej kadencji, której skład był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Radosław Barszcz – Członek Rady Nadzorczej,
Piotr Chajderowski – Członek Rady Nadzorczej,
Leszek Starosta – Członek Rady Nadzorczej,
Jan Stefanowicz – Członek Rady Nadzorczej,
Mariusz Obszyński – Członek Rady Nadzorczej.

Zgodnie z §11 ust. 2 Statutu Spółki akcjonariusz Spółki, Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa odwołał Beatę Zawadzką z funkcji Członka Rady Nadzorczej z dniem 30 czerwca 2008 roku i powołał w skład Rady Nadzorczej Małgorzatę Hirszel na Członka Rady Nadzorczej z dniem 1 lipca 2008 roku.

W dniu 12 sierpnia 2008 roku, w trakcie posiedzenia Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza ukonstytuowała się. Wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej został Leszek Starosta, Sekretarzem Rady Nadzorczej – Mariusz Obszyński.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Leszek Starosta – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Mariusz Obszyński – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Radosław Barszcz – Członek Rady Nadzorczej,
Piotr Chajderowski – Członek Rady Nadzorczej,
Małgorzata Hirszel – Członek Rady Nadzorczej,
Jan Stefanowicz – Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 10 marca 2009 roku Spółka otrzymała oświadczenie Pana Piotra Chajderowskiego - Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. VII kadencji o jego rezygnacji z dniem 10 marca 2009 roku z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki VII kadencji.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Leszek Starosta – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Mariusz Obszyński – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Radosław Barszcz – Członek Rady Nadzorczej,
Małgorzata Hirszel – Członek Rady Nadzorczej,
Jan Stefanowicz – Członek Rady Nadzorczej.

4. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 27 kwietnia 2009 roku.

5. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia faktów i okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym.

6. Czas trwania Grupy Kapitałowej

Czas trwania jednostki dominującej oraz spółek zależnych jest nieoznaczony.

7. Data bilansowa oraz okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. obejmuje dane bilansowe na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz dane porównywalne na dzień 31 grudnia 2007 roku. Rachunek zysków i strat, rachunek przepływów pieniężnych oraz zestawienie zmian w kapitale własnym Grupy prezentuje dane za okres od dnia 1 stycznia 2008 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku wraz z danymi porównywalnymi za okres od dnia 1 stycznia 2007 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku.

Zaprezentowane dane finansowe na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku oraz za okres 12 miesięcy zakończony tą datą, zawarte w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, podlegały badaniu przez biegłego rewidenta. Dane finansowe na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku podlegały badaniu przez biegłego rewidenta, który wydał opinię z badania w dniu 6 maja 2008 roku.

8. Waluta pomiaru i waluta sprawozdawcza

Walutą pomiaru i walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

9. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską, opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2008 roku.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Jednostki Grupy, za wyjątkiem Jednostki Dominującej oraz jednostek zagranicznych, prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) i wydanymi na jej podstawie przepisami („Polskie Standardy Rachunkowości”- „PSR”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

Przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa zastosowała takie same zasady rachunkowości i metody wyliczeń jak przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku (patrz Nota 10 Dodatkowych informacji i objaśnień do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2007 sporządzonego według MSSF).

Grupa dokonała weryfikacji nowych interpretacji, standardów oraz zmian do standardów już istniejących. Nowe interpretacje, standardy oraz zmiany do istniejących standardów obowiązujących i przyjętych do stosowania przez Unię Europejską nie mają istotnego wpływu na stosowane przez Grupę zasady (polityki) rachunkowości.

Interpretacje obowiązujące i przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej:

- Interpretacja KIMSF 13, Programy lojalnościowe (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 lipca 2008 roku, została przyjęta do stosowania przez Unię Europejską),
- Interpretacja KIMSF 14, MSR 19 - Ograniczenia w rozpoznawaniu aktywów programów określonych świadczeń pracowniczych, wymogi minimalnego finansowania i ich interakcje (ma zastosowanie dla okresów

rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2008 roku, została przyjęta do stosowania przez Unię Europejską).

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej:

- Zmiana do MSR 23, Koszty finansowania zewnętrznego (obowiązuje od 1 stycznia 2009 roku, została przyjęta do stosowania przez Unię Europejską),
- Zmiana do MSR 1, Prezentacja sprawozdań finansowych (obowiązuje od 1 stycznia 2009 roku, została przyjęta do stosowania przez Unię Europejską),
- MSSF 8, Segmenty operacyjne (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2009 roku, został przyjęty do stosowania przez Unię Europejską),
- Zaktualizowany MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 lipca 2009 roku, nie został jeszcze przyjęty do stosowania przez Unię Europejską),
- Zaktualizowany MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 lipca 2009 roku, nie został jeszcze przyjęty do stosowania przez Unię Europejską),
- Interpretacja KIMSF 12, Umowy na usługi koncesjonowane (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2008 roku, nie została jeszcze przyjęta do stosowania przez Unię Europejską),
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności w formie akcji – Warunki nabycia uprawnień i anulowanie” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku i później, zostały przyjęte do stosowania przez Unię Europejską),
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” oraz do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych – Instrumenty finansowe z opcją sprzedaży i zobowiązania powstałe w wyniku likwidacji” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku i później, zostały przyjęte do stosowania przez Unię Europejską),
- Ulepszenia w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej – zbiór zmian do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (zmiany mają zastosowanie w większości przypadków dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku i później, zostały zaakceptowane przez Unię Europejską),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy” oraz do MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” – „Koszt inwestycji w jednostkę zależną, współzależną lub stowarzyszoną” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku i później, zostały zaakceptowane przez Unię Europejską),
- KIMSF 15 „Umowy na budowę nieruchomości” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku i później, nie została zaakceptowana przez Unię Europejską),
- KIMSF 16 „Zabezpieczenie inwestycji netto w jednostkach zagranicznych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 października 2008 roku i później, nie została zaakceptowana przez Unię Europejską),
- Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: Pozycje kwalifikujące się do rachunkowości zabezpieczeń” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku i później, nie zostały zaakceptowane przez Unię Europejską).

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (polityki) rachunkowości.

Grupa nie sporządza informacji dotyczących segmentów działalności, ponieważ nie spełnia wymogów dotyczących wydzielenia segmentów działalności określonych przez Międzynarodowy Standard Rachunkowości Nr 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności”.

10. Zasady rachunkowości

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej.

W rachunku przepływów pieniężnych Grupa za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku dokonała reklasyfikacji ujęcia rozliczenia instrumentów finansowych. Spółka i Grupa w sprawozdaniu finansowym za rok 2007 ujmowała wartość rozliczenia instrumentów finansowych w przepływach środków pieniężnych z działalności operacyjnej. W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość rozliczenia instrumentów finansowych została ujęta w przepływach środków pieniężnych z działalności finansowej za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku w kwocie (238.166) tysięcy złotych oraz w kwocie 31.632 tysięcy złotych za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

10.1. Podstawa konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego jednostki dominującej oraz sprawozdań finansowych jednostek kontrolowanych przez jednostkę dominującą sporządzonych na dzień 31 grudnia 2008 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym istotne niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia trwałej utraty wartości.

Spółki zależne podlegają konsolidacji od momentu objęcia kontroli przez Grupę, natomiast przestają być konsolidowane w momencie utraty nad nimi kontroli. Sprawowanie kontroli przez Spółkę ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub poprzez swoje jednostki zależne więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Spółka ma możliwość wpływania na politykę finansową i operacyjną danej jednostki.

10.2. Inwestycje w podmioty stowarzyszone

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami. Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą określenia wartości udziałów posiadanych przez jednostkę dominującą metodą praw własności. Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i jednostki dominującej jest jednakowy.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w bilansie według ceny nabycia skorygowanej o późniejsze zmiany udziału jednostki dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Rachunek zysków i strat odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych, jednostka dominująca ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

10.3. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ do Grupy korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami. Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, jeśli są nabyte w ramach oddzielnej transakcji. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są aktywowane według wartości godziwej na dzień przejęcia. Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grupa aktywuje i wykazuje jako składnik wartości niematerialnych opłaty za koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wynagrodzenia z tytułu zawartych umów o ustanowienie użytkowania górniczego w celu poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Uzyskanie koncesji oraz ustanowienie użytkowania górniczego jest niezbędne do rozpoczęcia i prowadzenia prac poszukiwawczych.

Wartości niematerialne są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności.

Przewidywany okres ekonomicznej użyteczności posiadanych przez Grupę wartości niematerialnych wynosi od 2 do 25 lat.

Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych są weryfikowane na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

10.4. Wartość firmy jednostek podporządkowanych

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego ze zidentyfikowanych ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach wartość firmy odnosząca się do zbytej działalności powinna być wyceniana na podstawie względnej wartości zbytej działalności, proporcjonalnie do udziału w zatrzymanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

10.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, oprócz gruntów, są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Gruntów wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. W przypadku prawa wieczystego użytkowania gruntu przez cenę nabycia rozumie się cenę nabycia prawa od osoby trzeciej.

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po wprowadzeniu środka trwałego do użytkowania, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

Środki trwałe (w tym ich komponenty), z wyjątkiem gruntów oraz środków trwałych zaliczanych do infrastruktury wydobywczej ropy naftowej, są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności, który kształtuje się następująco:

Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1 rok – 80 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	1 rok – 25 lat
Środki transportu	1 rok – 15 lat
Inne środki trwałe	1 rok – 10 lat

Środki trwałe wchodzące w skład infrastruktury wydobywczej amortyzowane są metodą naturalną opartą na odpisaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobytej ropy naftowej. Stawka amortyzacji szacowana jest w odniesieniu do prognozy wydobycia surowca z obszaru geologicznego. W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych zasobów na dzień bilansowy ustala się zaktualizowaną kwotę amortyzacji przypadającą na jednostkę wydobytego surowca i począwszy od nowego roku obrotowego dokonuje amortyzacji według zaktualizowanej stawki.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Wartość końcowa, okres użytkowania oraz metoda amortyzacji składników aktywów poddawane są corocznej weryfikacji i w razie konieczności korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Każdorazowo, przy wykonywaniu remontu, koszt remontu jest ujmowany w wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych, jeżeli są spełnione kryteria ujmowania.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w pozycji środki trwałe ujęto aktywo odpowiadające wartości rezerwy na likwidację zakładu górniczego. Aktywo zostało utworzone zgodnie MSR 16 – „Środki trwałe”, który stanowi, iż „koszt/wartość składnika majątku trwałego składa się m.in. ze wstępnego szacunku kosztu rozbiórki, demontażu/usunięcia środka trwałego oraz przywrócenia miejsca jego montażu do pierwotnego kształtu, którego obowiązek poniesienia ciąży na spółce albo od momentu nabycia środka trwałego albo w konsekwencji użytkowania danego środka trwałego przez spółkę przez pewien okres w celu innym niż wytworzenie zapasów w trakcie danego okresu”. Obowiązek poniesienia przez Grupę kosztów likwidacji Morskich Kopalni Ropy wynika bezpośrednio z powodów opisanych w MSR 16. Ten sam standard, w punkcie 63, nakłada na stosujących MSR obowiązek okresowej analizy zmiany wartości aktywa, nie rzadziej niż na dzień bilansowy. Dodatkowo należy podkreślić, iż KIMSF wydał interpretację nr 1 dotyczącą zagadnień „Zmian obecnie prezentowanego kosztu rozbiórki/demontażu środka trwałego oraz przywrócenia miejsca jego montażu do pierwotnego kształtu oraz podobnych zobowiązań”. Interpretacja ta odnosi się bezpośrednio m.in. do MSR 16, w szczególności zaś do zmian wartości aktywa rozpoznanego jako przyszły koszt likwidacji. Zmiany wartości tak rozpoznanego aktywa mogą wynikać z następujących powodów:

- zmiany w szacowanych wpływach pieniężnych niezbędnych do wywiązania się z obowiązku likwidacji,
- zmiany wysokości bieżącej rynkowej stopy dyskontowej,
- wzrost wynikający z upływu czasu – skracania się okresu do momentu likwidacji powodującego rozliczenie stopy dyskontowej.

Grupa uwzględniła wymóg KIMSF w tym zakresie, wobec czego niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentuje zaktualizowaną wartość tego aktywa.

10.6. Środki trwałe w budowie

Inwestycje rozpoczęte są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowych, pomniejszonych o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Inwestycje rozpoczęte nie są amortyzowane do momentu zakończenia ich budowy i oddania do użytkowania.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia.

Koszty finansowe aktywowane na środkach trwałych w budowie obejmują koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania.

Koszty poszukiwania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego są aktywowane jako środki trwałe w budowie do czasu określenia zasobności złoża oraz ekonomicznej opłacalności jego eksploatacji. W momencie potwierdzenia istnienia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, nakłady poniesione na poszukiwanie złóż są przenoszone do środków trwałych i amortyzowane. W przypadku, gdy wiercenia poszukiwawcze nie doprowadzą do odkrycia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, dokonuje się odpisów aktualizujących wartość środków trwałych w budowie w wynik okresu, w którym stwierdzono brak możliwości gospodarczego wykorzystania odkrytych złóż.

10.7. Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów

Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych to nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych ujęte jako aktywa, zgodnie z zasadami (polityką) rachunkowości Grupy. Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych to nakłady poniesione przez Grupę w związku z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych zanim możliwe jest dowiedzenie technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych. Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych to poszukiwanie zasobów mineralnych, w tym ropy naftowej, gazu ziemnego oraz analogicznych nieodnawialnych zasobów, po tym, gdy jednostka uzyskała prawo prowadzenia poszukiwań na określonym obszarze, jak też ustalanie technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych. Grupa klasyfikuje aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych jako rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne w zależności od rodzaju nabytych aktywów i stosuje tę zasadę klasyfikacji w sposób ciągły. Grupa zaprzestaje klasyfikacji aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych jako takich, gdy wykazano techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych. Grupa stosuje MSSF 6 do prezentacji i ujawniania odpisów aktualizujących dotyczących aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych, Grupa dokonuje ich oceny zgodnie z MSR 36. Odpisy aktualizujące obciążają wynik finansowy zgodnie z MSR 36.

Grupa rozważa potrzebę dokonywania odpisów aktualizujących wartość aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych biorąc pod uwagę wystąpienie dla danego obszaru poszukiwań między innymi następujących okoliczności:

- okres, przez który jednostka miała prawo do prowadzenia poszukiwań zakończył się w bieżącym okresie obrotowym lub zakończy się w najbliższej przyszłości, a jego przedłużenia nie przewiduje się;
- Grupa nie przewiduje poniesienia znaczących nakładów na dalsze poszukiwania i ocenę zasobów mineralnych;
- poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych nie doprowadziły do odkrycia znaczących z gospodarczego punktu widzenia zasobów mineralnych i jednostka postanowiła zaniechać dalszych poszukiwań;
- dostępne dane wskazują, iż mimo kontynuowania prac rozwojowych, wartość bilansowa aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych nie zostanie w pełni odzyskana, nawet jeśli pomyślnie zakończą się prace rozwojowe lub nastąpi ich sprzedaż.

10.8. Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje są traktowane jako leasing operacyjny.

Grupa jako leasingodawca

Aktywa oddane w leasing finansowy są prezentowane w bilansie jako należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, pomniejszanej o kapitałową część opłat leasingowych dotyczących danego okresu obrotowego skalkulowanych w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu na nie rozliczonej części inwestycji leasingowej netto.

Przychody finansowe z tytułu odsetek z leasingu finansowego są ujmowane w odpowiednich okresach przy uwzględnieniu stałej stopy zwrotu z wartości netto inwestycji spółki należnej z tytułu leasingu.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego są ujmowane w rachunku zysków i strat przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

Grupa jako leasingobiorca

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są traktowane jak aktywa Grupy i są wyceniane w ich wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w bilansie w pozycji zobowiązania z tytułu leasingu finansowego. Płatności leasingowe zostały podzielone na część odsetkową oraz część kapitałową tak, by stopa odsetek od pozostającego zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe są odnoszone do rachunku zysków i strat.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone w rachunek zysków i strat przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

10.9. Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia

Aktywa trwałe i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwałe (i grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

10.10. Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości

szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.11. Inwestycje w nieruchomości

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości.

Do nieruchomości inwestycyjnych obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania oraz budynki i budowle zalicza się takie nieruchomości, których Grupa nie użytkuje na własne potrzeby, ale które przyniosą korzyści w postaci przyrostu wartości lub przychodów z wynajmu.

10.12. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione w celu doprowadzenia składników zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu ujmowane są w następujący sposób:

- materiały i towary – według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ważonej,
- produkty gotowe i produkty w toku – według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Cena sprzedaży netto jest to możliwa do uzyskania na dzień bilansowy cena sprzedaży bez podatku od towarów akcyzowego usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

10.13. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 7 do 60 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

10.14. Transakcje w walucie obcej

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w walucie funkcjonalnej spółek z Grupy (polski złoty) na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie:

- 1) kupna lub sprzedaży walut stosowanym przez bank, w którym następuje transakcja – w przypadku operacji sprzedaży lub kupna walut oraz operacji zapłaty należności lub zobowiązań; lub
- 2) średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień chyba, że w innym wiążącym dokumencie ustalony został inny kurs.

Aktywa i zobowiązania monetarne wyrażone w walucie obcej są na dzień bilansowy przeszacowywane według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego na ten dzień. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub kosztu własnego sprzedaży, z wyjątkiem różnic kursowych traktowanych jako część kosztów finansowania zewnętrznego kapitalizowanych w wartości środków trwałych. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane na dzień bilansowy po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Kurs średni NBP na dzień	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
USD	2,9618	2,4350
EUR	4,1724	3,5820

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:
- odpowiednie pozycje bilansowe po średnim kursie, ustalonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy;
- odpowiednie pozycje rachunku zysków i strat po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na każdy dzień kończący miesiąc obrotowy.
Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako odrębny składnik.

W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

10.15. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe przechowywane do terminu zapadalności wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływu środków pieniężnych pozycja środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych składa się z gotówki w kasie, kredytów w rachunku bieżącym oraz lokat bankowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 3 miesiące, które nie zostały potraktowane jako działalność lokacyjna.

10.16. Rozliczenia międzyokresowe

Grupa dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów dokonywane są w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy.

Pracownikom jednostek wchodzących w skład Grupy przysługuje prawo do urlopów na warunkach określonych w przepisach Kodeksu Pracy. Grupa uznaje koszt urlopów pracowniczych na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Rezerwa z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych ustalana jest w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników, a stanem jaki wynikałby z wykorzystania proporcjonalnego do upływu czasu.

10.17. Kapitał własny

Kapitał własny ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Kapitał podstawowy Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. stanowi kapitał Jednostki Dominującej i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

10.18. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

10.19. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych i rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 „Świadczenia pracownicze” nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne i rentowe są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

10.20. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze/udziałowcy jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilania funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W sprawozdaniu finansowym zgodnie z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, którego dotyczy podział zysku.

10.21. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania. Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku naliczania odpisu z tytułu utraty wartości.

10.22. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, które aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów.

W zakresie, w jakim środki pożyczają się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

W stopniu, w jakim środki pożyczają się bez ściśle określonego celu, a następnie przeznacza na pozyskanie dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, które mogą być kapitalizowane, ustala się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na ten składnik majątku.

10.23. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana jako przychody przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

10.24. Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

W celu ewidencji w swoim sprawozdaniu finansowym praw do emisji dwutlenku węgla Grupa stosuje metodę zobowiązań netto. Zgodnie z tą metodą Grupa rozpoznaje w swoim sprawozdaniu finansowym tylko zobowiązania wynikające z przekroczenia przez Grupę przyznanego limitu praw do emisji, a zobowiązanie to jest rozpoznawane dopiero w momencie przekroczenia przyznanego spółce limitu. Przychody z tytułu sprzedaży niewykorzystanych przez Grupę praw do emisji odnoszone są na dobro rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży.

10.25. Podatek dochodowy

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, rezerwa na podatek dochodowy jest tworzona metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz

- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać w/w różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości w/w różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz rezerwy na podatek odroczone prezentowane są w bilansie według wartości po skompensowaniu dla poszczególnych jednostek objętych konsolidacją w ramach grupy kapitałowej.

10.26. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe w momencie wprowadzenia do ksiąg rachunkowych są wyceniane według kosztu (ceny nabycia), stanowiącego wartość godziwą uiszczonej zapłaty. Koszty transakcji są ujmowane w wartości początkowej instrumentów finansowych.

Po początkowym ujęciu instrumenty finansowe są zaliczane do jednej z czterech kategorii i wyceniane w następujący sposób:

- instrumenty finansowe (aktywa i zobowiązania finansowe) wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności – są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej,
- pożyczki i należności – są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, a zyski lub straty są ujmowane w rachunku zysków i strat. Należności o krótkim terminie wymagalności, dla których nie określono stopy procentowej wyceniane są w kwocie wymaganej zapłaty,
- instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży – są wyceniane według wartości godziwej, a zyski/(straty) z tytułu aktualizacji wyceny są ujmowane w kapitale z aktualizacji wyceny do momentu sprzedaży inwestycji lub obniżenia się jej wartości. W tym momencie łączny zysk lub strata z tytułu aktualizacji wyceny jest odnoszony na rachunek zysków i strat,
- zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Wartość godziwa instrumentów finansowych stanowiących przedmiot obrotu na aktywnym rynku ustalana jest w odniesieniu do cen notowanych na tym rynku na dzień bilansowy. W przypadku, gdy brak jest notowanej ceny rynkowej, wartość godziwa jest szacowana na podstawie technik wyceny.

Zobowiązania finansowe nie będące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Instrument finansowy zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

10.27. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Ponadto, Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym z ryzykiem cen surowców oraz produktów naftowych korzysta z transakcji full barrel swap. Grupa korzysta z transakcji typu futures w celu zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂. Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą stóp procentowych korzysta z transakcji typu IRS, FRA.

Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego.

10.28. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

10.29. Uznawanie przychodów

Przychody uznawane są w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne, które można wiarygodnie wycenić.

10.30. Sprzedaż produktów, towarów i usług

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, VAT i inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy, opłata paliwowa). Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie ich dostarczenia, kiedy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności towarów i produktów zostały przekazane nabywcy.

10.31. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są rozpoznawane w momencie ich naliczenia (przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej), jeżeli ich otrzymanie nie jest wątpliwe.

10.32. Dywidendy

Należne dywidendy zalicza się do przychodów finansowych na dzień powzięcia przez właściwy organ Spółki uchwały o podziale zysku chyba, że w uchwale określono inny dzień prawa do dywidendy.

10.33. Szacunki Zarządu

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach do tego sprawozdania. Założenia i szacunki są oparte na najlepszej wiedzy Zarządu na temat bieżących i przyszłych zdarzeń i działań, jednak rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych. Obszary, w których Zarząd dokonał szacunków dotyczą m.in. rezerw, rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, wartości firmy, transakcji połączenia, aktywów finansowych oraz składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego. Przyjęte istotne założenia przy dokonywaniu szacunków przedstawione zostały w odpowiednich notach.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych są szacowane za pomocą metod aktuarialnych raz w roku, chyba że w trakcie roku występują istotne zmiany w założeniach będących podstawą kalkulacji rezerw.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

10.34. Zysk/(Strata) netto na akcję

Zysk/(Strata) netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony/(a) poprzez podzielenie zysku/(straty) netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Grupa nie prezentuje rozwodnionego/(ej) zysku/(straty) na akcję, ponieważ nie występują instrumenty rozwadniające zysk/(stratę) na akcję.

10.35. Zobowiązania i należności warunkowe

Przez zobowiązania warunkowe rozumie się obowiązek wykonania świadczeń, których powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń. Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w bilansie, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wpływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome. Należności warunkowe nie są wykazywane w bilansie, jednakże ujawnia się informację o należności warunkowej, jeżeli wpływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny.

11. Rzeczowe aktywa trwałe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie

w tysiącach złotych

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Grunty	227.871	214.173
Budynki i budowle	1.705.246	1.729.902
Urządzenia techniczne i maszyny	616.571	679.138
Środki transportu i pozostałe	235.464	255.868
Środki trwałe w budowie	2.747.460	592.166
- w tym wartość aktywowanych kosztów finansowania	161.033	3.860
	=====	=====
Razem rzeczowe aktywa trwałe	5.532.612	3.471.247
	=====	=====
Zaliczki na środki trwałe w budowie	1.200.713	781.780
- w tym wartość aktywowanych kosztów finansowania	37.612	6.953
	=====	=====
Razem	6.733.325	4.253.027
	=====	=====

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Zmiany w rzeczowych aktywach trwałych oraz zaliczkach na środki trwałe w budowie

w tysiącach złotych	Budynki i budowle			Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie		Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem
	Grunty		- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralów ⁽¹⁾				- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralów ⁽¹⁾		
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2007 (badane)	218.769	1.933.758	128.016	1.175.822	543.414	353.335	58.240	148.018	4.373.116
Zwiększenia	3.790	172.575	136	62.369	(47.795)	288.703	10.799	681.601	1.161.243
- zakup	38	-	-	389	16.059	470.193	10.799	681.601	1.168.280
- z rozliczenia z inwestycji	4.453	82.933	136	59.125	11.810	(181.834)	-	-	(23.513)
- transfer	-	78.983	-	(13)	(78.991)	-	-	-	(21)
- przeklasyfikowane do aktywów dostępnych do sprzedaży	(1.144)	(3.429)	-	(183)	(68)	-	-	-	(4.824)
- zreklasyfikowane z aktywów dostępnych do sprzedaży	-	451	-	59	13	-	-	-	523
- zmiana struktury grupy kapitałowej	443	13.626	-	2.920	3.376	335	-	-	20.700
- pozostałe	-	11	-	72	6	9	-	-	98
Zmniejszenia	(1.133)	(10.186)	(3.878)	(6.091)	(23.438)	(7.274)	-	(47.839)	(95.961)
- sprzedaż	(1.133)	(435)	-	(1.229)	(5.672)	(141)	-	-	(8.610)
- likwidacja	-	(8.591)	(3.878)	(4.348)	(4.989)	-	-	-	(17.928)
- aktywa z tytułu likwidacji Morskich Kopalni Ropy	-	(923)	-	-	-	-	-	-	(923)
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	(378)	(12.762)	-	-	-	(13.140)
- pozostałe	-	(237)	-	(136)	(15)	(7.133)	-	(47.839)	(55.360)
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2007 (badane)	221.426	2.096.147	124.274	1.232.100	472.181	634.764	69.039	781.780	5.438.398

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle - aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwale w budowie - aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem		
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2008 (badane)	221.426	2.096.147	124.274	1.232.100	472.181	634.764	69.039	781.780	5.438.398
Zwiększenia	17.597	90.561	2.430	78.067	51.510	2.229.361	25.671	778.958	3.246.054
- zakup	-	-	-	1.412	17.017	2.241.124	28.049	748.294	3.007.847
- z rozliczenia z inwestycji	18.255	69.137	2.430	76.057	15.930	(187.922)	(2.430)	-	(8.543)
- transfer	(443)	(1.726)	-	104	8.689	(3.010)	-	-	3.614
- przeklasyfikowane do aktywów dostępnych do sprzedaży	(1.165)	(122)	-	-	(4.546)	-	-	-	(5.833)
- zreklasyfikowane z aktywów dostępnych do sprzedaży	933	-	-	-	1	-	-	-	934
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	494	14.247	-	-	-	14.741
- aktywa z tytułu likwidacji Morskich Kopalni Ropy	-	23.094	-	-	-	6.950	52	-	30.044
- koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	-	157.173	-	30.659	187.832
- pozostałe	17	178	-	-	172	15.046	-	5	15.418
Zmniejszenia	(1.984)	(4.802)	-	(4.994)	(17.854)	(76.076)	-	(360.025)	(465.735)
- sprzedaż	(1.984)	(4.335)	-	(1.252)	(15.348)	(74.964)	-	-	(97.883)
- likwidacja	-	(292)	-	(3.736)	(2.503)	(45)	-	-	(6.576)
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	-	(3)	-	-	-	(3)
- pozostałe	-	(175)	-	(6)	-	(1.067)	-	(360.025)	(361.273)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2008 (badane)	237.039	2.181.906	126.704	1.305.173	505.837	2.788.049	94.710	1.200.713	8.218.717

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle - aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwale w budowie - aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Zaliczki na środki trwale w budowie	Razem
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2007 (badane)	6.069	249.892	16.159	424.921	183.525	-	864.407
Zwiększenia	1.384	115.228	6.584	130.466	44.638	-	291.716
- amortyzacja	1.450	105.070	6.584	130.335	55.051	-	291.906
- transfer	-	10.887	-	(16)	(10.984)	-	(113)
- przeklasyfikowane do aktywów dostępnych do sprzedaży	(66)	(810)	-	(139)	(67)	-	(1.082)
- zreklasyfikowane z aktywów dostępnych do sprzedaży	-	55	-	44	9	-	108
- zmiana struktury grupy kapitałowej	-	-	-	229	584	-	813
- inne zwiększenia	-	26	-	13	45	-	84
Zmniejszenia	(211)	(1.795)	(1.047)	(4.323)	(12.665)	-	(18.994)
- sprzedaż	(211)	(27)	-	(791)	(3.859)	-	(4.888)
- likwidacja	-	(1.631)	(1.047)	(3.186)	(3.857)	-	(8.674)
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	(282)	(4.925)	-	(5.207)
- pozostałe	-	(137)	-	(64)	(24)	-	(225)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2007 (badane)	7.242	363.325	21.696	551.064	215.498	-	1.137.129

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle - aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwale w budowie - aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Zaliczki na środki trwale w budowie	Razem
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2008 (badane)	7.242	363.325	21.696	551.064	215.498	-	1.137.129
Zwiększenia	1.568	108.832	8.006	135.315	57.677	-	303.392
- amortyzacja	1.529	109.345	8.006	135.058	50.591	-	296.523
- transfer	-	(513)	-	(132)	(23)	-	(668)
- zreklasifikowane z aktywów dostępnych do sprzedaży	39	-	-	-	1	-	40
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	389	7.008	-	7.397
- inne zwiększenia	-	-	-	-	100	-	100
Zmniejszenia	(67)	(483)	-	(3.181)	(10.965)	-	(14.696)
- sprzedaż	(67)	(417)	-	(739)	(8.492)	-	(9.715)
- likwidacja	-	(37)	-	(2.439)	(2.472)	-	(4.948)
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	-	(1)	-	(1)
- pozostałe	-	(29)	-	(3)	-	-	(32)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2008 (badane)	8.743	471.674	29.702	683.198	262.210	-	1.425.825
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2007 (badane)	329	6.632	-	3.934	2.265	10.692	23.852
Zwiększenia	11	922	-	516	699	31.916	34.064
Zmniejszenia	(329)	(4.634)	-	(2.552)	(2.149)	7.231	(9.674)
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2007 (badane)	11	2.920	-	1.898	815	42.598	48.242

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle - aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie - aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem		
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2008 (badane)	11	2.920	-	1.898	815	42.598	15.378	-	48.242
Zwiększenia	414	3.135	-	4.199	8.138	401	66	-	16.287
Zmniejszenia	-	(1.069)	-	(693)	(790)	(2.410)	-	-	(4.962)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2008 (badane)	425	4.986	-	5.404	8.163	40.589	15.444	-	59.567
Wartość księgową netto 1 stycznia 2007 (badane)	212.371	1.677.234	111.857	746.967	357.624	342.643	50.093	148.018	3.484.857
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgową netto 31 grudnia 2007 (badane)	214.173	1.729.902	102.578	679.138	255.868	592.166	53.661	781.780	4.253.027
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgową netto 31 grudnia 2008 (badane)	227.871	1.705.246	97.002	616.571	235.464	2.747.460	79.266	1.200.713	6.733.325
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

⁽¹⁾Wartość aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów wykazanych w rzeczowych aktywach trwałych oraz zaliczkach na środki trwałe w budowie obejmuje wartość oddanych do eksploatacji odwiertów oraz odwiertów poszukiwawczych.

Wartość netto składników rzeczowego majątku trwałego stanowiącego zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniosła 1.698.295 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 575.331 tysięcy złotych).

Koszty obsługi zobowiązań w celu sfinansowania środków trwałych w budowie oraz zaliczek na środki trwałe w budowie w okresie roku zakończonym dnia 31 grudnia 2008 roku wyniosły 187.832 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 10.813 tysięcy złotych).

Wartość netto aktywa z tytułu likwidacji zakładu górniczego, o którym mowa w Nocie 10.5. Dodatkowych informacji i objaśnień, na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniosła 75.076 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 58.005 tysięcy złotych).

Koszty amortyzacji aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów w okresie 12 miesięcy zakończonych dnia 31 grudnia 2008 roku wyniosły 9.375 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 6.754 tysięcy złotych).

W okresie 12 miesięcy zakończonych dnia 31 grudnia 2008 roku koszty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów wyniosły 66 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 7.231 tysięcy złotych).

Wartość godziwa wykazywanego w ewidencji pozabilansowej prawa wieczystego użytkowania gruntów otrzymanego na mocy decyzji administracyjnych na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku wyniosła 163.446 tysięcy złotych.

Informacja dotycząca perspektyw zagospodarowania złóż gazowych B - 4 i B - 6

Pozycja Środki trwałe w budowie obejmuje m.in. nakłady poniesione przez spółkę Petrobaltic S.A. na poszukiwania złóż gazowych w obszarach B - 4 i B - 6 w wysokości 47.937 tysięcy złotych. Spółka Petrobaltic S.A. zleciła opracowanie analizy opłacalności zagospodarowania tych złóż. Wyniki przeprowadzonej analizy wskazują na konieczność poniesienia znaczących nakładów inwestycyjnych umożliwiających uzyskanie przemysłowego przyływu węglowodorów z zachowaniem dodatniej rentowności projektu. Mimo planowanej nadwyżki przychodów ze sprzedaży produktów uzyskanych w wyniku eksploatacji złóż nad kosztami ich zagospodarowania i eksploatacji, nie przewiduje się w perspektywie średnioterminowej poniesienia istotnych nakładów na ten cel. Zarząd Petrobaltic S.A. stoi na stanowisku, iż z uwagi na strategiczny charakter tych złóż oraz zmieniające się ceny i warunki dostaw surowców energetycznych z zagranicy, ich zagospodarowanie - mimo konieczności zaangażowania znaczących środków - jest możliwe w sytuacji zsynchronizowania planów inwestycyjnych spółki Petrobaltic S.A. z planami inwestycyjnymi Grupy LOTOS S.A. Prowadzone obecnie działania biorą pod uwagę m.in. pozyskanie partnera gwarantującego możliwość wspólnego zagospodarowania złóż gazowych B - 4 i B - 6. Dokonane dotychczas przez potencjalnych kooperantów analizy geologiczne i zasobowe złóż potwierdzają ich pozytywną ocenę, a tym samym otwierają drogę do dalszej współpracy zmierzającej do wspólnego przedsięwzięcia inwestycyjnego w tym zakresie. Spółka skierowała do potencjalnych partnerów specyfikację precyzującą warunki składania ofert związanych z partnerskim zagospodarowaniem złóż B - 4 i B - 6.

Informacja dotycząca udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych

Pozycja Środki trwałe w budowie obejmuje m.in. nakłady poniesione przez spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS na zakup udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych dotyczące udziałów w złożu YME w wysokości 1.091.974 tysięcy złotych.

Zakup udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych

W dniu 20 maja 2008 roku spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS podpisała z norweską spółką REVUS Energy ASA porozumienie dotyczące zakupu 10% udziałów w koncesjach wydobywczych nr PL 316, PL 316B, PL 316CS i PL 316DS na Morzu Północnym. Zakupione koncesje obejmują złożo YME wraz z dodatkowym obszarem poszukiwawczym. Złożo YME znajduje się w odległości 110 km od brzegu w południowej części norweskiego sektora Morza Północnego. Zasoby wydobywalne ropy naftowej złoża YME odpowiadające 10% udziałowi LOTOS Exploration and Production Norge AS oszacowane przez operatora (firma Talisman) wynoszą około 6,8 miliona baryłek (około 900 tysięcy ton). Rozpoczęcie wydobycia ze złoża planowane jest na drugą połowę 2009 roku.

Wartość transakcji wynosi 52,5 miliona USD (tj. 114.770 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 20 maja 2008 roku). Około 20% ceny pokrywa przejęcie praw do odliczeń podatkowych przysługujących sprzedającemu z tytułu poniesionych inwestycji.

Umowa przewidywała wejście w życie po spełnieniu warunków: uzyskania zgód Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Petrobaltic S.A. i norweskiego Ministerstwa Energii i Ropy, której podstawę stanowi zakończenie procesu formalnej prekwalifikacji LOTOS Exploration and Production Norge AS dotyczącej prowadzenia działalności na norweskim szelfie kontynentalnym.

W dniu 29 sierpnia 2008 roku, po spełnieniu wszystkich warunków zawieszających obejmujących, zgodę Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Petrobaltic S.A. i norweskiego Ministerstwa Energii i Ropy spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS nabyła wszelkie prawa i obowiązki związane z własnością 10% udziałów w koncesjach wydobywczych. Wartość opisywanej umowy dotyczącej zakupu udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych wynosi 52,5 milionów USD (tj. 119,1 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 29 sierpnia 2008 roku), która zostanie powiększona o kwotę wynikającą z poniesionych przez spółkę REVUS Energy ASA nakładów inwestycyjnych w uzgodnionym przez strony okresie poprzedzającym dzień nabycia praw i obowiązków związanych z w/w koncesjami w wysokości około 12 milionów USD (tj. 27,2 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 29 sierpnia 2008 roku). Pozostałe do poniesienia nakłady inwestycyjne licząc od dnia 29 sierpnia 2008 roku (przypadające na 10% udział w złożu YME) związane z uruchomieniem produkcji wynoszą około 65 milionów USD (tj. 147,5 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 29 sierpnia 2008 roku).

Transakcja została sfinansowana w oparciu o pożyczkę i podniesienie kapitału przez spółkę Petrobaltic S.A.

Zabezpieczeniem wykonania przedmiotowej transakcji była bezwarunkowa i nieodwołalna gwarancja wystawiona przez spółkę Petrobaltic S.A. na rzecz REVUS Energy ASA, która w związku z wykonaniem umowy przez spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS wygasła, zaś dokument gwarancji został zwrócony przez REVUS Energy ASA do wystawcy (patrz Nota 42 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Cena zakupu 10% udziałów w koncesjach wydobywczych nr PL 316, PL 316B, PL 316CS i PL 316DS na Morzu Północnym, opisanych powyżej, wynikająca z całkowitego rozliczenia transakcji i obejmująca cenę zakupu (52,5 milionów USD), wartość uiszczonych zaliczek oraz wartość odpowiadającą 10% udziałowi spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS w nakładach inwestycyjnych poniesionych przez REVUS Energy ASA w okresie od dnia ważności porozumienia (effective date) do dnia spełnienia warunków zawieszających wyniosła 367.775 tysięcy NOK.

W dniu 22 października 2008 roku spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS podpisała z norweską spółką Det Norske Oljeselskap ASA porozumienie dotyczące zakupu kolejnych 10% udziałów w koncesjach wydobywczych nr PL 316, PL 316B, PL 316CS i PL 316DS na Morzu Północnym. Opisywana transakcja jest drugim w 2008 roku zakupem udziałów w złożu YME. Powyższa umowa przewidywała wejście w życie po uzyskaniu zgód norweskiego Ministerstwa Energii i Ropy oraz norweskiego Ministerstwa Finansów.

Wartość transakcji wynosi 390 milionów NOK (tj. 161 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 22 października 2008 roku). Około 30% ceny pokrywa przejęcie praw do odliczeń podatkowych przysługujących sprzedającemu z tytułu poniesionych inwestycji. Wynagrodzenie zostanie dodatkowo powiększone o kwotę wynikającą z poniesionych nakładów inwestycyjnych (przypadających na te 10% udział w złożu YME) w okresie od stycznia 2008 roku do dnia zamknięcia transakcji, których szacunkowa wielkość wynosi 180 milionów NOK (tj. 74 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 22 października 2008 roku). Pozostałe nakłady inwestycyjne (przypadające na te 10% udział w złożu YME) przed uruchomieniem produkcji na złożu szacowane są na około 50 milionów USD (tj. 144 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 22 października 2008 roku).

W dniu 30 grudnia 2008 roku nastąpiło spełnienie wszystkich warunków zawieszających i spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS nabyła wszelkie prawa i obowiązki związane z własnością 10% udziałów w koncesjach wydobywczych PL 316, PL 316B, PL 316CS i PL 316 DS YME na Morzu Północnym. Zakupione od spółki Det Norske Oljeselskap koncesje obejmują projekt zagospodarowania złoża YME oraz obszary poszukiwawcze. W związku z tą transakcją spółka dokonała zapłaty w dniu 20 stycznia 2009 roku kwoty 547 milionów NOK (tj. 257,8 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 20 stycznia 2009 roku), na które składały się: cena zakupu, nakłady inwestycyjne związane z zagospodarowaniem złoża YME oraz koszty poszukiwań w koncesjach ponoszone pomiędzy datą ekonomiczną transakcji a datą rozliczenia transakcji wraz z odsetkami za ten okres. Transakcja została sfinansowana w oparciu o pożyczkę i podniesienie kapitału przez Petrobaltic S.A.

W wyniku finalizacji obydwu tegorocznych transakcji LOTOS Exploration and Production Norge AS stała się posiadaczem łącznie 20% udziału w złożu YME, któremu odpowiadają zasoby wydobywalne ropy naftowej (szacunek operatora złoża, firmy Talisman) na poziomie 13,6 milionów baryłek (około 1.800 tysięcy ton).

Nabycie udziałów w koncesjach poszukiwawczych przez LOTOS Exploration and Production Norge AS

Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS zawarła w dniu 26 sierpnia 2008 roku umowę nabycia 20% udziałów w koncesji poszukiwawczej PL 455 dotyczącej obszaru 1.365 km kwadratowych, zlokalizowanego w południowej części norweskiego sektora Morza Północnego. Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS podpisała w/w umowę z norweską firmą poszukiwawczo-wydobywczą Noreco. Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS uzyska 20% udział w licencji w zamian za pokrycie 40% spodziewanych kosztów ponoszonych przez firmę Noreco w związku z prowadzeniem badań sejsmicznych w ramach licencji PL 455, czyli około 38 milionów NOK (tj. 15,9 milionów złotych wg średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 26 sierpnia 2008 roku). Transakcja przewidywała wejście w życie po uzyskaniu stosownych zgód wydanych przez norweskie Ministerstwo Finansów oraz Ministerstwo Energii i Ropy. Koncesja PL 455 została przyznana firmie Noreco w ramach rundy kwalifikacyjnej APA 2007. Noreco jest również operatorem w/w koncesji i posiada w niej 50% udział po zawarciu transakcji z LOTOS Exploration and Production Norge AS. Przeprowadzenie badań sejsmicznych planowane jest w latach 2008 – 2009, zaś wiercenia potwierdzające potencjalne zasoby w 2010 roku. Zgodnie z norweskim systemem podatkowym, w razie zakończenia poszukiwań niepowodzeniem, 78% poniesionych kosztów może zostać zrefundowanych.

W dniu 31 października 2008 roku, po spełnieniu wszystkich warunków zawieszających spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS nabyła wszelkie prawa i obowiązki związane z własnością 20% udziałów w koncesji poszukiwawczej PL 455.

Wielkość rezerw ropy i gazu Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Wielkość rezerw ropy i gazu Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi:

Ropa naftowa wg kategorii 2P* - 5,0 mln ton,
Gaz zmienny wg kategorii 2P* - 4,4 mln metrów sześciennych.

*2P - zasoby pewne oraz zasoby prawdopodobne.

Program 10+ (Program Kompleksowego Rozwoju Technicznego)

Elementem strategii rozwoju Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A., jest realizacja Programu 10+. Celem Programu jest zwiększenie zdolności przerobowej rafinerii w Gdańsku o około 75%, czyli do 10,5 miliona ton ropy naftowej rocznie przy wyższym współczynniku konwersji.

Po zakończeniu fazy przygotowawczej projektu, rozpoczęto wdrożenie Programu 10+. Do końca 2010 roku zostaną wybudowane następujące instalacje w rafinerii Grupy LOTOS S.A. w Gdańsku:

- instalacja destylacji ropy (CDU/VDU),
- instalacja hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS),
- instalacja hydrokrakingu (MHC),
- instalacja przerobu ciężkiej pozostałości (ROSE),
- wytwórnia wodoru (HGU),
- kompleks aminowo-siarkowy (KAS),
- rozbudowa infrastruktury (zbiorniki, media, połączenia międzyobiektowe).

Realizację budowy instalacji zgazowania ciężkiej pozostałości po przerobie ropy naftowej z ukierunkowaniem na produkcję wodoru i mediów energetycznych zakłada się rozpocząć w okresie od 2012-2015 roku, w zależności od koniunktury na rynku asfaltów.

Opracowany harmonogram ma na celu zwiększenie efektywności oraz bezpieczeństwa realizacji Programu 10+. Aktualna struktura projektu umożliwia:

- zmniejszenie ryzyka wynikającego z deficytu siły roboczej, materiałów i ograniczonej dostępności usług wykonawczych,
- obniżenie kosztów projektu oraz lepszego dopasowania strategii finansowania projektu do możliwości Spółki,

- wykorzystanie przez Grupę LOTOS S.A. sprzyjających trendów na rynku asfaltów.

Zgodnie ze strategią rządową i „Programem Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2012 zakłada się, że rynek asfaltów wzrośnie począwszy od roku 2010 i będzie rynkiem rosnącym co najmniej do roku 2012 zarówno pod względem wolumenów jak i osiąganych cen (lub marż) produktów. Po zakończeniu realizacji Programu 10+, Grupa LOTOS S.A. zamierza zwiększyć sprzedaż asfaltów do poziomu około 1.100 tysięcy ton rocznie. Jednostka Dominująca obecnie prowadzi prace przygotowawcze związane z projektem zgazowania ciężkiej pozostałości i produkcji energii (IGCC), umożliwiające w latach 2012-2015 uruchomienie realizacji drugiego etapu Programu 10+ skoncentrowanego na budowie i uruchomieniu kompleksu zgazowania (IGCC). Skapitalizowane nakłady na projekt zgazowania ciężkiej pozostałości i produkcji energii (IGCC) do dnia 31 grudnia 2008 roku wyniosły 45.853 tysiące złotych i zdaniem Zarządu Spółki przyniosą korzyści ekonomiczne w wartości nie mniejszej niż poniesione nakłady.

Planowane nakłady na realizację Programu 10+ do 2012 roku wynoszą około 1,47 miliarda EUR.

Instalacja destylacji ropy naftowej w ramach Programu 10+

W dniu 19 lipca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. i spółka LURGI S.A. z siedzibą w Krakowie podpisały kontrakt na projektowanie techniczne, organizację dostaw oraz zarządzanie budową instalacji destylacji ropy naftowej.

Będzie to druga instalacja tego typu w rafinerii Grupy LOTOS S.A. w Gdańsku. Jej zdolność przerobowa wyniesie 4,5 miliona ton ropy rocznie, co pozwoli podnieść przerób ropy przez Grupę LOTOS S.A. do wysokości 10,5 miliona ton ropy rocznie, tj. o około 75%. Jej budowa pozwoli również poprawić poziom zaopatrzenia rynku krajowego w paliwa.

Realizacja kontraktu zakończy się w październiku 2009 roku.

W dniu 1 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. i spółka LURGI S.A. z siedzibą w Krakowie podpisały aneks do kontraktu zawartego w dniu 19 lipca 2007 roku na projektowanie techniczne, organizację dostaw oraz zarządzanie budową instalacji destylacji ropy naftowej. Zgodnie z podpisanym aneksem spółka LURGI S.A. z siedzibą w Krakowie zrealizuje również dostawy urządzeń budowanej instalacji destylacji ropy naftowej.

Kolejne aneksy zawarte odpowiednio 7 stycznia 2008 roku i 17 stycznia 2008 roku rozszerzają zakres LURGI S.A. o dostawy materiałów masowych (bulk materials) w branżach: mechanicznej, elektrycznej i automatycznej. Łącznie aneksy podpisane do końca 2008 roku zwiększyły wartość umowy z LURGI S.A. w zakresie instalacji CDU/VDU do około 130,61 miliona EUR.

Uwzględniając zawarte aneksy, kontrakt dotyczący budowy destylacji ropy naftowej obejmujący projektowanie techniczne, realizację dostaw urządzeń i materiałów oraz zarządzanie budową instalacji destylacji ropy naftowej jest największą z zawartych transakcji pomiędzy wyżej wymienionymi podmiotami.

Umowa przewiduje kary umowne. Limit odpowiedzialności finansowej z tytułu nienależytego wykonywania umowy przez LURGI S.A. wynosi 8% wartości kontraktu.

Instalacja hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS) w ramach Programu 10+

W dniu 11 listopada 2006 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała kontrakt w formule „pod klucz” z firmą ABB Lummus Global (CB&I Lummus GmbH) na realizację instalacji hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS). Kontrakt obejmuje projektowanie techniczne, dostawy materiałów i urządzeń i budowę instalacji oraz nadzór prac ze strony CB&I Lummus GmbH.

Realizacja kontraktu zakończy się w maju 2009 roku.

Wartość kontraktu wraz z podpisanymi w 2008 roku tzw. Change Orders wynosi 112,87 miliona EUR.

Instalacja hydrokrakingu (MHC) oraz kompleks aminowo – siarkowy (KAS) w ramach Programu 10+

W dniu 21 czerwca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. oraz Technip Italy S.p.A., jako główny wykonawca wraz z firmami Technip KTI S.p.A., Technip Polska Sp. z o.o. i KTI Poland S.A. podpisały kontrakt EPC LSTK (cena ryczałtowa "pod klucz") na projektowanie techniczne, dostawy i budowę instalacji hydrokrakingu ("MHC") oraz kompleksu aminowo – siarkowego, tj. instalacji odzysku siarkowodoru ("ARU"), stripera wód kwaśnych (SWS), instalacji odzysku siarki/oczyszczania gazów odlotowych (SRU/TGTU) dla Grupy LOTOS S.A. w ramach Programu 10+.

Zakres realizacji MHC, ARU, SWS oraz SRU/TGTU jest dostosowany do planowanej zdolności przerobowej ropy naftowej na poziomie 10,5 miliona ton rocznie. Realizacja kontraktu będzie trwała do listopada 2010 roku. Wartość kontraktu wynosi 583,6 miliona EUR.

W dniu 7 maja 2008 roku został podpisany aneks do powyższej umowy, na mocy którego poza zmianą zakresu prac zgodnie z tzw. Change Orders, aneks zwiększa wynagrodzenie kontraktorów do kwoty 589,8 miliona EUR.

Kontrakt zobowiązuje do wypłaty na rzecz Grupy LOTOS S.A. kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji lub niezachowania ustalonych parametrów budowanych instalacji. Całkowita odpowiedzialność wykonawcy względem Grupy LOTOS S.A. ograniczona jest do 8% wartości kontraktu.

Instalacja wytwórni wodoru (HGU) w ramach Programu 10+

W dniu 28 czerwca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. i spółka LURGI S.A. z siedzibą w Krakowie podpisały kontrakt EPC LSTK (cena ryczałtowa "pod klucz") na projektowanie techniczne, dostawy i budowę instalacji wytwórni wodoru na bazie technologii dostarczonej przez Lurgi AG Frankfurt w ramach Programu 10+ Grupy LOTOS S.A. Wytwórnia wodoru będzie zaopatrywać instalacje produkcyjne w wodór niezbędny do produkcji czystych paliw. Zakres nowej instalacji jest dostosowany do planowanej zdolności przerobu ropy naftowej na poziomie 10,5 miliona ton. Realizacja kontraktu potrwa do września 2009 roku.

Do powyższej umowy w 2008 roku zawarto aneksy na mocy których, z tytułu dodatkowych dostaw i prac dla budowanej instalacji HGU wartość kontraktu została zwiększona do 82,57 miliona EUR.

Instalacja przerobu ciężkiej pozostałości (ROSE) w ramach Programu 10+

Zgodnie z zapisami porozumienia wstępnego (EWA – Early Work Agreement) na realizację instalacji ROSE/SDA podpisanego 27 czerwca 2008 roku, do końca lipca 2008 roku wynegocjowano tekst kontraktu, który następnie został przekazany do analizy przez konsorcjum bankowe współfinansujące realizację Programu 10+. Ostatecznie, po uzyskaniu aprobaty instytucji finansujących. W dniu 10 września 2008 roku został zawarty kontrakt z firmą Technip Italy S.p.A na realizację instalacji ROSE, obejmujący projektowanie, dostawy materiałów i urządzeń oraz doradztwo techniczne w czasie robót budowlanych.

Jednocześnie podpisanym we wrześniu 2008 roku kontraktem na ROSE lista głównych kontraktów na realizację instalacji produkcyjnych wchodzących w skład uchwalonego przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. zakresu Programu 10+ została zamknięta.

Wartość umowy wynosi 62,75 miliona EUR i 21,12 miliona złotych.

Przewidywane uruchomienie instalacji – grudzień 2010 roku.

Instalacje pomocnicze i infrastruktura w ramach Programu 10+

W dniu 19 czerwca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. oraz firma FLUOR S.A. podpisały kontrakt EPCM na projektowanie techniczne oraz zarządzanie dostawami i budową instalacji pomocniczych i infrastruktury w ramach Programu 10+. Budowa instalacji umożliwi Spółce sprostanie wymogom Unii Europejskiej dotyczącym jakości olejów napędowych, które wejdą w życie w 2009 roku. Zakres realizacji jest dostosowany do planowanej zdolności przerobowej ropy naftowej na poziomie 10,5 miliona ton rocznie. Realizacja kontraktu będzie trwała do sierpnia 2010 roku. Kontrakt stanowi element strategii rozwoju Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A., która zapewnia budowę instalacji produkcyjnych w ramach Programu 10+. Wyżej wymieniony kontrakt to drugi z szeregu kontraktów (po kontrakcie EPC na budowę instalacji hydroodsierczania olejów napędowych (tzw. HDS)).

12. Należności długoterminowe

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Należności długoterminowe	9.152 =====	12.668 =====
Razem	9.152 =====	12.668 =====

Należności długoterminowe reprezentują głównie wartość dotyczącą nakładów na wizualizację poniesionych na stacjach paliw w ramach umowy partnerskiej, oddanych do użytkowania na podstawie umów zawieranych na okres 10 lat.

13. Rozliczenia międzyokresowe

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Ubezpieczenie majątkowe i inne	20.441	16.360
Remonty	13.171	22.566
Czynsz i dzierżawa	19.924	3.384
Pozostałe	5.086 =====	3.534 =====
Razem	58.622 =====	45.844 =====
Część krótkoterminowa	45.863	31.868
Część długoterminowa	12.759	13.976

14. Inwestycje w nieruchomości

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Wartość brutto na początek okresu	4.387	6.887
Zwiększenia, w tym:	6.953	-
- transfer z rzeczowego majątku trwałego	6.953 ⁽¹⁾	-
Zmniejszenia, w tym:	(4.555)	(2.500)
- sprzedaż	(4.555) ⁽¹⁾	(2.500)
	-----	-----
Wartość brutto na koniec okresu	6.785	4.387
	-----	-----
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	942	1.314
Zwiększenia	945	-
Zmniejszenia	-	(372)
	-----	-----
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	1.887	942
	-----	-----
Wartość netto na początek okresu	3.445	5.573
	=====	=====
Wartość netto na koniec okresu	4.898	3.445
	=====	=====

⁽¹⁾ w tym, wartość inwestycji w nieruchomości obejmująca budynki o charakterze socjalno-administracyjnym oraz hale produkcyjne z zapleczem technicznym.

Do nieruchomości inwestycyjnych obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz budynki i budowle na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa zaliczyła takie nieruchomości, które nie są użytkowane na własne potrzeby, ale które przyniosą korzyści w postaci przyrostu wartości lub przychodów z wynajmu.

15. Wartości niematerialne

w tysiącach złotych

	<u>31 grudnia 2008</u>	<u>31 grudnia 2007</u>
	<u>(badane)</u>	<u>(badane)</u>
Koszty zakończonych prac rozwojowych	184	286
Oprogramowanie	5.987	6.243
Patenty, znaki towarowe i licencje	47.464	55.228
Pozostałe	2.286	3.242
	=====	=====
Razem	55.921	64.999
	=====	=====

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Zmiany stanu wartości niematerialnych

w tysiącach złotych	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe i licencje	- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Pozostałe	- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2007 (badane)	528	13.893	64.065	1.132	4.148	1.620	82.634
Zwiększenia	-	1.493	20.435	1.456	1.686	1.608	23.614
- zakup	-	6	-	-	-	-	6
- rozliczenia z inwestycji	-	1.488	20.339	1.456	1.686	1.608	23.513
- aport	-	-	-	-	-	-	-
- transfer	-	(97)	96	-	-	-	(1)
- zmiana struktury grupy kapitałowej	-	96	-	-	-	-	96
- pozostałe	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(51)	(11)	-	-	-	(62)
- sprzedaż	-	(2)	-	-	-	-	(2)
- likwidacja	-	(43)	(11)	-	-	-	(54)
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(6)	-	-	-	-	(6)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2007 (badane)	528	15.335	84.489	2.588	5.834	3.228	106.186
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2008 (badane)	528	15.335	84.489	2.588	5.834	3.228	106.186
Zwiększenia	-	2.882	5.781	191	1.586	172	10.249
- zakup	-	-	1.681	-	-	-	1.681
- rozliczenia z inwestycji	-	2.836	5.311	191	396	172	8.543
- transfer	-	44	(1.211)	-	1.127	-	(40)
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	2	-	-	-	-	2
- pozostałe	-	-	-	-	63	-	63
Zmniejszenia	-	(251)	(1.854)	-	-	-	(2.105)
- sprzedaż	-	-	-	-	-	-	-
- likwidacja	-	(248)	(331)	-	-	-	(579)
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	(31)	-	-	-	(31)
- pozostałe	-	(3)	(1.492)	-	-	-	(1.495)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2008 (badane)	528	17.966	88.416	2.779	7.420	3.400	114.330

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe i licencje	- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Pozostałe	- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Razem
w tysiącach złotych							
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2007 (badane)	163	6.215	19.081	631	1.292	539	26.751
Zwiększenia	106	2.875	10.191	372	1.300	381	14.472
- amortyzacja	106	2.820	10.191	372	1.300	381	14.417
- zmiana struktury grupy kapitałowej	-	56	-	-	-	-	56
- transfer	-	(1)	-	-	-	-	(1)
- inne zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(49)	(11)	-	-	-	(60)
- sprzedaż	-	(2)	-	-	-	-	(2)
- likwidacja	-	(43)	(11)	-	-	-	(54)
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(4)	-	-	-	-	(4)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2007 (badane)	269	9.041	29.261	1.003	2.592	920	41.163
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2008 (badane)	269	9.041	29.261	1.003	2.592	920	41.163
Zwiększenia	102	3.125	12.022	662	2.542	707	17.791
- amortyzacja	102	3.092	13.004	662	1.608	707	17.806
- transfer	-	33	(982)	-	934	-	(15)
- inne zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(238)	(331)	-	-	-	(569)
- likwidacja	-	(235)	(331)	-	-	-	(566)
- pozostałe	-	(3)	-	-	-	-	(3)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2008 (badane)	371	11.928	40.952	1.665	5.134	1.627	58.385
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2007 (badane)	(27)	52	-	-	-	-	25
Zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(1)	-	-	-	-	(1)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2007 (badane)	(27)	51	-	-	-	-	24
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe i licencje	- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Pozostałe	- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾	Razem
w tysiącach złotych							
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2008 (badane)	(27)	51	-	-	-	-	24
Zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2008 (badane)	(27)	51	-	-	-	-	24
Wartość księgową netto 1 stycznia 2007 (badane)	392	7.626	44.984	501	2.856	1.081	55.858
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgową netto 31 grudnia 2007 (badane)	286	6.243	55.228	1.585	3.242	2.308	64.999
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgową netto 31 grudnia 2008 (badane)	184	5.987	47.464	1.114	2.286	1.773	55.921
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

⁽¹⁾Wartość aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów wykazanych w wartościach niematerialnych obejmuje wartość opłat za koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wynagrodzeń z tytułu zawartych umów o ustanowienie użytkownika górniczego w celu poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

16. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Grunty	1.376	1.309
Budynki i budowle	2.676	2.914
Urządzenia techniczne i maszyny	33	42
Środki transportu	4.546	-
Inne środki trwałe	-	1
	=====	=====
Razem	8.631	4.266
	=====	=====

Aktywa przeznaczone do sprzedaży, reprezentują wartości, które zdaniem Grupy zostaną sprzedane w ciągu 12 miesięcy od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa przeznaczone do sprzedaży w Grupie obejmują między innymi grunty własne, prawa wieczystego użytkowania terenów, budynki, budowle, maszyny i urządzenia związane ze stacjami paliw oraz bazą przeładunkowo – magazynową (aktywami związanymi z działalnością logistyczną) oraz środki transportu – lokomotywy.

17. Połączenia jednostek gospodarczych

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Wartość bilansowa wartości firmy z konsolidacji		
LOTOS Partner Sp. z o.o.	1.862	1.862
LOTOS Gaz S.A. ⁽¹⁾	10.009	10.009
KRAK-GAZ Sp. z o.o. ⁽²⁾	-	12.645
	=====	=====
Razem	11.871	24.516
	=====	=====
Wartość bilansowa wartości firmy z połączenia ⁽³⁾ , w tym:		
- nabycie sieci stacji paliw ESSO	31.759	31.759
- nabycie sieci stacji paliw Slovnaft Polska S.A.	1.932	1.932
	=====	=====
Razem	33.691	33.691
	=====	=====
Razem wartość firmy	45.562	58.207
	=====	=====

⁽¹⁾ dawniej LOTOS Mazowsze S.A. Wartość firmy dotyczy nabytej przez LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. (hurtowa sprzedaż paliw).

⁽²⁾ **Nabycie przez LOTOS Gaz S.A. udziałów spółki KRAK - GAZ Sp. z o.o.**

W związku z uzyskaniem zgody UOKiK na dokonanie koncentracji, poprzez przejęcie przez LOTOS Gaz S.A. (dawniej LOTOS Mazowsze S.A.) kontroli nad spółką KRAK-GAZ Sp. z o.o. w wyniku nabycia jej udziałów, LOTOS Gaz S.A. zawarła w dniu 9 lipca 2007 roku umowę przyrzeczoną zakupu 34.500 udziałów spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. Przed wydaniem decyzji przez UOKiK LOTOS Gaz S.A. zawarła w dniu 26 marca 2007 roku warunkową przedwstępną umowę zakupu od osób fizycznych 34.500 udziałów spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. Udziały o łącznej wartości nominalnej 3.450 tysięcy złotych są równe i niepodzielne i stanowią 100% kapitału zakładowego KRAK-GAZ Sp. z o.o. oraz są traktowane przez LOTOS Gaz S.A. jako inwestycja długoterminowa.

LOTOS Gaz S.A. nabyła udziały KRAK-GAZ Sp. z o.o. za cenę 16.368 tysięcy złotych wykorzystując własne środki finansowe. Wpływ na wysokość ceny nabycia (kosztu połączenia) miały dodatkowe wydatki związane z poniesionymi przez spółkę LOTOS Gaz S.A., wydatkami na doradztwo podatkowe, doradztwo finansowe. Podstawowym przedmiotem działalności spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. jest hurtowa oraz detaliczna sprzedaż gazu płynnego.

Zgodnie z MSSF 3 na dzień przejęcia jednostki gospodarczej, tj. na dzień jej nabycia, nabywca ma obowiązek dokonać alokacji kosztu połączenia jednostek gospodarczych poprzez ujęcie identyfikowalnych aktywów i zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych jednostki nabywanej według ich wartości godziwych na ten dzień. Różnica pomiędzy ceną nabycia a udziałem nabywcy w tak wycenionych aktywach, zobowiązaniach i zobowiązaniach warunkowych stanowi wartość firmy.

Alokacji dokonuje się wyłącznie w stosunku do tych aktywów i zobowiązań, które istnieją w dniu nabycia, ponadto standard, w ramach nabywanych aktywów netto, zakazuje tworzenia rezerw na straty operacyjne przyszłych okresów, ponieważ stanowią one pozycję powstałą po przejęciu.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego LOTOS Gaz S.A., zgodnie z opisanymi powyżej zasadami, ujęła różnicę pomiędzy kosztem nabycia jednostek gospodarczych a udziałem w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jako wartość firmy.

W wyniku przejęcia spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. rozpoznana została wartość firmy, która na dzień 31 grudnia 2007 roku prezentuje różnicę pomiędzy ceną nabycia a wartością przejętych aktywów netto w wysokości 12.645 tysięcy złotych.

w tysiącach złotych

Koszt połączenia (cena nabycia)	17.329
Udział w kapitale własnym przejmowanych jednostek	100,00%
Aktywa obrotowe, w tym:	42.987
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	91
Aktywa trwałe	20.210
Aktywa razem	63.197
Rezerwy i inne	792
Zobowiązania krótkoterminowe oraz rozliczenia międzyokresowe bierne	57.721
Zobowiązania razem	58.513
Aktywa netto	4.684
Udział Spółki w aktywach netto	4.684
Nadwyżka udziału w aktywach netto nad ceną nabycia	12.645

Do dnia 31 grudnia 2008 roku spółka LOTOS Gaz S.A. uregulowała zobowiązania z tytułu nabycia udziałów w kwocie 15.711 tysięcy złotych. Po odjęciu nabytych w transakcji połączenia środków pieniężnych w wysokości 91 tysięcy złotych, wartość nabycia udziałów w KRAK-GAZ Sp. z o.o. wyniosła 15.738 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku z uwagi na zdarzenia opisane poniżej Grupa dokonała odpisu z tytułu trwałej utraty wartości firmy na łączną kwotę 12.645 tysięcy złotych, powstałej w wyniku przejęcia spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. przez spółkę LOTOS Gaz S.A.

W dniu 20 czerwca 2008 roku Urząd Kontroli Skarbowej w Krakowie wydał protokół pokontrolny z wszczętego w dniu 21 listopada 2006 roku (przed zakupem udziałów w spółce KRAK-GAZ Sp. z o.o. przez spółkę LOTOS Gaz S.A.) postępowania w sprawie rzetelności rozliczenia się spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. z podatku akcyzowego za lata 2003-2004. Ustalono nieprawidłowości w odprowadzaniu podatku akcyzowego przez spółkę KRAK-GAZ Sp. z o.o. na łączną kwotę 7.545 tysięcy złotych wraz z odsetkami na dzień 30 czerwca 2008 roku.

W dniu 31 października 2008 roku Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie wydał decyzję o ustaleniu wysokości zobowiązań podatkowych w podatku akcyzowym za lata 2003-2004 na kwotę 16.408 tysięcy złotych. W dniu 25 listopada 2008 roku spółka KRAK-GAZ Sp. z o.o. złożyła odwołanie od powyższej decyzji administracyjnej. Odwołanie nie zostało dotychczas rozpatrzone przez organ odwoławczy. Dyrektor Izby Celnej w Krakowie pismem z dnia 6 lutego 2009 roku zawiadomił spółkę KRAK-GAZ Sp. z o.o. o zwłoce w załatwieniu sprawy i wyznaczył nowy termin na dzień 31 marca 2009 roku.

W dniu 26 listopada 2008 roku tytułami wykonawczymi Dyrektor Izby Celnej wszczął postępowanie egzekucyjne w stosunku do spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. na kwotę wynikającą z decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej. W dniu 8 grudnia 2008 roku spółka KRAK-GAZ Sp. z o.o. odwołała się od decyzji rozpoczęcia postępowania egzekucyjnego, a Dyrektor Izby Celnej pismem z dnia 17 grudnia 2008 roku postanowił uznać odwołanie dotyczące błędnego naliczenia kwoty zaległości i postępowanie umorzyć.

W dniu 19 grudnia 2008 roku wpłynęła kolejna prawomocna decyzja i tytuły wykonawcze z Izby Celnej na zweryfikowane kwoty zaległości podatkowej i odsetek. Wymagalne kwoty zobowiązań podatkowych w podatku akcyzowym za lata 2003-2004 określono na kwotę 8.309 tysięcy złotych, w tym odsetki oraz koszty egzekucji.

W dniu 29 grudnia 2008 roku spółka KRAK-GAZ Sp. z o.o. złożyła zarzuty do wyżej wymienionych tytułów wykonawczych zarzucając im między innymi błędne określenie osoby wierzyciela. Dyrektor Izby Celnej w Krakowie, postanowieniem z dnia 19 stycznia 2009 roku odrzucił zarzuty jako bezzasadne. W dniu 27 stycznia 2009 roku na postanowienie z dnia 19 stycznia 2009 roku spółka KRAK-GAZ Sp. z o.o. wniosła zażalenie bezpośrednio do Dyrektora Izby Skarbowej w Krakowie, który postanowieniem z dnia 9 marca 2009 roku utrzymał w mocy rozstrzygnięcie Dyrektora Izby Celnej z dnia 19 stycznia 2009 roku. Spółka KRAK-GAZ Sp. z o.o. za pośrednictwem Dyrektora Izby Celnej zaskarżyła postanowienie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie pismem z dnia 6 kwietnia 2009 roku.

Spółka KRAK-GAZ Sp. z o.o. złożyła również do Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie, wniosek o wstrzymanie wykonania decyzji oraz alternatywnie wnioski o rozłożenie zaległości podatkowych na raty. Postanowieniem z dnia 24 lutego 2009 roku, Dyrektor Izby Celnej w Krakowie odmówił wstrzymania wykonania decyzji. Spółka KRAK-GAZ Sp. z o.o. na to postanowienie złożyła w dniu 9 marca 2009 roku zażalenie, wnosząc o uchylenie postanowienia z dnia 24 lutego 2009 roku, oraz wstrzymanie wykonania Decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej z 31 października 2008 roku. W dniu 30 marca 2009 roku do spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. wpłynęło zawiadomienie Urzędu Celnego w Krakowie, rozpatrującego wniosek spółki o rozłożenie zaległości podatkowej na raty, o wyznaczeniu nowego terminu do załatwienia sprawy na dzień 30 kwietnia 2009 roku.

Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie podatkowe w sprawie zobowiązań podatkowych KRAK-GAZ Sp. z o.o. za lata 2003-2004 jest w toku, a wnioski o wstrzymanie decyzji wykonawczych oraz o rozłożenie zaległości podatkowej na raty nie zostały dotychczas rozpatrzone.

W odniesieniu do kwestii potencjalnych zobowiązań podatkowych z tytułu podatku akcyzowego za lata 2003-2004 spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. Grupa na dzień 31 grudnia 2008 roku utworzyła rezerwę na kwotę główną oraz odsetki.

Zarząd spółki LOTOS Gaz S.A. z uwagi na decyzję Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie oraz zapisy protokołu pokontrolnego Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie z dnia 20 czerwca 2008 roku złożył wobec zbywców udziałów spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. w dniu 11 lipca 2008 roku oraz w dniu 9 grudnia 2008 roku oświadczenia o obniżeniu ceny zakupu udziałów w spółce KRAK-GAZ Sp. z o.o. o kwotę 16.368 tysięcy złotych, wskutek czego wygasła wiarygodność zbywców o zapłatę ostatniej raty Ceny Nabycia w wysokości 1.500 tysięcy złotych.

W dniu 28 lipca 2008 roku Zarząd spółki LOTOS Gaz S.A. wezwał byłych właścicieli udziałów spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. do rozpoczęcia negocjacji obowiązkowych zgodnie z zapisami umowy sprzedaży udziałów.

W dniu 15 grudnia 2008 roku Zarząd spółki LOTOS Gaz S.A. wszczął postępowanie arbitrażowe przesyłając do zbywców udziałów spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. „wezwanie na arbitraż”. Postępowanie jest obecnie na etapie konstituowania się zespołu arbitrów w postępowaniu arbitrażowym. Następnie w terminie określonym przez zespół arbitrów zostanie wystosowany pozew w sprawie. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Spółka LOTOS Gaz S.A. dodatkowo uzyskała w Sądzie Okręgowym w Krakowie w dniu 17 listopada 2008 roku postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia spółki LOTOS Gaz S.A. do wysokości 5.975 tysięcy złotych przeciwko zbywcom udziałów, opatrzone klauzulą wykonalności w dniu 20 stycznia 2009 roku. W dniu 2 lutego 2009 roku zbywcy wnieśli o stwierdzenie upadku zabezpieczenia, w związku z czym również to postępowanie jest w toku a podjęcie kroków zmierzających do faktycznego zajęcia majątku zbywców jest uzależnione od rozstrzygnięcia wniosku zbywców.

W dniu 10 grudnia 2008 roku złożono w Prokuraturze Rejonowej Kraków Podgórze w Krakowie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. polegającego na niedopełnieniu obowiązków służbowych przez byłych członków Zarządu tej spółki.

W dniu 29 stycznia 2009 roku do byłych członków Zarządu spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. skierowano wezwanie do zapłaty kwoty 801 tysięcy złotych z tytułu naprawienia szkody wyrządzonej tej spółce.

Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawy dotyczące byłych członków Zarządu spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. są w toku.

⁽³⁾ Wartość firmy z połączenia z ExxonMobile Poland i Slovnaft Polska

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa wykazuje wartość firmy powstałej przy zakupie zorganizowanej części przedsiębiorstwa od ExxonMobile Poland i Slovnaft Polska w wartości netto odpowiednio 31.759 tysięcy złotych oraz 1.932 tysięcy złotych. W oparciu o MSR 36 na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa przeprowadziła test na utratę wartości firmy ExxonMobile i Slovnaft. Zgodnie z MSR 36 Grupa przeprowadza test na utratę wartości firmy raz w roku.

W celu ustalenia wartości użytkowej dokonano analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF) dla nabytych 39 stacji paliw sieci ESSO oraz 12 stacji sieci SLOVNAFT wyodrębnionych jako osobne ośrodki wypracowujące środki pieniężne przy zastosowaniu średnioważonego kosztu kapitału („WACC”) równego 10,2%. Analiza ta została oparta o prognozy przyszłych przepływów pieniężnych (EBITDA bez kosztów finansowych) opracowanych na podstawie zatwierdzonego przez Zarząd LOTOS Paliwa Sp. z o.o. na rok 2008 oraz zaplanowanych wpływów i wydatków środków pieniężnych w oparciu o zatwierdzoną strategię rozwoju spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. do roku 2012. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej ze wzrostem.

Wartość użytkowa została określona w ramach przeprowadzonego przez Grupę testu na ocenę wartości firmy na kwotę na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosi:

- 272.733 tysięcy złotych dla stacji paliw ESSO,
- 49.783 tysięcy złotych dla stacji paliw Slovnaft.

Wartość bilansowa aktywów nabytych od ExxonMobile oraz Slovnaft Polska na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosi:

- 278.463 tysięcy złotych dla stacji paliw ESSO,
- 57.717 tysięcy złotych dla stacji paliw Slovnaft.

Z uwagi na uzyskaną w teście nadwyżkę wartości księgowej aktywów nabytych od ExxonMobile oraz Slovnaft Polska nad wartością użytkową tych aktywów określoną w ramach przeprowadzonego przez Grupę testu na ocenę wartości firmy, Grupa w 2007 roku dokonała odpisu z tytułu utraty wartości firmy na łączną kwotę 21.496 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa przeprowadziła test na trwałą utratę wartości aktywów. Grupa na dzień 31 grudnia 2008 roku nie dokonała dodatkowych odpisów z tytułu utraty wartości firmy.

18. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Grupa na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku wykazuje inwestycje w następujących jednostkach stowarzyszonych:

Nazwa spółki	Siedziba	Obszar działalności	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Energobaltic Sp. z o.o.	Gdańsk	działalność produkcyjna	32,16%	32,16%
AB „Naftos Gavyba” (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Kłajpeda, Litwa	działalność usługowa	29,46%	29,46%

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Wartość bilansowa inwestycji w jednostkach stowarzyszonych jest następująca:

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Grupa AB „Naftos Gavyba”	73.488	48.519
Energobaltic Sp. z o.o. ⁽¹⁾	-	-
	=====	=====
Razem inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	73.488	48.519
	=====	=====

⁽¹⁾wartość udziałów w spółce Energobaltic Sp. z o.o. objęta jest pełnym odpisem aktualizującym (patrz Nota 21 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Dnia 25 kwietnia 2008 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy jednostki stowarzyszonej AB „Naftos Gavyba” zatwierdziło sprawozdanie finansowe za 2007 rok, a także podjęło uchwałę o przeznaczeniu na wypłatę dywidendy z zysku wypracowanego w roku 2007 w kwocie 68 milionów LTL. Spółka Petrobaltic S.A. otrzymała za rok 2007 dywidendę w wysokości 29.036 tysięcy LTL (28.746 tysięcy złotych). W dniu 15 maja 2008 roku spółka Petrobaltic S.A. otrzymała część należnej dywidendy w kwocie 15.077 tysięcy LTL (14.383 tysięcy złotych). W dniu 8 sierpnia 2008 roku spółka Petrobaltic S.A. otrzymała kolejną ratę należnej dywidendy w wysokości 9.554 tysięcy LTL (8.859 tysięcy złotych). W dniu 18 grudnia 2008 roku wpłynęła kolejna rata należnej dywidendy w wysokości 3.047 tysięcy LTL (3.017 tysięcy złotych). Na dzień 31 grudnia 2008 roku spółka Petrobaltic S.A. wykazuje należność z tytułu dywidendy w wysokości 1.356 tysięcy LTL (1.830 tysięcy złotych).

Aktywa netto istotnych spółek wycenianych metodą praw własności przedstawiały się następująco:

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Grupa AB „Naftos Gavyba”	172.103	113.628
Energobaltic Sp. z o.o.	17.893	27.288

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania istotnych spółek wycenianych metodą praw własności przedstawiały się następująco:

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Grupa AB „Naftos Gavyba”	93.452	151.857
Energobaltic Sp. z o.o.	97.976	105.319

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Przychody ze sprzedaży istotnych spółek wycenianych metodą praw własności przedstawiały się następująco:

w tysiącach złotych	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Grupa AB „Naftos Gavyba”	170.343	148.812
Energobaltic Sp. z o.o.	26.686	31.133

Zysk/(Strata) netto istotnych spółek wycenianych metodą praw własności przedstawiały się następująco:

w tysiącach złotych	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Grupa AB „Naftos Gavyba”	72.019	52.197
Energobaltic Sp. z o.o.	(9.321)	3.170

Udział w wynikach spółek wycenianych metodą praw własności odniesiony w rachunek zysków i strat Grupy przedstawiał się następująco:

w tysiącach złotych	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Grupa AB „Naftos Gavyba”	26.033	22.288
Pozostałe spółki wyceniane metodą praw własności	-	(12)
	=====	=====
Razem	26.033	22.276
	=====	=====

W sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku Grupa ujęła w zmianie kapitałów własnych Grupy AB „Naftos Gavyba” w wysokości 18.815 tysięcy złotych.

19. Długoterminowe aktywa finansowe

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Udziały w jednostkach zależnych nie objętych konsolidacją	-	1.461
Udziały w jednostkach pozostałych	9.917	6.632
Inne długoterminowe aktywa finansowe, w tym:	16.599	13.460
- fundusz likwidacyjny	16.599	13.443
- pożyczki	-	17
	=====	=====
Razem	26.516	21.553
	=====	=====

20. Krótkoterminowe aktywa finansowe

w tysiącach złotych

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	302.304	96.099
- swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	113.334	8.011
- futures (emisja CO ₂)	15	388
- forwardy i spoty walutowe	159.985	87.700
- opcje walutowe	6.122	-
- swap procentowy (IRS)	22.848	-
Pozostałe, w tym:	26.456	23.243
- zaliczki na udziały ⁽¹⁾	25.332	23.117
- pożyczki krótkoterminowe	-	41
- udziały	1.124	85
	=====	=====
Razem	328.760	119.342
	=====	=====

⁽¹⁾ Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2008 roku wykazuje aktywa zaangażowane w spółkę stowarzyszoną AB „Naftos Gavyba” w łącznej wysokości 25,3 mln złotych (31 grudnia 2007: 23,1 milionów złotych). Źródłem dla tej kwoty są środki przekazane do UAB „Naftos Gavyba” (obecnie AB „Naftos Gavyba”) w roku 2000 przez Petrobaltic S.A. na zakup z warunkiem zawieszającym akcji spółki AB Geonafta (Warunkowa Umowa Kupna - Sprzedaży Prawa Własności do Akcji z dnia 18 lipca 2000 roku - dalej zwana Umową). Warunkiem zawieszającym przekazanie akcji było wywiązanie się przez AB „Naftos Gavyba” ze zobowiązań inwestycyjnych wobec AB Geonafta określonych w umowie prywatyzacyjnej AB Geonafty. W latach 2001-2005 UAB „Naftos Gavyba” zrealizowała wszystkie zobowiązania inwestycyjne w kwocie 56 milionów LTL obejmując z tego tytułu 41 milionów akcji AB Geonafta. Ostatnie podwyższenie kapitału akcyjnego AB Geonafta miało miejsce w dniu 25 kwietnia 2005 roku. Sfinansowanie tych zobowiązań nastąpiło w całości ze środków własnych UAB „Naftos Gavyba” uzyskanych z dywidend wypłacanych w kolejnych latach z AB Geonafta. W dniu 25 kwietnia 2005 roku spełniony został warunek zawieszający, co umożliwiło przejęcie przez Petrobaltic S.A. akcji AB Geonafta określonych w Umowie.

W dniu 24 marca 2006 roku zostało zawarte dodatkowe porozumienie do Umowy z dnia 18 lipca 2000 roku pomiędzy Petrobaltic S.A. a UAB „Naftos Gavyba” w sprawie prolongowania terminu przekazania prawa własności do akcji AB Geonafta do dnia 31 sierpnia 2007 roku. W dniu 19 grudnia 2007 roku pomiędzy spółką AB „Naftos Gavyba” a Petrobaltic S.A. zostało zawarte dodatkowe porozumienie do Umowy z dnia 18 lipca 2000 roku pomiędzy Petrobaltic S.A. a UAB „Naftos Gavyba” w sprawie prolongowania terminu przekazania prawa własności do akcji AB Geonafta do dnia 30 czerwca 2008 roku. Na mocy dodatkowego porozumienia, którego postanowienia weszły w życie z dniem 30 czerwca 2008 roku, strony Umowy prolongowały termin przekazania prawa własności do akcji AB Geonafta do dnia 31 grudnia 2008 roku. W dniu 11 lutego 2009 roku zostało podpisane kolejne dodatkowe porozumienie do Umowy z dnia 18 lipca 2000 roku pomiędzy Petrobaltic SA i AB „Naftos Gavyba” w sprawie prolongowania terminu przekazania prawa własności do akcji AB Geonafta do dnia 15 kwietnia 2009 roku.

W dniu 15 kwietnia 2009 roku przedmiotowe porozumienie prolongujące termin objęcia przez spółkę UAB Meditus i spółkę Petrobaltic S.A. bezpośrednio akcji w spółce AB Geonafta wygasło. Do dnia zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie zostało ono ponownie prolongowane albowiem strony zamierzają wykonać Umowę z dnia 18 lipca 2000 roku.

Na podstawie określonych powyżej dodatkowych porozumień do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego spółka AB „Naftos Gavyba” nie dokonała konstytutywnego wpisu do księgi akcyjnej AB Geonafta koniecznego do przeniesienia prawa własności akcji zakupionych przez Petrobaltic S.A. na podstawie Umowy z dnia 18 lipca 2000 roku.

21. Instrumenty finansowe

Charakterystyka instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Grupa wykazuje transakcje pochodne o dodatniej wartości godziwej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, a transakcje pochodne o ujemnej wartości godziwej wykazywane są jako zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu obejmują wycenę następujących rodzajów instrumentów pochodnych: forward, futures, swapy, opcje.

Wartość godziwa full barrel swap ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Wycena swapów towarowych ustalana jest w oparciu o hipotetyczną transakcję przeciwstawną (zamykającą), przy użyciu średniej z kwotowań rynkowych.

Wartość godziwa kontraktów futures na uprawnienia do emisji dwutlenku węgla CO₂ (EUA, CER) ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez Europejską Giełdę Klimatyczną (ECX) a ceną transakcyjną.

Wartość godziwa forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing Narodowego Banku Polskiego i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fx swap. Przy kalkulacji wyceny opcji walutowych obok wymienionych powyżej czynników koniecznych dla wyceny walutowej transakcji forward dodatkowo uwzględnia się parametr zmienności implikowanej.

Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o krzywą stóp procentowych zerokuponowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wartość długoterminowych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku, obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Pożyczki udzielone i należności własne

1. W dniach 23 września 2003 roku oraz 8 kwietnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała z Rafinerią Nafty „GLIMAR” S.A. umowy pożyczkowe na finansowanie działalności operacyjnej i inwestycyjnej, w tym w szczególności inwestycji Hydrokompleks Glimar, w łącznej kwocie 90 milionów złotych. Do dnia 31 grudnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. wypłaciła Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. środki pieniężne wynikające z podpisanych umów w wysokości 48 milionów złotych. Dodatkowo, w związku z podpisanym w dniu 12 lutego 2004 roku oświadczeniem Grupy LOTOS S.A. (Letter of Comfort) dla Banku Przemysłowo-Handlowego S.A. Spółka podjęła zobowiązania związane ze współfinansowaniem inwestycji Hydrokompleks Glimar oraz utrzymaniem odpowiedniej sytuacji ekonomiczno-finansowej Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. W opinii Zarządu Spółki zobowiązania te nie stanowią zobowiązań finansowych na dzień bilansowy.

Aktywa z tytułu udzielonych pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku są objęte odpisem w pełnej wysokości. Spółka według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku posiada rezerwy na potencjalne zobowiązania wynikające z powyższych umów w kwocie 15.853 tysięcy złotych (patrz Nota 31 Dodatkowych informacji i objaśnień).

W dniu 19 stycznia 2005 roku Sąd Rejonowy w Nowym Sączu ogłosił upadłość Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu Wydział V Sąd Gospodarczy po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2008 roku sprawy upadłości Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach w przedmiocie wniosku syndyka upadłości „Capricorn” Sp. z o.o. w Nowym Sączu o umorzenie postępowania upadłościowego postanowił na podstawie art. 361 pkt 2 prawa upadłościowego i naprawczego umorzyć postępowanie upadłościowe.

Na postanowienie Sądu Rejonowego w Nowym Sączu Wydział V Sąd Gospodarczy wniesione zostały zażalenia do Sądu Okręgowego w Krakowie, Wydział XII Gospodarczy - Odwoławczy. W dniu 25 lipca 2008 roku Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział XII Gospodarczy - Odwoławczy wydał postanowienie Syg. akt XII Gz 242/08 oddalające zażalenia. Postanowienie Sądu Rejonowego w Nowym Sączu Wydział V Sąd Gospodarczy o umorzeniu postępowania upadłościowego uprawomocniło się.

W dniu 1 grudnia 2008 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła z Podkarpackim Holdingiem Budowy Dróg "Drogbud" Sp. z o.o. z siedzibą w Strzyżowie umowę sprzedaży posiadanego pakietu akcji Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A.

Przedmiotem umowy jest sprzedaż 9.520.000 akcji Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. o wartości nominalnej 10 złotych każda, które stanowią 91,54% kapitału akcyjnego tej spółki. Wartość transakcji ustalono na poziomie 1.000 tysięcy złotych. Wartość ewidencyjna w księgach rachunkowych Grupy LOTOS S.A. akcji będących przedmiotem sprzedaży wynosiła na dzień zawarcia umowy 0.

2. W dniu 12 listopada 2001 roku zawarta została umowa na mocy, której Petrobaltic S.A. udzielił pożyczki Energobaltic Sp. z o.o. Należność Petrobaltic S.A. z tytułu udzielonej Energobaltic Sp. z o.o. pożyczki na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 7.764 tysięcy USD (31 grudnia 2007: 7.381 tysięcy USD), co stanowi równowartość 22.994 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 17.974 tysięcy złotych) wraz z naliczonymi odsetkami. Niniejsza kwota została w pełni objęta odpisem aktualizującym, na podstawie oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej spółki stowarzyszonej Energobaltic Sp. z o.o. dokonanej w oparciu o sprawozdanie finansowe za rok 2007, uwzględniającej również prognozę na lata następne i wiążące się z tym ryzyko utraty płynności w przypadku niepowodzenia działań Zarządu Energobaltic Sp. z o.o. zmierzających do restrukturyzacji zadłużenia tej spółki, tj. prolongaty spłaty kredytów bankowych oraz pożyczek od udziałowców. Odpisem aktualizującym została również objęta wartość udziałów w spółce Energobaltic Sp. z o.o.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują kredyty, kredyty w rachunkach bieżących oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

W Grupie w trakcie okresu sprawozdawczego zakończonego 31 grudnia 2008 roku oraz zakończonego 31 grudnia 2007 roku nie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze i sytuacje wymagające ujawnienia:

- Grupa nie dokonała przekwalifikowania składników aktywów finansowych (MSSF 7, par. 12),
- na rzecz Grupy nie ustanowiono zabezpieczeń na żadnej z kategorii aktywów, które powodowałyby poprawę warunków kredytowania (MSSF 7, par. 15),
- Grupa nie wyemitowała żadnego instrumentu zawierającego element zobowiązaniowy lub element kapitałowy (MSSF 7, par. 17),
- Grupa wywiązała się z wszystkich postanowień umownych (MSSF 7, par. 18),
- przychody z tytułu odsetek w związku z aktywami finansowymi, które uległy utracie wartości Grupa uznała za nieistotne (MSSF 7, par. 20.d),
- Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, zatem zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszona jest w rachunek zysków i strat (MSSF 7, par. 22),
- Grupa nie nabywała żadnych aktywów finansowych po cenie różnej, od ich wartości godziwej (MSSF 7, par.28),
- Grupa nie przejmowała żadnych aktywów w ramach zabezpieczenia (MSSF 7, par. 38).

21.1. Wartość bilansowa instrumentów finansowych

31 grudnia 2008 (badane) w tysiącach złotych	Nota	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Udziały i akcje:		-	-	11.041	-	-	11.041
- część długoterminowa	19	-	-	9.917	-	-	9.917
- część krótkoterminowa		-	-	1.124	-	-	1.124
Zaliczki na udziały	20	-	25.332	-	-	-	25.332
Fundusz likwidacyjny	19	-	16.599	-	-	-	16.599
Pożyczki:	30	-	-	-	-	-	-
- część długoterminowa		-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	20	302.304	-	-	-	-	302.304
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności:		-	1.260.660	-	-	-	1.260.660
- część długoterminowa		-	9.152	-	-	-	9.152
- część krótkoterminowa		-	1.251.508	-	-	-	1.251.508
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	24	-	712.801	-	-	-	712.801
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania:	33	-	-	-	-	(1.260.855)	(1.260.855)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(4.916)	(4.916)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(1.255.939)	(1.255.939)
Kredyty i pożyczki:	30	-	-	-	-	(3.919.605)	(3.919.605)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(3.412.245)	(3.412.245)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(507.360)	(507.360)
Zobowiązania finansowe:	32	-	-	-	(218.526)	(1.415)	(219.941)
Zobowiązania z tytułu leasingu:	32	-	-	-	-	(1.415)	(1.415)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(854)	(854)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(561)	(561)
Pochodne instrumenty finansowe	32	-	-	-	(218.526)	-	(218.526)
		=====	=====	=====	=====	=====	=====
Razem		302.304	2.015.392	11.041	(218.526)	(5.181.875)	(3.071.664)
		=====	=====	=====	=====	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa nie posiada aktywów finansowych, których warunki renegotjowano ze względu na możliwość pojawienia się zaległości lub z powodu możliwości utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa nie posiada aktywów i zobowiązań finansowych, wycenionych w wartości godziwej przez wynik, których składniki zostały wyznaczone jako wycenione w ten sposób przy początkowym ujęciu (fair value option).

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa nie posiada aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość bilansowa wykazanych klas instrumentów finansowych odpowiada ich wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, krótkoterminowych należności i zobowiązań handlowych oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zbliżona jest do ich wartości godziwej. Kredyty o charakterze długoterminowym są oparte na zmiennej stopie procentowej, a termin zapadalności zobowiązań z tytułu odsetek przypada w krótkim okresie.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

31 grudnia 2007 (badane) w tysiącach złotych	Nota	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik przeznaczone do obrotu	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Udziały i akcje:		-	-	8.178	-	-	8.178
- część długoterminowa	19	-	-	8.093	-	-	8.093
- część krótkoterminowa		-	-	85	-	-	85
Zaliczki na udziały	20	-	23.117	-	-	-	23.117
Fundusz likwidacyjny	19	-	13.443	-	-	-	13.443
Pożyczki:	30	-	58	-	-	-	58
- część długoterminowa		-	17	-	-	-	17
- część krótkoterminowa		-	41	-	-	-	41
Pochodne instrumenty finansowe	20	96.099	-	-	-	-	96.099
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności:		-	1.461.080	-	-	-	1.461.080
- część długoterminowa		-	12.668	-	-	-	12.668
- część krótkoterminowa		-	1.448.412	-	-	-	1.448.412
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	24	-	924.995	-	-	-	924.995
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania:	33	-	-	-	-	(1.222.473)	(1.222.473)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(3.774)	(3.774)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(1.218.699)	(1.218.699)
Kredyty i pożyczki:	30	-	-	-	-	(1.360.136)	(1.360.136)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(842.943)	(842.943)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(517.193)	(517.193)
Zobowiązania finansowe:	32	-	-	-	(3.906)	(1.628)	(5.534)
Zobowiązania z tytułu leasingu:	32	-	-	-	-	(1.628)	(1.628)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(629)	(629)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(999)	(999)
Pochodne instrumenty finansowe	32	-	-	-	(3.906)	-	(3.906)
		=====	=====	=====	=====	=====	=====
Razem		96.099	2.422.693	8.178	(3.906)	(2.584.237)	(61.173)
		=====	=====	=====	=====	=====	=====

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa nie posiada aktywów finansowych, których warunki renegotjowano ze względu na możliwość pojawienia się zaległości lub z powodu możliwości utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa nie posiada aktywów i zobowiązań finansowych, wycenionych w wartości godziwej przez wynik, których składniki zostały wyznaczone jako wycenione w ten sposób przy początkowym ujęciu (fair value option).

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa nie posiada aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość bilansowa wykazanych klas instrumentów finansowych odpowiada ich wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, krótkoterminowych należności i zobowiązań handlowych oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zbliżona jest do ich wartości godziwej. Kredyty o charakterze długoterminowym są oparte na zmiennej stopie procentowej, a termin zapadalności zobowiązań z tytułu odsetek przypada w krótkim okresie.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Metody i założenia dotyczące ustalania wartości godziwej posiadanych instrumentów finansowych zostały opisane w Notach 10 i 21 Dodatkowych informacji i objaśnień.

21.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane) w tysiącach złotych	Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	-	50.486	-	(48.565)	1.921
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	(76.897)	-	(591.642)	(668.539)
(Utworzenie)/Odwrócenie odpisów aktualizujących	-	(27.931)	-	-	(27.931)
Zyski/(straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej oraz realizacji	(247.237)	-	-	-	(247.237)
Zyski/(straty) z tytułu sprzedaży	-	-	1.027	-	1.027
	=====	=====	=====	=====	=====
Razem	(247.237)	(54.342)	1.027	(640.207)	(940.759)
	=====	=====	=====	=====	=====

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane) w tysiącach złotych	Aktywa / Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowany m koszcie	Razem
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	-	41.205	-	(28.182)	13.023
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	(71.414)	-	11.239	(60.175)
(Utworzenie)/Odwrócenie odpisów aktualizujących	-	5.976	-	-	5.976
Zyski/(straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej oraz realizacji	122.473	-	-	-	122.473
Zyski/(straty) z tytułu sprzedaży	2.188	-	2.710	-	4.898
	=====	=====	=====	=====	=====
Razem	124.661	(24.233)	2.710	(16.943)	86.195
	=====	=====	=====	=====	=====

21.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Grupa narażona jest na ryzyko finansowe obejmujące przede wszystkim:

- ryzyko rynkowe (ryzyko cen surowców i produktów naftowych, ryzyko cen uprawnień do emisji CO₂, ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe związane z transakcjami finansowymi oraz handlowymi.

Komitet Zarządzania Ryzykiem Finansowym („KZRF”) funkcjonujący w Jednostce Dominującej jest odpowiedzialny za nadzór oraz koordynację procesu zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie LOTOS S.A. W celu zapewnienia sprawności, efektywności i bezpieczeństwa operacyjnego wspomnianego procesu wyodrębniono obszary transakcji finansowych („front-office”), analizy i kontroli ryzyka („middle-office”) oraz dokumentacji i rozliczania transakcji (back-office”).

Podstawowymi celami realizowanymi poprzez zarządzanie ryzykiem finansowym są:

- maksymalizacja wyniku na zarządzaniu ryzykiem rynkowym przy założonym poziomie ryzyka,
- stabilizacja przepływów pieniężnych,
- zapewnienie krótkoterminowej płynności finansowej,
- wsparcie działań w zakresie organizacji finansowania działalności inwestycyjnej.

W celu realizacji wymienionych celów w Jednostce Dominującej powstały dokumenty zatwierdzone na odpowiednich szczeblach decyzyjnych Jednostki Dominującej. Określają one konieczne ramy dla efektywnego i bezpiecznego funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem finansowym, w tym przede wszystkim:

- metodologię wyznaczania ekspozycji w poszczególnych kategoriach ryzyk,
- dopuszczone instrumenty finansowe,
- sposób oceny zarządzania ryzykiem finansowym,
- limity w zarządzaniu ryzykiem,
- sposób raportowania,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych.

Jednostka Dominująca monitoruje w sposób ciągły wszystkie ryzyka rynkowe będące przedmiotem zarządzania. Nie jest dopuszczone otwieranie pozycji w ramach ryzyk, które nie wynikają z podstawowej działalności Grupy LOTOS S.A. Spółka używa płynnych instrumentów pochodnych, które jest w stanie wycenić za pomocą stosowanych powszechnie modeli wyceny. Wycena pozycji bazowej i instrumentów pochodnych odbywa się na podstawie danych rynkowych otrzymywanych od wiarygodnych dostawców.

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, zatem zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszona jest w rachunek zysków i strat.

Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Koncepcja zarządzania ryzykiem cen surowców i produktów naftowych obejmuje okres do końca 2010 roku, co jest zbieżne z horyzontem realizacji Programu 10+. Głównym celem koncepcji jest zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji przepływów pieniężnych gwarantujących bezpieczne finansowania inwestycji w ramach Programu 10+. W koncepcji określono maksymalne współczynniki zabezpieczenia pozycji bazowej malejące z każdym rokiem w stosunku do aktualnego roku budżetowego. W ramach zaakceptowanych limitów i wytycznych KZRF podejmuje decyzje określające limity i wolumeny transakcji zabezpieczających.

Mapa bazowa ryzyka powstaje poprzez przekształcenie mapy indeksów cenowych używanych w kontraktach handlowych na mapę indeksów, dla których istnieją płynne rynki instrumentów pochodnych. Przekształcenie to uwzględnia odpowiednie zależności statystyczne pomiędzy indeksami bazowymi a indeksami rynkowymi. Przekształcona mapa jest podstawą dla określenia modelu marży rafinerijnej. Marża ta określana jest jako różnica między wartością indeksów reprezentujących sprzedawane produkty ważoną udziałem danych indeksów w baryłce i indeksem reprezentującym kupowany surowiec.

Szacunkowa pozycja bazowa w marży rafinerijnej na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco (w baryłkach):

Okres	Pozycja bazowa
I kw 2009	9.930.140
II kw 2009	6.720.316
III kw 2009	9.894.993
IV kw 2009	9.452.383
I kw 2010	11.805.410
II kw 2010	15.699.834
III kw 2010	15.569.563
IV kw 2010	14.712.155

Szacunkowa pozycja bazowa w marży rafinerijnej na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiała się następująco (w baryłkach):

Okres	Pozycja bazowa
I kw 2008	9.935.622
II kw 2008	9.475.025
III kw 2008	9.543.912
IV kw 2008	9.658.366
I kw 2009	9.939.825
II kw 2009	6.629.920
III kw 2009	9.611.546
IV kw 2009	10.395.482
I kw 2010	15.164.964
II kw 2010	15.869.788
III kw 2010	16.000.117
IV kw 2010	16.698.049

W związku z obawami o wpływ postępującego spowolnienia gospodarczego na rynek marż rafinerijnych Grupa LOTOS S.A. kontynuowała w roku 2008 wykonywanie transakcji zabezpieczających marżę rafinerijną. Dodatkowo w celu minimalizacji ryzyka bazy pomiędzy strukturą baryłki w zawartych transakcjach a strukturą wynikającą z aktualizacji planów produkcji, Spółka wykonywała transakcje dopasowujące strukturę w zawartych transakcjach do bieżąco planowanej struktury.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje otwarte na marżę rafineryjną na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu wyceny	Koniec okresu wyceny	Ilość (baryłki)	Cena (USD/baryłkę)	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽¹⁾
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	04.03.2008	01.01.2009	31.03.2009	(500.001)	8	1.773
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	07.03.2008	01.01.2009	31.03.2009	(999.999)	8	4.110
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	30.05.2008	01.04.2009	30.06.2009	(501.000)	12	7.881
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	30.05.2008	01.01.2009	31.03.2009	(999.999)	10	11.366
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	02.06.2008	01.01.2009	31.03.2009	(501.000)	10	5.472
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	02.06.2008	01.07.2009	30.09.2009	(501.000)	14	9.601
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	06.06.2008	01.07.2009	30.09.2009	(999.999)	14	17.504
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.06.2008	01.04.2009	30.06.2009	(500.001)	10	5.570
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	19.06.2008	01.07.2009	30.09.2009	(500.001)	13	7.716
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	20.06.2008	01.07.2009	30.09.2009	(499.998)	13	7.715
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	25.09.2008	01.07.2009	30.09.2009	(500.001)	12	8.338
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	02.10.2008	01.04.2009	30.06.2009	(500.001)	11	7.687
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	06.10.2008	01.04.2009	30.06.2009	(500.001)	10	6.206
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	07.10.2008	01.04.2009	30.06.2009	(500.001)	10	6.354
					(8.503.002)	SUMA	107.293
						w tym dodatnia	107.293
						w tym ujemna	-

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje otwarte dostosowujące do struktury na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu wyceny	Koniec okresu wyceny	Ilość (baryłki)	Cena (USD/baryłkę)	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽¹⁾
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	08.10.2008	01.01.2009	31.03.2009	230.001	(2)	(275)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	09.10.2008	01.01.2009	31.03.2009	90.000	(2)	(107)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.10.2008	01.01.2009	31.03.2009	(120.000)	(18)	(1.040)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	29.10.2008	01.01.2009	31.03.2009	70.023	93	(6.488)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	29.10.2008	01.01.2009	31.03.2009	(70.023)	91	6.041
					200.001	SUMA	(1.869)
						w tym dodatnia	6.041
						w tym ujemna	(7.910)

Na dzień 31 grudnia 2008 roku dodatnia wartość godziwa swapów towarowych wynosi 113.334 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 ujemna wartość godziwa swapów towarowych wynosi (7.910) tysięcy złotych.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje otwarte na marżę rafineryjną na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji terminowej	Data zawarcia transakcji	Początek okresu wyceny	Koniec okresu wyceny	Ilość (baryłki)	Cena (USD/baryłkę)	Wartość godziwa na 31/12/2007 (w tysiącach PLN) ⁽¹⁾
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	09.11.2007	01.01.2008	31.03.2008	(1.040.000)	9	1.638
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	09.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(750.000)	9	347
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	12.11.2007	01.01.2008	31.03.2008	(990.000)	9	1.776
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	12.11.2007	01.01.2008	31.03.2008	(999.999)	9	1.526
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(490.000)	9	429
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(799.998)	9	273
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(129.999)	9	92
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	14.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(620.000)	9	362
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	14.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(90.000)	9	53
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	20.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(510.000)	9	295
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	21.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(609.999)	9	356
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	21.11.2007	01.07.2008	30.09.2008	(500.001)	9	(63)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	22.11.2007	01.07.2008	30.09.2008	(246.000)	9	29
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	27.11.2007	01.04.2008	30.06.2008	(700.002)	10	835
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2007	01.07.2008	30.09.2008	(500.001)	9	(307)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	20.12.2007	01.07.2008	30.09.2008	(999.999)	9	(370)
					(9.975.998)	SUMA	7.271
						w tym dodatnia	8.011
						w tym ujemna	(740)

¹⁾ Wartość godziwa swapów towarowych ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Pozycja całkowita w marży rafinerijnej na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa	Pozycja transakcyjna	Pozycja całkowita	Współczynnik zabezpieczenia
I kw 2009	9.930.140	(3.000.999)	6.929.141	30%
II kw 2009	6.720.316	(2.501.004)	4.219.312	37%
III kw 2009	9.894.993	(3.000.999)	6.893.994	30%
IV kw 2009	9.452.383	-	9.452.383	0%
I kw 2010	11.805.410	-	11.805.410	0%
II kw 2010	15.699.834	-	15.699.834	0%
III kw 2010	15.569.563	-	15.569.563	0%
IV kw 2010	14.712.155	-	14.712.155	0%
2009	35.997.832	(8.503.002)	27.494.830	24%
2010	57.786.962	-	57.786.962	0%

Pozycja całkowita w marży rafinerijnej na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja bazowa	Pozycja transakcyjna	Pozycja całkowita	Współczynnik zabezpieczenia
I kw 2008	9.935.622	(3.029.999)	6.905.623	30%
II kw 2008	9.475.025	(4.699.998)	4.775.027	50%
III kw 2008	9.543.912	(2.246.001)	7.297.911	24%
IV kw 2008	9.658.366	-	9.658.366	-
I kw 2009	9.939.825	-	9.939.825	-
II kw 2009	6.629.920	-	6.629.920	-
III kw 2009	9.611.546	-	9.611.546	-
IV kw 2009	10.395.482	-	10.395.482	-
I kw 2010	15.164.964	-	15.164.964	-
II kw 2010	15.869.788	-	15.869.788	-
III kw 2010	16.000.117	-	16.000.117	-
IV kw 2010	16.698.049	-	16.698.049	-
2008	38.612.925	(9.975.998)	28.636.927	26%
2009	36.576.773	-	36.576.773	-
2010	63.732.918	-	63.732.918	-

Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji CO₂ odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji CO₂ w Grupie LOTOS S.A.”. Horyzont zarządzania jest wyznaczany przez poszczególne fazy Protokołu z Kioto, obecnie jest to koniec roku 2012 roku.

Limit na pozycję definiowany jest w oparciu o ilość przyznaných uprawnień dla danej fazy. Pozycja dla fazy stanowi sumę pozycji w poszczególnych latach fazy. Limit na maksymalną stratę jest definiowany w oparciu o kapitały własne.

W zależności od sytuacji rynkowej i przyznaných limitów Grupa LOTOS S.A. utrzymuje odpowiednią pozycję w uprawnieniach za pomocą dokonywania transakcji finansowych lub poprzez zmiany w pozycji bazowej.

Mapa bazowa ryzyka uwzględnia przyznanę uprawnienia oraz planowaną emisję CO₂ w ramach danej fazy, które można wiarygodnie określić zarówno w odniesieniu do istniejących instalacji jak i planowanych do budowy.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Pozycja bazowa w uprawnieniach do emisji wynosi na dzień 31 grudnia 2008 roku:

Okres	EUA	CER	SUMA
II faza (2008-2012)	40.238	114.000	154.238

Pozycja bazowa w uprawnieniach do emisji wynosiła na dzień 31 grudnia 2007 roku:

Okres	EUA	CER	SUMA
I faza (2005-2007)	11.645	-	11.645
II faza (2008-2012)	-	-	-

Z uwagi na obawy co do wzrostu cen uprawnień oraz niepewność co do stopnia przyznania uprawnień dla instalacji budowanych w ramach Programu 10+ Spółka utrzymywała długą pozycją w uprawnieniach.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tony)	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽²⁾
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	3.000	16	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	4.000	16	2
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	20.000	16	5
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	2.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	5.000	16	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	30.000	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	10.000	16	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	1.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	2.000	16	-
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2008	17.12.2009	4.000	16	-
				88.000	SUMA	14
					w tym dodatnia	15
					w tym ujemna	(1)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tony)	Wartość godziwa na 31/12/2007 (w tysiącach PLN) ⁽²⁾
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.05.2007	17.12.2009	10.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.05.2007	17.12.2009	10.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.05.2007	17.12.2009	10.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	13.06.2007	18.12.2008	5.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	13.06.2007	18.12.2008	5.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	13.06.2007	18.12.2008	5.000	23	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	14.06.2007	18.12.2008	25.000	24	(130)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	14.06.2007	18.12.2008	5.000	24	(25)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	19.06.2007	18.12.2008	10.000	22	33
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	19.06.2007	18.12.2008	10.000	21	35
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	19.06.2007	18.12.2008	10.000	21	36
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	19.06.2007	18.12.2008	10.000	21	36
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	19.06.2007	18.12.2008	10.000	21	40
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	23.10.2007	18.12.2008	10.000	22	10
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	23.10.2007	18.12.2008	10.000	22	11
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	5.000	22	16
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	10.000	22	27
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	10.000	22	29
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	10.000	22	33
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	10.000	21	36
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	31.10.2007	18.12.2008	15.000	22	46
				205.000	SUMA	137
					w tym dodatnia	388
					w tym ujemna	(251)

²⁾ Wartość godziwa kontraktów futures na uprawnienia do emisji CO₂ (EUA, CER) ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez Europejską Giełdę Klimatyczną (ECX) a ceną transakcyjną.

Pozycja całkowita w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja EUA			Pozycja CER		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	40.238	88.000	128.238	114.000	-	114.000

Pozycja całkowita w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja EUA			Pozycja CER		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
I faza (2005-2007)	11.645	-	11.645	-	-	-
II faza (2008-2012)	-	205.000	205.000	-	-	-

Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS S.A.”. Horyzont zarządzania jest wyznaczany przez poszczególne lata budżetowe. Limity ustalane są dla pozycji zagregowanych takich jak pozycja całkowita i globalna brutto, które to wyznaczone są w oparciu o pozycje netto w poszczególnych walutach. Limity na pozycję i na maksymalną stratę wyrażone są jako procent kapitałów własnych Grupy LOTOS S.A.

Mapa bazowa pozycji walutowych netto uwzględnia przede wszystkim wolumeny i formuły cenowe na zakup surowców i sprzedaż produktów, inwestycje, kredyty dewizowe oraz wycenę instrumentów pochodnych. Następnie mapa ta jest prezentowana w jednej walucie, co umożliwia zarządzanie pozycjami zagregowanymi.

Podstawową walutą rynku, na którym działa Grupa LOTOS S.A. jest USD. Waluta ta jest używana w kwotowaniach cen rynkowych ropy i produktów naftowych. W związku z tym z tytułu działalności operacyjnej Grupa LOTOS S.A. ma strukturalnie długą pozycję w USD. Z tego też względu uznano, że najwłaściwszą walutą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów na finansowanie Programu 10+ jest USD, ponieważ efektem takiego działania będzie zmniejszenie strukturalnie długiej pozycji i w konsekwencji strategicznego ryzyka walutowego.

Z umowy na finansowanie Programu 10+ wynika obowiązek utrzymywanie określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka walutowego, które dotyczy kursu EUR/USD oraz USD/PLN i wynika z różnicy pomiędzy walutą finansowania i walutami w jakich podpisywane są kontrakty inwestycyjne, związany jest on z koniecznością zagwarantowania, że kwota kredytu udostępnionego w USD niezależnie od sytuacji na rynkach walutowych zapewnia finansowanie wydatków inwestycyjnych. Obowiązek ten obejmuje tylko płatności inwestycyjne związane z Programem 10+ w horyzoncie do połowy 2011 roku.

Na koniec roku 2008 zweryfikowana pozycja bazowa, która mogła być przedmiotem zarządzania ryzykiem wynikała z planowanych ciągnięć kredytu na finansowanie Programu 10+ i realizowanych kontraktów inwestycyjnych czyli dotyczyła wyłącznie hedgingu wymaganego umowami kredytowymi.

Szacunkowa pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Okres	USD	EUR
2009	596.635.901	(368.983.750)

Szacunkowa pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiała się następująco:

Okres	USD	EUR
2008	1.412.625.827	(416.912.999)

Jednostka Dominująca z uwagi na konieczność wypełnienia w określonym terminie współczynnika zabezpieczenia wynikającego z umowy kredytowej oraz z uwagi występowanie istotnego ryzyka spadku kursu zdecydowała się na zakup opcji kupna EUR/USD. Następnie po realizacji scenariusza spadku kursu EUR/USD w IV kwartale 2008, Grupa LOTOS S.A. zdecydowała się na zabezpieczenie ryzyka EUR/USD za pomocą transakcji forward i zamknięcie transakcji opcyjnych. Dzięki temu osiągnięty został korzystniejszy efekt ekonomiczny w porównaniu do zabezpieczenia się w przewidzianych umowami terminach za pomocą transakcji forward.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje walutowe otwarte dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽³⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	01.10.2008	10.02.2009	EUR/USD	(18.800.000)	1,4	26.647.120	623
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	01.10.2008	05.03.2009	EUR/USD	(8.000.000)	1,4	11.335.200	254
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.10.2008	05.03.2009	EUR/USD	7.000.000	1,4	(9.708.300)	397
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.10.2008	05.03.2009	EUR/USD	3.500.000	1,4	(4.755.170)	491
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	07.10.2008	05.03.2009	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.580.000)	1.421
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	08.10.2008	13.02.2009	EUR/USD	(7.000.000)	1,4	9.608.200	(694)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.10.2008	13.02.2009	EUR/USD	(3.000.000)	1,4	4.134.000	(249)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.10.2008	02.02.2009	EUR/USD	7.000.000	1,4	(9.637.600)	617
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	15.10.2008	02.02.2009	USD/PLN	(10.000.000)	2,6	25.735.500	(3.973)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.10.2008	11.02.2009	USD/PLN	(4.000.000)	2,7	10.620.000	(1.275)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.10.2008	13.02.2009	EUR/USD	450.000	1,2	(560.835)	213
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	29.10.2008	30.04.2009	USD/PLN	(22.000.000)	2,9	62.733.000	(3.155)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	30.10.2008	11.02.2009	EUR/PLN	3.000.000	3,5	(10.513.800)	2.026
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	30.10.2008	30.04.2009	USD/PLN	10.000.000	2,7	(26.800.000)	3.118
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	30.10.2008	30.04.2009	USD/PLN	5.000.000	2,7	(13.402.500)	1.556
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.11.2008	04.02.2009	USD/PLN	(1.300.000)	2,8	3.612.635	(252)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.11.2008	16.01.2009	EUR/USD	25.000.000	1,3	(31.455.250)	11.081
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.11.2008	04.02.2009	EUR/PLN	1.100.000	3,6	(3.928.705)	668
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	04.11.2008	14.01.2009	EUR/USD	25.000.000	1,3	(31.456.250)	11.089
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	04.11.2008	12.02.2009	EUR/USD	20.000.000	1,3	(25.526.000)	7.679
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	04.11.2008	12.02.2009	EUR/USD	6.000.000	1,3	(7.657.800)	2.304
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	04.11.2008	16.03.2009	EUR/USD	25.000.000	1,3	(31.409.250)	11.009
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	04.11.2008	17.03.2009	EUR/USD	25.000.000	1,3	(31.408.000)	11.009
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	15.04.2009	EUR/USD	30.000.000	1,2	(37.425.000)	13.857
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	20.04.2009	USD/PLN	(20.000.000)	3,0	60.524.000	623
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	15.05.2009	EUR/USD	30.000.000	1,2	(37.416.300)	13.759
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	20.05.2009	USD/PLN	(15.000.000)	3,0	45.474.000	411
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	15.06.2009	EUR/USD	30.000.000	1,3	(37.789.500)	12.544
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	12.11.2008	19.06.2009	USD/PLN	(15.000.000)	3,0	45.480.000	284

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽³⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.11.2008	11.02.2009	USD/PLN	(17.000.000)	3,1	52.450.100	1.853
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.07.2009	EUR/USD	5.000.000	1,2	(6.246.250)	2.226
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.07.2009	EUR/USD	10.000.000	1,2	(12.492.500)	4.453
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	17.07.2009	USD/PLN	(15.000.000)	3,1	46.605.000	1.260
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	12.08.2009	USD/PLN	(15.000.000)	3,1	46.627.500	1.181
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	13.08.2009	EUR/USD	25.000.000)	1,2	(31.238.750)	11.058
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	11.09.2009	USD/PLN	(5.000.000)	3,1	15.550.000	364
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.09.2009	EUR/USD	20.000.000	1,2	(24.997.000)	8.791
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	09.10.2009	USD/PLN	(5.000.000)	3,1	15.557.500	339
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.10.2009	EUR/USD	15.000.000	1,3	(18.772.500)	6.490
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.11.2009	EUR/USD	10.000.000	1,3	(12.516.500)	4.285
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.11.2008	16.12.2009	EUR/USD	25.000.000	1,3	(31.292.500)	10.618
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.12.2008	11.12.2009	USD/PLN	23.500.000	3,1	(72.885.250)	(966)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.12.2008	11.12.2009	EUR/USD	(2.500.000)	1,3	3.195.000	(873)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	18.12.2008	07.01.2009	USD/PLN	(35.000.000)	2,8	99.455.300	(4.230)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	18.12.2008	08.01.2009	USD/PLN	(30.000.000)	2,8	85.244.400	(3.640)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	18.12.2008	09.01.2009	USD/PLN	(25.000.000)	2,8	71.092.000	(2.988)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	29.12.2008	15.01.2009	EUR/USD	50.000.000	1,4	(71.345.150)	(2.789)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2008	05.01.2009	USD/PLN	2.000.000	3,0	(5.942.720)	(19)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2008	05.01.2009	EUR/USD	(1.000.000)	1,4	1.403.780	(15)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	31.12.2008	14.01.2009	USD/PLN	11.100.000	3,0	(33.029.160)	(114)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	31.12.2008	14.01.2009	EUR/PLN	3.800.000	4,2	(15.903.000)	(36)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	31.12.2008	15.01.2009	USD/PLN	22.000.000	3,0	(65.250.900)	(6)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	31.12.2008	15.01.2009	USD/PLN	7.000.000	3,0	(20.778.100)	(19)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	31.12.2008	16.03.2009	USD/PLN	21.400.000	3,0	(63.868.300)	(20)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2008	02.01.2009	USD/PLN	(2.000.000)	3,0	5.940.000	19
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2008	02.01.2009	EUR/USD	1.000.000	1,4	(1.404.000)	15
							SUMA	134.672
							w tym dodatnia	159.985
							w tym ujemna	(25.313)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Data rozliczenia premii	Wartość premii (w tysiącach PLN)	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽⁴⁾
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	08.08.2008	12.02.2009	EUR/USD	50.000.000	1,6	(79.500.000)	12.08.2008	(1.563)	384
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	11.08.2008	13.02.2009	EUR/USD	100.000.000	1,6	(159.000.000)	13.08.2008	(2.900)	815
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	11.08.2008	05.03.2009	EUR/USD	60.000.000	1,6	(95.400.000)	09.09.2008	(666)	1.192
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	20.10.2008	09.03.2009	EUR/USD	(60.000.000)	1,6	95.400.000	22.10.2008	438	(1.192)
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	27.10.2008	13.02.2009	EUR/USD	(15.000.000)	1,6	23.850.000	29.10.2008	85	(122)
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	04.11.2008	12.02.2009	EUR/USD	(50.000.000)	1,6	79.500.000	07.11.2008	329	(385)
Grupa LOTOS S.A.	Opcja kupna	04.11.2008	13.02.2009	EUR/USD	(85.000.000)	1,6	135.150.000	07.11.2008	600	(692)
SUMA									(3.677)⁽⁵⁾	-
w tym dodatnia									1.452	2.391
w tym ujemna									(5.129)	(2.391)

⁽⁵⁾ Na dzień 31 grudnia 2008 roku premia opcyjna została zaprezentowana w wartości netto w pozycji pochodne instrumenty finansowe (patrz Nota 20 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Pozycja całkowita Jednostki Dominujące w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
2009	596.635.901	(598.067.105)	(1.431.204)	(368.983.750)	372.550.000	3.566.250

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2007 (w tysiącach PLN) ⁽³⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.12.2007	07.01.2008	EUR/USD	20.000.000	1,5	(29.218.000)	496
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.12.2007	10.01.2008	EUR/USD	10.000.000	1,5	(14.559.220)	370
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	07.12.2007	11.01.2008	EUR/PLN	8.500.000	3,6	(30.449.040)	5
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.12.2007	14.01.2008	EUR/USD	20.000.000	1,5	(29.390.200)	83
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.12.2007	14.01.2008	EUR/USD	20.000.000	1,5	(29.388.200)	88
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.12.2007	17.01.2008	EUR/USD	40.000.000	1,5	(58.766.120)	208
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2007	11.01.2008	EUR/PLN	(8.500.000)	3,6	30.654.400	200
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2007	18.01.2008	USD/PLN	(30.000.000)	2,5	74.577.000	1.501
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2007	22.01.2008	USD/PLN	(30.000.000)	2,5	74.580.000	1.498
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	04.02.2008	USD/PLN	(30.000.000)	2,5	75.483.000	2.375
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	04.02.2008	USD/PLN	(18.000.000)	2,5	45.199.800	1.336
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	06.02.2008	USD/PLN	(50.000.000)	2,5	125.740.000	3.887
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	27.02.2008	USD/PLN	(40.000.000)	2,5	100.600.000	3.055
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	27.02.2008	USD/PLN	(20.000.000)	2,5	50.320.000	1.547
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	15.02.2008	EUR/PLN	(25.000.000)	3,6	90.527.500	856
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	29.02.2008	EUR/PLN	(50.000.000)	3,6	181.092.500	1.694
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	29.02.2008	USD/PLN	(48.000.000)	2,5	120.816.000	3.754
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	16.01.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.035.000)	3.714
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	16.01.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.006.000)	3.784
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	09.01.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.034.,250)	3.701
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	25.01.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(71.989.000)	3.846
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	11.02.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.044.750)	3.724
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	19.02.2008	EUR/USD	40.000.000	1,4	(57.596.000)	3.066
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	20.02.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.030.000)	3.747
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	28.02.2008	EUR/USD	40.000.000	1,4	(57.606.000)	3.032
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	23.01.2008	EUR/USD	40.000.000	1,4	(57.570.000)	3.125
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	29.02.2008	EUR/PLN	25.000.000	3,6	(90.562.500)	(863)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	29.02.2008	USD/PLN	24.000.000	2,5	(60.434.400)	(1.903)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	19.12.2007	29.01.2008	EUR/USD	20.000.000	1,4	(28.794.600)	1.545

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2007 (w tysiącach PLN) ⁽³⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	22.02.2008	USD/PLN	(50.000.000)	2,5	126.620.000	4.700
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	08.01.2008	USD/PLN	(30.000.000)	2,5	75.762.000	2.701
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	28.02.2008	EUR/PLN	(45.000.000)	3,6	162.851.850	1.398
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	08.02.2008	USD/PLN	(32.000.000)	2,5	80.849.600	2.857
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	08.02.2008	USD/PLN	(25.000.000)	2,5	63.057.500	2.126
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	14.02.2008	EUR/PLN	(7.000.000)	3,6	25.328.800	221
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	14.02.2008	USD/PLN	(20.000.000)	2,5	50.452.000	1.698
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2007	29.02.2008	EUR/USD	20.000.000	1,4	(28.745.400)	1.654
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2007	28.01.2008	EUR/PLN	(50.000.000)	3,6	180.997.500	1.742
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2007	21.02.2008	EUR/PLN	(20.000.000)	3,6	72.480.000	733
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2007	31.01.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(71.930.000)	4.003
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.12.2007	25.02.2008	USD/PLN	(50.000.000)	2,5	124.073.300	2.163
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.12.2007	26.02.2008	USD/PLN	(50.000.000)	2,5	124.075.500	2.162
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.12.2007	07.01.2008	EUR/PLN	(10.000.000)	3,6	36.096.000	271
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.12.2007	13.02.2008	EUR/USD	50.000.000	1,4	(72.452.250)	2.735
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	28.12.2007	09.01.2008	EUR/PLN	(10.000.000)	3,6	36.055.890	229
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	28.12.2007	02.01.2008	EUR/PLN	(3.500.000)	3,6	12.607.000	70
							SUMA	84.934
							w tym dodatnia	87.700
							w tym ujemna	(2.766)

³⁾ Wartość godziwa forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fx swap (dla roku 2007 używano krzywej zerokuponowej).

⁴⁾ Przy kalkulacji wyceny opcji walutowych obok czynników koniecznych dla wyceny walutowej transakcji forward dodatkowo uwzględnia się parametr zmienności implikowanej.

Pozycja całkowita Jednostki Dominującej w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
2008	1.412.625.827	(1.467.154.990)	(54.529.163)	(416.912.999)	474.500.000	57.587.001

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Spółki Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. dokonywały transakcji zabezpieczających wpływy ze sprzedaży eksportowej realizowanej w EUR.

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN)
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Forward walutowy	2008.07.08	2009.07.10	EUR/PLN	(3.000.000)	3,3	9.984.000	(2.623)
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Forward walutowy	2008.12.01	2009.01.02	EUR/PLN	(155.000)	3,8	595.510	(51)
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Forward walutowy	2008.12.03	2009.01.05	EUR/PLN	(388.000)	3,8	1.491.860	(128)
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Forward walutowy	2008.12.08	2009.01.09	EUR/PLN	(305.000)	3,9	1.182.333	(91)
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Forward walutowy	2008.12.10	2009.01.12	EUR/PLN	(168.000)	4,0	665.112	(36)
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Forward walutowy	2008.12.11	2009.01.13	EUR/PLN	(250.000)	4,0	992.750	(52)
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Forward walutowy	2008.12.22	2009.01.23	EUR/PLN	(469.000)	4,1	1.925.949	(35)
							SUMA	(3.016)
							w tym dodatnia	-
							w tym ujemna	(3.016)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.01.28	EUR/PLN	300.000	3,6	1.080.000	1
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.02.25	EUR/PLN	300.000	3,6	1.078.500	4
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.03.27	EUR/PLN	300.000	3,6	1.077.000	8
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.04.28	EUR/PLN	300.000	3,6	1.074.000	11
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.05.27	EUR/PLN	300.000	3,6	1.072.500	14
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.06.18	EUR/PLN	300.000	3,6	1.071.000	16
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja kupna	2008.10.16	2009.01.28	EUR/PLN	(600.000)	3,6	2.160.000	(402)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.01.28	EUR/PLN	(300.000)	3,6	1.068.000	(1)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja kupna	2008.10.16	2009.02.25	EUR/PLN	(600.000)	3,6	2.157.000	(412)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.02.25	EUR/PLN	(300.000)	3,6	1.068.000	(4)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja kupna	2008.10.16	2009.03.27	EUR/PLN	(600.000)	3,6	2.154.000	(423)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.03.27	EUR/PLN	(300.000)	3,6	1.068.000	(7)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja kupna	2008.10.16	2009.04.28	EUR/PLN	(600.000)	3,6	2.148.000	(437)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.04.28	EUR/PLN	(300.000)	3,6	1.068.000	(10)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja kupna	2008.10.16	2009.05.27	EUR/PLN	(600.000)	3,6	2.145.000	(448)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.05.27	EUR/PLN	(300.000)	3,6	1.068.000	(13)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja kupna	2008.10.16	2009.06.18	EUR/PLN	(600.000)	3,6	2.142.000	(457)
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Opcja sprzedaży	2008.10.16	2009.06.18	EUR/PLN	(300.000)	3,6	1.068.000	(15)
							SUMA	(2.575)
							w tym dodatnia	54
							w tym ujemna	(2.629)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31/12/2007 (w tysiącach PLN)
Grupa Kapitałowa LOTOS Gaz S.A.	Forward walutowy	2007.12.03	2008.01.04	USD/PLN	(100.000)	2,8	282.720	(39)
Grupa Kapitałowa LOTOS Gaz S.A.	Forward walutowy	2007.12.07	2008.01.07	USD/PLN	(100.000)	2,8	278.500	(35)
Grupa Kapitałowa LOTOS Gaz S.A.	Forward walutowy	2007.12.21	2008.02.21	USD/PLN	(100.000)	2,8	283.080	(40)
Grupa Kapitałowa LOTOS Gaz S.A.	Forward walutowy	2007.12.21	2008.01.21	USD/PLN	(100.000)	2,8	278.410	(35)
							SUMA	(149)
							w tym dodatnia	-
							w tym ujemna	(149)

Ryzyko stopy procentowej

Mapa bazowa pozycji w stopie procentowej wynika z przewidywanego harmonogramu ciągłych i spłat kredytu na finansowanie zapasów i finansowanie Programu 10+. Ryzyko stopy procentowej dotyczy wysokości odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD. Struktura limitów bazuje na współczynniku zabezpieczenia wartości nominalnej pozycji bazowej. W długim horyzoncie efekt częściowego zabezpieczenia został osiągnięty poprzez wybór stałej stopy dla subtranszy SACE w ramach kredytu inwestycyjnego na Program 10+.

Z umowy na finansowanie Programu 10+ wynika obowiązek utrzymywanie określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej, które ryzyka zmiennej stopy LIBOR USD dla kredytu na finansowanie Programu 10+ w horyzoncie do połowy roku 2011. Związany jest on z koniecznością zagwarantowania, że środki udostępniane w ramach kredytu niezależnie od wysokości rynkowych stóp procentowych będą wystarczające na sfinansowanie wydatków inwestycyjnych, w tym kosztów finansowania w trakcie realizacji inwestycji.

Szacunkowa pozycja bazowa w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco (w USD):

Okres	Pozycja bazowa
2009	(1.465.046.833)
2010	(1.733.870.372)
2011	(1.752.351.666)
2012	(1.323.175.000)
2013	(1.240.750.000)
2014	(1.144.955.000)
2015	(1.032.745.000)
2016	(914.130.000)
2017	(791.805.000)
2018	(658.210.000)
2019	(508.060.000)
2020	(356.965.000)

Ze względu na nie obejmowanie zarządzaniem ryzyka stopy procentowej nie zidentyfikowano pozycji bazowej w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Z uwagi na konieczność wypełnienia współczynnika zabezpieczenia wynikającego z umowy kredytowej oraz chęć częściowego ograniczenia ryzyka stopy procentowej nie objętego hedgingiem obowiązkowym Grupa LOTOS S.A. zawarła transakcje zabezpieczające. Z uwagi na załamanie rynków finansowych w IV kwartale i perspektywę dalszego obniżania krzywej rentowności w USD Spółka wstrzymała się z dalszym zabezpieczeniem transakcji, tak by móc skorzystać na spadku stóp na niezabezpieczonej części ryzyka.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽⁶⁾
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	09.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	50.000.000	3,4%	LIBOR 6M	(5.912)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	13.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	50.000.000	3,6%	LIBOR 6M	(6.515)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	16.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	100.000.000	3,7%	LIBOR 6M	(13.494)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	04.06.2008	15.07.2009	30.06.2011	122.000.000	4,1%	LIBOR 6M	(16.271)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	04.06.2008	15.10.2008	30.06.2011	208.000.000	3,8%	LIBOR 6M	(30.172)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	26.06.2008	15.01.2009	30.06.2011	100.000.000	4,3%	LIBOR 6M	(18.803)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	27.06.2008	15.07.2009	30.06.2011	150.000.000	4,3%	LIBOR 6M	(22.190)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	05.09.2008	15.10.2008	15.01.2013	100.000.000	3,8%	LIBOR 6M	(20.121)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	16.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(17.678)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	19.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	(100.000.000)	4,0%	LIBOR 6M	22.848
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	07.10.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(17.333)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	08.10.2008	15.07.2011	15.01.2013	100.000.000	4,2%	LIBOR 6M	(7.044)
SUMA								(152.685)
w tym dodatnia								22.848
w tym ujemna								(175.533)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31/12/2008 (w tysiącach PLN) ⁽⁶⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward procentowy (FRA)	07.10.2008	15.01.2009	15.07.2009	100.000.000	2,5%	LIBOR 6M	(1.733)
SUMA								(1.733)

⁵⁾ Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o krzywą stóp procentowych zerokuponowych.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa	Kredyty o stałej stopie	Pozycja transakcyjna	Pozycja całkowita	Współczynnik zabezpieczenia
2009	(1.465.046.833)	307.798.312	894.000.000	(263.248.521)	82%
2010	(1.733.870.372)	401.860.932	980.000.000	(352.009.440)	80%
2011	(1.752.351.666)	420.654.375	640.000.000	(691.697.291)	61%
2012	(1.323.175.000)	401.678.125	300.000.000	(621.496.875)	53%
2013	(1.240.750.000)	376.656.250	-	(864.093.750)	30%
2014	(1.144.955.000)	347.575.625	-	(797.379.375)	30%
2015	(1.032.745.000)	313.511.875	-	(719.233.125)	30%
2016	(914.130.000)	277.503.750	-	(636.626.250)	30%
2017	(791.805.000)	240.369.375	-	(551.435.625)	30%
2018	(658.210.000)	199.813.750	-	(458.396.250)	30%
2019	(508.060.000)	154.232.500	-	(353.827.500)	30%
2020	(356.965.000)	108.364.375	-	(248.600.625)	30%

W celu optymalizacji salda odsetek wykorzystywana jest usługa „cashpoolingu” kompensacyjnego dla spółek z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Usługa ta polega na stosowaniu korzystnych stawek oprocentowania dla ujemnych i dodatnich sald, które podlegają kompensacji na koniec każdego dnia roboczego.

Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Grupie polega na monitorowaniu prognozowanych przepływów pieniężnych, a następnie dopasowywaniu zapadalności aktywów i pasywów, analizie kapitału obrotowego i utrzymywaniu dostępu do różnych źródeł finansowania.

Płynność w Jednostce Dominującej w horyzoncie budżetowym monitorowana jest na bieżąco w ramach zarządzania ryzykiem finansowym. Płynność w Jednostce Dominującej w okresie średnio - i długoterminowym monitorowana jest w ramach procesu planowania, który wspomaga tworzenie wieloletniej strategii finansowej. W obszarze ryzyka finansowego obok aktywnego zarządzania ryzykiem rynkowym, Jednostka Dominująca stosuje następujące zasady w zakresie płynności:

- brak depozytów zabezpieczających w handlu instrumentami pochodnymi na rynku pozagiełdowym,
- ograniczenie możliwości wcześniejszego rozwiązania transakcji finansowych,
- limity w zakresie mało płynnych kasowych instrumentów finansowych,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych.

W Nocie 24 Dodatkowych informacji i objaśnień wykazano wartość dodatkowych niewykorzystanych środków pieniężnych pozostających w dyspozycji Grupy. W Nocie 30 Dodatkowych informacji i objaśnień została zaprezentowana informacja o kontraktowych terminach zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku.

Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji finansowych polega na bieżącym monitorowaniu ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating przyznany przez wiodące agencje ratingowe bądź posiadać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego ratingu. Grupa zawiera transakcje finansowe z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji finansowych nie przekraczała 3% sumy bilansowej Jednostki Dominującej.

W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów transakcji handlowych Grupa poddaje wszystkich klientów, którzy wnioskuje o przyznanie kredytów kupieckich procedurom weryfikacji ich wiarygodności finansowej i w zależności od jej oceny przyznawane są odpowiednie limity. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Wartości bilansowe aktywów finansowych reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową. Maksymalna ekspozycja narażona na ryzyko kredytowe na datę bilansową wyniosła:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Udziały i akcje:	11.041	8.178
- długoterminowe	9.917	8.093
- krótkoterminowe	1.124	85
Zaliczki na udziały	25.332	23.117
Pochodne instrumenty finansowe	302.304	96.099
Fundusz likwidacyjny	16.599	13.443
Pożyczki:	-	58
- długoterminowe	-	17
- krótkoterminowe	-	41
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności:	1.260.660	1.461.080
- długoterminowe	9.152	12.668
- krótkoterminowe	1.251.508	1.448.412
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	712.801	924.995
	=====	=====
Razem	2.328.737	2.526.970
	=====	=====

Analiza wiekowania aktywów finansowych zaległych na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku została przedstawiona w Nocie 23 Dodatkowych informacji i objaśnień.

21.4. Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut, stóp procentowych, uprawnień cen do emisji dwutlenku węgla CO₂ oraz surowców i produktów naftowych

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2008 roku na ryzyko walutowe Grupy wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o 4% (in plus oraz in minus) oraz wszystkich innych zmiennych na poziomie stałym przedstawia się następująco:

31 grudnia 2008 (badane)	Nota	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy	Zmiana kursu o +4% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -4% wpływ na wynik roku	
			USD	EUR	USD	EUR
w tysiącach złotych						
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	23	102.989	2.565	1.555	(2.565)	(1.555)
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty finansowe	20	302.304	(53.808)	54.808	53.808	(54.808)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	24	107.347	3.269	1.025	(3.269)	(1.025)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	33	(230.745)	(2.613)	(6.616)	2.613	6.616
Kredyty	30	(3.198.294)	(126.508)	(1.012)	126.508	1.012
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	32	(218.526)	(18.506)	6.507	18.506	(6.507)
		=====	=====	=====	=====	=====
Razem		(3.134.925)	(195.601)	56.267	195.601	(56.267)
		=====	=====	=====	=====	=====

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Jednostka Dominująca posiada kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ („EUA”- Emissions Unit Allowance) wycenione w wartości godziwej na dzień bilansowy.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku aktywa finansowe z tytułu dodatniej wyceny futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ wynoszą 15 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ wynoszą 1 tysiąc złotych.

Zmiana notowań uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ o 10% in plus oraz o (10%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę wyceny wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu kontraktów futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla CO₂ na kwotę 584 (584) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Jednostka Dominująca posiada OTC full barrel swap wycenione w wartości godziwej na dzień bilansowy.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku aktywa finansowe z tytułu dodatniej wyceny full barrel swap wynoszą 113.334 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny full barrel swap wynoszą 7.910 tysięcy złotych.

Zmiana notowań indeksów wchodzących w skład full barrel swap o 10% in plus oraz o (10%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę wyceny wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu OTC full barrel swap odniesioną w rachunek wyników na kwotę (16.655) 16.655 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2007 roku na ryzyko walutowe Grupy wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o 1% (in plus oraz in minus) oraz wszystkich innych zmiennych na poziomie stałym przedstawia się następująco:

31 grudnia 2007 (badane) w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy	Zmiana kursu o +1% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -1% wpływ na wynik roku	
			USD	EUR	USD	EUR
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	23	186.284	1.629	234	(1.629)	(234)
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty finansowe	20	96.099	(36.225)	16.058	36.225	(16.058)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	24	161.871	1.290	329	(1.290)	(329)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	33	(715.476)	(6.794)	(361)	6.794	361
Kredyty	30	(596.491)	(5.665)	(300)	5.665	300
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	32	(3.906)	583	892	(583)	(892)
		=====	=====	=====	=====	=====
Razem		(871.619)	(45.182)	16.852	45.182	(16.852)
		=====	=====	=====	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Jednostka Dominująca posiada kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla („EUA”- Emissions Unit Allowance) wycenione w wartości godziwej na dzień bilansowy.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku aktywa finansowe z tytułu dodatniej wyceny futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla wynoszą 388 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla wynoszą 251 tysięcy złotych.

Zmiana notowań uprawnień do emisji dwutlenku węgla o 1% in plus oraz o (1%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę wyceny wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu kontraktów futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla na kwotę 165 (165) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Jednostka Dominująca posiada OTC full barrel swap wycenione w wartości godziwej na dzień bilansowy.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku aktywa finansowe z tytułu dodatniej wyceny full barrel swap wynoszą 8.011 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny full barrel swap wynoszą 740 tysięcy złotych.

Zmiana notowań indeksów wchodzących w skład full barrel swap o 1% in plus oraz o (1%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę wyceny wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu OTC full barrel swap odniesioną w rachunek wyników na kwotę 2.148 (2.148) tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2008 roku na ryzyko zmiany stopy procentowej Grupy przy założeniu zmiany stopy procentowej o 0,2% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

31 grudnia 2008 (badane)	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+0,2%	-0,2%
w tysiącach złotych				
Pożyczki	19,20	-	-	-
Fundusz likwidacyjny	19	16.599	33	(33)
Środki pieniężne i ekwiwalenty	24	712.801	1.426	(1.426)
Kredyty i pożyczki	30	(3.919.605)	(7.839)	7.839
Zobowiązania z tytułu leasingu	32	(1.415)	(3)	3
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾	32	(154.418)	16.387	(16.387)
		=====	=====	=====
Razem		(3.346.038)	10.004	(10.004)
		=====	=====	=====

⁽¹⁾w tym: swap procentowy (IRS), terminowa transakcja stopy procentowej (FRA)

Na dzień 31 grudnia 2008 wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych (pożyczki, środki pieniężne, zobowiązania finansowe z tytułu kredytów) - wrażliwych na ryzyko stóp procentowych wynosi netto (3.346.038) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 zmiana stóp procentowych o 0,2% in plus oraz o (0,2%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę aktywów i zobowiązań finansowych o kwotę netto 10.004, (10.004) tysięcy złotych.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2007 roku na ryzyko zmiany stopy procentowej Grupy przy założeniu zmiany stopy procentowej o 1% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

31 grudnia 2007 (badane)	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+1%	-1%
w tysiącach złotych				
Pożyczki	19,20	58	1	(1)
Fundusz likwidacyjny	19	13.443	134	(134)
Środki pieniężne i ekwiwalenty	24	924.995	9.250	(9.250)
Kredyty i pożyczki	30	(1.360.136)	(13.601)	13.601
Zobowiązania z tytułu leasingu	32	(1.628)	(16)	16
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	32	-	-	-
		=====	=====	=====
Razem		(423.268)	(4.232)	4.232
		=====	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2007 wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych (pożyczki, środki pieniężne, zobowiązania finansowe z tytułu kredytów) - wrażliwych na ryzyko stóp procentowych wynosi netto (423.268) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2007 zmiana stóp procentowych o 1% in plus oraz o (1%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę aktywów i zobowiązań finansowych o kwotę netto (4.232), 4.232 tysięcy złotych.

22. Zapasy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Wyroby gotowe	702.673	777.345
Półprodukty i produkty w toku	235.541	308.715
Towary	121.487	160.429
Materiały	1.387.546	1.342.833
	=====	=====
Zapasy netto	2.447.247	2.589.322
	=====	=====

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Wyroby gotowe	122.129	9.990
Półprodukty i produkty w toku	4.178	319
Towary	35.060	1.372
Materiały	55.698	8.384
	=====	=====
Odpisy aktualizujące wartość zapasów, razem	217.065	20.065
	=====	=====

W okresie roku zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku Grupa zawiązała odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 215.285 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 13.326 tysięcy złotych) oraz rozwiązała odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 18.285 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 37.626 tysięcy złotych).

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość bilansowa zapasów wycenianych po koszcie wytworzenia lub cenie nabycia wyniosła 1.679.091 tysięcy złotych a według ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania 768.156 tysięcy złotych (31 grudnia 2007 odpowiednio: 2.530.203 tysięcy złotych, 59.119 tysięcy złotych).

Wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniosła 2.097.148 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 2.482.864 tysięcy złotych).

Obowiązkowe zapasy paliw ciekłych

Do dnia 7 kwietnia 2007 roku Grupa stosowała przepisy dotyczące obowiązkowych zapasów paliw ciekłych na podstawie art. 19a ust. 5 ustawy z dnia 30 maja 1996 roku o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw (Dz. U. z 2003 roku Nr 24, poz. 197, z 2004 roku Nr 42, poz. 386 z 2005 roku Nr 132, poz. 1110 oraz Nr 143, poz. 1201). Na podstawie w/w ustawy producent i przywoźący tworzy zapasy obowiązkowe paliw ciekłych, zwanych dalej "zapasami", w oparciu o zrealizowaną przez nich w roku poprzednim produkcję lub przywóz dokonany w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu z uwzględnieniem harmonogramu osiągnięcia wymaganej wielkości zapasów paliw ciekłych określonej na koniec danego roku, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 19 grudnia 2005 roku (Dz. U. z 2005 roku, Nr 266, poz. 2240) w sprawie harmonogramu tworzenia zapasów paliw ciekłych. Harmonogram ten określa ścieżkę dojścia w roku 2008 i latach kolejnych do poziomu zapasów odpowiadającego 76 dniom średniej wewnętrznej konsumpcji paliw na koniec roku. Łącznie z istniejącymi rezerwami gospodarczymi, odpowiadającymi 14 dniowej konsumpcji, osiągnięciem się zapas 90 dniowy, wymagany przez Unię Europejską. W każdym kolejnym roku wymagany poziom zapasów powinien ulegać zwiększeniu o wielkość zapasów wymaganą dla takiej ilości dni, jaka jest dla każdego kolejnego roku określona w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 19 grudnia 2005 roku w sprawie harmonogramu tworzenia zapasów paliw ciekłych.

Zapasy obowiązkowe paliw mogą być utrzymywane w wyrobie gotowym, półproduktach oraz w ropie naftowej, przy czym łączna ilość utrzymywana w półproduktach i ropie naftowej (uwzględniając potencjał wytwórczy paliw z ropy) nie może przekroczyć procentowego udziału w zapasach poszczególnych paliw określonych w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowego sposobu tworzenia i ustalania ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych z dnia 12 maja 2006 roku (Dz. U. z 2006 roku, Nr 92, poz. 642).

Od 7 kwietnia 2007 roku obowiązują nowe zasady funkcjonowania systemu zapasów obowiązkowych, wprowadzone ustawą z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz.U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku). Zapasy obowiązkowe obejmują ropę naftową, produkty naftowe (paliwa ciekłe), gaz płynny LPG. Zdefiniowana została podstawa obliczania wymaganej ilości zapasów oraz określono zakres podmiotowy obowiązku rozbudowy zapasów obowiązkowych w 2007 roku - 73 dni i od 2008 roku 76 dni z wyłączeniem gazu płynnego LPG.

Szczegółowe zasady ustalają obowiązujące od dnia 25 maja 2007 roku następujące rozporządzenia Ministra Gospodarki:

- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego wykazu surowców oraz produktów naftowych objętych systemem zapasów interwencyjnych (Dz. U. Nr 81 poz. 546),
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego sposobu tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw oraz ustalania ich ilości (Dz. U. Nr 81 poz. 547),
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie rejestru producentów i handlowców obowiązanych do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw (Dz. U. Nr 81 poz. 548),
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego sposobu obniżania ilości zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw (Dz. U. Nr 81 poz. 549).

Wartość brutto zapasów obowiązkowych z uwzględnieniem powyższych przepisów jest następująca:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Zapasy obowiązkowe	1.679.925	1.926.275
	=====	=====

23. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Należności z tytułu dostaw i usług,		
w tym:	1.216.014	1.404.493
- od jednostek powiązanych	183	121
Należności budżetowe, w tym:	313.344	94.053
- należności z tytułu podatku dochodowego	199.971	1.867
Pozostałe należności, w tym:	31.413	43.919
- od jednostek powiązanych	1.638	-
Należności inwestycyjne	4.081	43.919
Należności netto	1.564.852	1.542.465
Odpis aktualizujący wartość należności	155.611	123.692
	=====	=====
Należności brutto	1.720.463	1.666.157
	=====	=====

Okres spłaty należności handlowych związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 7 - 60 dni. Koncentracja ryzyka związanego z działalnością handlową jest ograniczona ze względu na dużą liczbę kontrahentów.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku na należnościach Grupy była ustanowiona cesja z tytułu zabezpieczenia kredytu, o którym mowa w Nocie 30 Dodatkowych informacji i objaśnień. Na dzień 31 grudnia 2007 roku na należnościach Grupy nie była ustanowiona cesja z tytułu zabezpieczeń.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności

w tysiącach złotych	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Początek okresu	123.692	136.289
Zwiększenia, w tym:	58.211	14.144
- zmiana składu grupy kapitałowej	-	2.695
Zmniejszenia	(26.292)	(26.741)
	=====	=====
Koniec okresu	155.611	123.692
	=====	=====

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nie objętych odpisem aktualizującym na dzień 31 grudnia 2008 oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Do 1 miesiąca	79.932	68.442
Od 1 do 3 miesięcy	13.549	6.800
Od 3 do 6 miesięcy	5.021	1.288
Od 6 miesięcy do 1 roku	1.263	1.005
Powyżej 1 roku	155	6.392
	=====	=====
Razem	99.920	83.927
	=====	=====

W odniesieniu do należności handlowych w Grupie nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Grupy na ryzyko kredytowe na dzień bilansowy jest najlepiej reprezentowana przez wartość bilansową tych instrumentów.

Ryzyko kredytowe wynikające z warunków płatności określonych w umowach handlowych, Grupa między innymi zabezpiecza: przez ustanowienie hipotek kaucyjnych na nieruchomościach, gwarancjami bankowymi i ubezpieczeniowymi, umowami przelewu wierzytelności lub lokaty terminowej, zastawem rejestrowym, zabezpieczeniem wekslowym lub poręczeniem.

24. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Środki pieniężne w banku	711.132	868.291
Środki pieniężne w kasie	194	253
Inne środki pieniężne	1.475	56.451
	=====	=====
Razem	712.801	924.995
	=====	=====

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 832.128 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 1.098.762 tysięcy złotych) związanymi z kredytami obrotowymi (w tym przyznany kredyt na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A. udzielony przez Konsorcjum banków (1) oraz kredyt obrotowy Konsorcjum banków (4), patrz Nota 30 Dodatkowych informacji i objaśnień), w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniosły 84.160 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 17.296 tysięcy złotych) i dotyczą głównie Jednostki Dominującej:

- lokaty w kwocie 31.440 tysięcy złotych zabezpieczającej spłatę odsetek od kredytu na finansowanie zapasów,
- depozytu zabezpieczającego w kwocie 7.263 tysięcy złotych,
- lokaty zabezpieczającej w kwocie 1.502 tysięcy złotych, ustanowionej jako zabezpieczenie na rzecz Urzędu Celnego w Pruszkowie,
- środków w kwocie 29.904 tysięcy złotych na rachunku wydzielonym do obsługi płatności związanych z inwestycjami w ramach Programu 10+,
- środków w kwocie 11.961 tysięcy złotych na rachunku wydzielonym do obsługi płatności związanych ze spłatą kapitału i odsetek od kredytów zaciągniętych w związku z realizacją Programu 10+.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w bilansie wykazane są w pozycji „Środki pieniężne w kasie i banku” oraz „Inne środki pieniężne”.

Wartość środków pieniężnych na rachunkach bankowych, na których ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniosła 71.363 tysięcy złotych (31 grudnia 2007: 13.730 tysięcy złotych).

25. Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływów pieniężnych

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Środki pieniężne w banku	711.132	868.291
Środki pieniężne w kasie	194	253
Inne środki pieniężne	1.475	56.451
Kredyty w rachunku bieżącym	(374.448)	(447.891)
	=====	=====
Środki pieniężne, razem	338.353	477.104
	=====	=====

Podział działalności Grupy w rachunku przepływów pieniężnych

Do działalności operacyjnej zalicza się transakcje i zdarzenia związane z podstawowym rodzajem działalności jednostki oraz inne rodzaje działalności, nie zaliczone do działalności inwestycyjnej lub finansowej.

Do działalności inwestycyjnej zalicza się transakcje i zdarzenia, których przedmiotem jest zakup lub sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych (środków trwałych, inwestycji rozpoczętych), wartości niematerialnych, długoterminowych inwestycji i krótkoterminowych aktywów finansowych (z wyjątkiem środków pieniężnych i ich ekwiwalentów) oraz związane z tym pieniężne koszty i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego.

Do działalności finansowej zalicza się transakcje i zdarzenia, których przedmiotem jest pozaoperacyjne pozyskiwanie źródeł finansowania lub ich spłata oraz związane z tym pieniężne koszty i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego. Wystąpienie przepływów pieniężnych w działalności finansowej powoduje zmiany rozmiarów i relacji kapitału własnego i zadłużenia finansowego.

Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi z rachunku przepływu środków pieniężnych

Należności w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Bilansowa zmiana stanu należności długoterminowych i krótkoterminowych netto	(18.871)	(262.459)
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego	198.104	(31.201)
Zmiana stanu należności inwestycyjnych	(5.987)	7.214
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej	(221)	30.455
Należności z tytułu dywidend	1.639	-
Pozostałe	(9.726)	3.258
	-----	-----
Zmiana stanu należności w rachunku przepływu środków pieniężnych	164.938	(252.733)
Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań krótko- i długoterminowych oraz rozliczeń międzyokresowych biernych	2.911.347	1.228.886
Zmiana stanu kredytów i pożyczek krótko- i długoterminowych	(2.559.469)	(840.707)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	(241.223)	(42.236)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej	(17.719)	(73.709)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	213	1.233
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego	12.377	(17.033)
Ujemna wycena instrumentów finansowych	(214.620)	(3.392)
Pozostałe	(105)	59
	-----	-----
Zmiana stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych w rachunku przepływu środków pieniężnych	(109.199)	253.101
Zapasy w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Bilansowa zmiana stanu zapasów	142.075	(881.880)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej	-	7.222
Pozostałe	(390)	(8.560)
	-----	-----
Zmiana stanu zapasów w rachunku przepływu środków pieniężnych	141.685	(883.218)
Rezerwy w tysiącach złotych	31 grudnia 2008 (badane)	31 grudnia 2007 (badane)
Bilansowa zmiana stanu rezerw	(78.867)	(21.019)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej	11	(778)
Zmiana stanu rezerw na podatek odroczoney	144.378	15.220
Pozostałe	(30.011)	2.301
	-----	-----
Zmiana stanu rezerw w rachunku przepływu środków pieniężnych	35.511	(4.276)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Rozliczenia międzyokresowe czynne

w tysiącach złotych

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych	(113.269)	(18.370)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej	157	258
Zmiana stanu aktywa na podatek odroczony	100.491	(325)
Pozostałe	(32.262)	450
	-----	-----
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych w rachunku przepływów pieniężnych	(44.883)	(17.987)

Środki pieniężne

w tysiącach złotych

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	(212.194)	152.608
Zmiana stanu oprocentowanych kredytów w rachunku bieżącym	73.443	(285.619)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej	-	(14.050)
	-----	-----
Zmiana stanu środków pieniężnych w rachunku przepływu środków pieniężnych	(138.751)	(147.061)

26. Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku struktura kapitału podstawowego Grupy LOTOS S.A. przedstawiała się następująco:

	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna akcji [w złotych]	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	7.878.030	7.878.030	7.878.030	6,93 %
Nafta Polska S.A.	59.025.000	59.025.000	59.025.000	51,91 %
Pozostali akcjonariusze	46.796.970	46.796.970	46.796.970	41,16 %
Razem	113.700.000	113.700.000	113.700.000	100,00 %

Kapitał podstawowy składa się z 113.700.000 akcji zwykłych mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, o wartości nominalnej 1 złotych, które są równoważne pojedynczemu głosowi na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy i posiadają prawo do dywidendy.

27. Dywidendy

W dniu 30 czerwca 2008 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału wyniku za 2007 rok. Zgodnie z treścią uchwały zysk netto Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku w kwocie 745.084 tysięcy złotych podzielony został na:

- kapitał zapasowy Spółki w kwocie 742.584 tysięcy złotych,
- fundusz celowy Spółki na finansowanie przez Grupę LOTOS S.A. przedsięwzięć społecznych w kwocie 2.500 tysięcy złotych.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Spółka zaprezentowała podzielony wynik w pozycji „Zyski zatrzymane”. Dodatkowo podział wyniku na fundusz celowy został ujęty jako koszt okresu 2008 roku i zaprezentowany w pozycji rezerwy krótkoterminowe.

28. Zysk/(Strata) przypadający/(a) na jedną akcję

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a) akcjonariuszom jednostki dominującej w tysiącach złotych (A)	(453.906)	777.160
Średnioważona liczba akcji w tysiącach sztuk (B)	113.700	113.700
	=====	=====
Zysk/(Strata) na jedną akcję (w złotych) (A/B)	(3,99)	6,84

Zysk/(Strata) netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony/(a) poprzez podzielenie zysku/(straty) netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Grupa nie prezentuje rozwodnionego/(ej) zysku/(straty) na akcję, ponieważ nie występują instrumenty rozwadniające zysk/(stratę) na akcję.

29. Udziały mniejszości

w tysiącach złotych

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Na początek okresu	334.691	306.416
Udział w wyniku jednostek zależnych	63.973	36.987
Zmiany w strukturze udziałowców w jednostkach zależnych	(169)	(119)
Dywidendy wypłacone przez jednostki zależne	(2.578)	(8.593)
	=====	=====
Na koniec okresu	395.917	334.691
	=====	=====

30. Oprocentowane kredyty i pożyczki

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Kredyty bankowe	3.879.749	1.333.917
Pożyczki	39.856	26.219
	=====	=====
Razem	3.919.605	1.360.136
	=====	=====
w tym:		
część długoterminowa	3.412.245	842.943
część krótkoterminowa	507.360	517.193

Podział kredytów i pożyczek według instytucji udzielających finansowania

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Część długoterminowa		
Kredyt Bank S.A.	32.987	38.987
Pekao S.A.	22.676	26.925
NFOŚiGW	34.856	21.969
Raiffeisen Bank Polska	6.000	8.000
Konsorcjum banków (1)*	1.184.720	486.379
Konsorcjum banków (2)**	1.434.195	-
Konsorcjum banków (3)***	479.576	-
Konsorcjum banków (5)*****	217.235	260.683
	-----	-----
Razem część długoterminowa	3.412.245	842.943
Część krótkoterminowa		
Kredyt Bank S.A.	6.000	6.000
Pekao S.A.	73.955	235.560
ING Bank Śląski S.A.	24.304	42.199
PKO BP S.A.	18.978	24.600
NFOŚiGW	5.000	4.250
Bank Millennium S.A.	-	72.341
Raiffeisen Bank Polska S.A.	2.081	4.000
Bank Zachodni WBK S.A.	-	2.101
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	-	62.040
Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	-	553
Bank BPH S.A.	-	20.044
BRE Bank S.A.	19.363	-
Konsorcjum banków (1)*	11.557	-
Konsorcjum banków (2)**	11.629	-
Konsorcjum banków (3)***	3.748	-
Konsorcjum banków (4)****	287.247	-
Konsorcjum banków (5)*****	43.498	43.505
	-----	-----
Razem część krótkoterminowa	507.360	517.193
	=====	=====
Razem	3.919.605	1.360.136
	=====	=====

*Konsorcjum banków (1): Pekao S.A., PKO BP S.A., BRE Bank S.A., Rabobank Polska S.A.

**Konsorcjum banków (2): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., Pekao S.A., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Calyon, DnB Nor Bank ASA, DnB Nor Polska S.A., Fortis Bank S.A./N.V., ING Bank Śląski S.A., KBC Finance Ireland, Kredyt Bank S.A., Nordea Bank AB, PKO BP S.A., The Royal Bank of Scotland plc, Société Générale S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Limited

***Konsorcjum banków (3): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., BNP Paribas S.A., Fortis Bank S.A./N.V.

****Konsorcjum banków (4): Pekao S.A., PKO BP S.A., BNP Paribas S.A., ING Bank Śląski S.A., Nordea Bank Polska S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.

*****Konsorcjum banków (5): Pekao S.A., PKO BP S.A.

Podpisanie umowy kredytowej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a konsorcjum banków oraz zawarcie umów zastawniczych jako zabezpieczenie umowy kredytowej (Konsorcjum banków (1))

W dniu 20 grudnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. oraz konsorcjum czterech banków, w skład którego wchodzi: BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A. z siedzibą w Warszawie, PKO BP S.A. z siedzibą w Warszawie, BRE BANK S.A. z siedzibą w Warszawie oraz RABOBANK POLSKA S.A. z siedzibą w Warszawie, podpisały umowę kredytową. Przedmiotem zawartej umowy jest czteroletni kredyt odnawialny na łączną kwotę 400.000 tysięcy USD (1.004.600 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 19 grudnia 2007 roku) przeznaczony na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A. Opisywana umowa była pierwszym elementem strategii finansowania działalności Grupy LOTOS S.A. na najbliższe lata, związanej z realizacją Programu 10+. Zapisy umowy przewidują możliwość przedłużenia przez strony okresu kredytowania o dodatkowy rok. Podstawowym zabezpieczeniem udzielonego kredytu jest umowa zastawu rejestrowego na zapasach Grupy LOTOS S.A. (wraz z powiązanimi cesjami praw wynikających z umów na przechowywanie zapasów oraz umów ubezpieczeniowych) oraz umowa zastawu na wierzytelnościach pieniężnych wynikających z umowy na prowadzenie rachunków bankowych Grupy LOTOS S.A. związanych z powyższą umową kredytową (wraz z pełnomocnictwem do dysponowania tymi rachunkami). Pozostałe warunki umowy jak również zapisy dotyczące kar nie odbiegają od warunków powszechnie stosowanych dla danego typu umów.

W dniu 20 grudnia 2007 roku w związku z wyżej opisaną umową kredytową zostały zawarte dwie umowy zastawu rejestrowego celem zabezpieczenia zaciągniętych przez Grupę LOTOS S.A. zobowiązań. Zgodnie z zawartymi umowami zastaw rejestrowy ustanowiony na rzecz banków udzielających kredytu obejmuje zapasy Grupy LOTOS S.A. oraz wierzytelności pieniężne wynikające z umowy na prowadzenie rachunków bankowych Grupy LOTOS S.A. związanych z powyższą umową kredytową.

Do dnia 31 grudnia 2008 roku Spółka zaciągnęła zobowiązanie z tytułu wyżej opisanej umowy kredytowej na łączną kwotę 400 milionów USD.

Podpisanie umowy kredytowej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i grupą instytucji finansowych oraz związanych z umową kredytową umów zabezpieczeń (Konsorcjum banków (2),(3),(4))

W dniu 27 czerwca 2008 roku Grupa LOTOS S.A. oraz następujące instytucje: Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., London Branch, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Milan Branch, Bank Polska Kasa Opieki S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Zweigniederlassung Wien, Calyon, DnB Nor Bank ASA, Fortis Bank S.A./N.V., Fortis Bank S.A./N.V., - Succursale in Italia, ING Bank N.V. / ING Bank Śląski S.A., KBC Bank N.V., Dublin Branch / Kredyt Bank S.A., Nordea Bank Finland Plc, Nordea Bank Polska S.A. / Nordea Bank AB (Publ), Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna, Rabobank Polska S.A. / Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., SACE S.p.A. - Servizi Assicurativi del Commercio Estero, "Societe Generale" S.A. Oddział w Polsce, Societe Generale S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Limited, The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Ltd. i The Royal Bank of Scotland Plc, podpisały umowę kredytową na finansowanie realizacji Programu 10+ oraz kapitału obrotowego Grupy LOTOS S.A. Agentem kredytu został bank Calyon, natomiast agentem zabezpieczeń został bank "Societe Generale" S.A. Oddział w Polsce.

Jednocześnie, w ramach powyższej umowy kredytowej, Grupa LOTOS S.A. podpisała umowę uzupełniającą (tzw. "sub-agreement") w związku z transzą kredytu gwarantowaną przez SACE S.p.A. - Servizi Assicurativi del Commercio Estero, której stronami są: BNP Paribas S.A., Fortis Bank S.A./N.V., - Succursale in Italia, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Milan oraz SACE S.p.A. - Servizi Assicurativi del Commercio Estero.

Powyższa umowa wraz z umową kredytową na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A. z dnia 20 grudnia 2007 roku, opisana powyżej, zabezpiecza potrzeby dotyczące finansowania zewnętrznego.

Przedmiotem zawartej umowy jest długoterminowy kredyt na łączną kwotę 1.750.000 tysięcy USD (tj. 3.739.050 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku), na którą składa się kredyt inwestycyjny w kwocie 975.000 tysięcy USD (tj. 2.083.185 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku) (Konsorcjum banków (2)), kredyt obrotowy w kwocie 200.000 tysięcy USD (tj. 427.320 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku) (Konsorcjum banków (4)), kredyt inwestycyjny gwarantowany przez SACE S.p.A. - Servizi Assicurativi del Commercio Estero w kwocie 425.000 tysięcy USD (tj. 908.055 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku) (Konsorcjum banków (3)) oraz kredyt rezerwowy w kwocie 150.000 tysięcy USD (tj. 320.490 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku) (Konsorcjum banków (2)). Termin spłaty kredytu przypada nie później niż w dniu upływu okresu 12 lat i sześciu miesięcy po dacie pierwszej płatności odsetek. Pozostałe warunki umowy kredytowej, w tym zabezpieczenia, nie odbiegają od warunków powszechnie stosowanych dla danego typu umów.

Podstawowymi zabezpieczeniami udzielonego kredytu są:

1) Hipoteka o najwyższym pierwszeństwie na przysługującym Grupie LOTOS S.A. prawie własności lub prawie użytkownika wieczystego nieruchomości niezbędnych do prowadzenia działalności przez istniejącą i rozbudowaną rafinerię w Gdańsku.

2) Umowa zastawu rejestrowego na zespołach ruchomości, istniejących i przyszłych – powstałych w okresie realizacji Programu 10+, stanowiących własność Grupy LOTOS S.A. i wchodzących w skład lub ściśle związanych z rafinerią w Gdańsku, bądź objętych finansowaniem w ramach w/w umowy kredytowej, służących do prowadzenia procesu produkcyjnego, przechowywania i dystrybucji produktów ropopochodnych i ropy naftowej wraz z infrastrukturą i urządzeniami dodatkowymi niezbędnymi do ich działania, a w szczególności na ruchomościach wchodzących w skład instalacji produkcji podstawowej, instalacji produkcji pomocniczej, urządzeń służących do komponowania produktów, urządzeń ładunkowych, rurociągów transportowych, zbiorników magazynowych, elektrociepłowni, oczyszczalni ścieków, ujęcia wody, instalacji: wodnej, elektrycznej, pary technologicznej i sprężonego powietrza.

3) Umowa zastawów finansowych i rejestrowych na wierzytelnościach przysługujących Grupie LOTOS S.A. z tytułu umów rachunków bankowych zawartych w związku z finansowaniem Programu 10+, przy czym umowa zastawów nie obejmuje wierzytelności z tytułu pozostałych umów rachunków bankowych Grupy LOTOS S.A.

4) Umowy cesji praw i wierzytelności przysługujących Grupie LOTOS S.A. z tytułu: umów związanych z realizacją Programu 10+, umów o zarządzanie Programem 10+, umów hedgingowych, umów licencyjnych, dokumentów ubezpieczeniowych (dotyczących gdańskiej rafinerii oraz Programu 10+), a także umów sprzedaży, zawartych przez Grupę LOTOS S.A. ze spółkami zależnymi, jeżeli ich wartość przekracza kwotę 10.000 tysięcy złotych rocznie.

Dokumenty ustanawiające powyższe zabezpieczenia na rzecz banku "Societe Generale" S.A. Oddział w Warszawie (agenta zabezpieczeń) zostały podpisane łącznie z powyższą umową kredytową.

Nie występują powiązania pomiędzy Grupą LOTOS S.A. lub osobami zarządzającymi tą spółką, a bankami lub osobami nimi zarządzającymi, na rzecz których ustanowiono zabezpieczenia.

Wartość aktywów Grupy LOTOS S.A. które zostały obciążone powyższymi zastawami oraz hipoteką nie przekracza kwoty 2.195.551 tysięcy złotych, według wartości księgowej na dzień 31 maja 2008 roku, a najwyższa kwota zabezpieczenia wyżej wymienionymi zastawami oraz hipoteką wynosi 2.625.000 tysięcy USD (tj. 5.608.575 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 27 czerwca 2008 roku).

W dniu 3 lipca 2008 roku Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (działającego pod nazwą Rabobank Nederlands) przystąpił do umowy zawartej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a grupą instytucji finansowych oraz do umowy kredytowej na finansowanie realizacji Programu 10+ i kapitału obrotowego Grupy LOTOS S.A. oraz umów zabezpieczeń.

W dniu 1 września 2008 roku do umowy kredytowej przystąpił Bank DnB NORD Polska S.A.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

W dniu 5 września 2008 roku zastaw rejestrowy na majątku Grupy LOTOS S.A. (tj. zespołach ruchomości, istniejących i przyszłych – powstałych w okresie realizacji Programu 10+, stanowiących własność Grupy LOTOS S.A. i wchodzących w skład lub ściśle związanych z rafinerią w Gdańsku, bądź objętych finansowaniem w ramach umowy kredytowej na sfinansowanie Programu 10+, służących do prowadzenia procesu produkcyjnego, przechowywania i dystrybucji produktów ropopochodnych i ropy naftowej wraz z infrastrukturą i urządzeniami dodatkowymi niezbędnymi do ich działania, a w szczególności na ruchomościach wchodzących w skład instalacji produkcji podstawowej, instalacji produkcji pomocniczej, urządzeń służących do komponowania produktów, urządzeń ładunkowych, rurociągów transportowych, zbiorników magazynowych, elektrociepłowni, oczyszczalni ścieków, ujęcia wody, instalacji: wodnej, elektrycznej, pary technologicznej i sprężonego powietrza) został wpisany do rejestru zastawów przez właściwy Sąd Rejonowy.

W dniu 25 listopada 2008 roku została natomiast wpisana do ksiąg wieczystych Grupy LOTOS S.A. umowna łączna hipoteka kaucyjna na przysługującym Grupie LOTOS S.A. prawie własności lub prawie użytkownika wieczystego nieruchomości niezbędnych do prowadzenia działalności przez istniejącą i rozbudowaną rafinerię w Gdańsku.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku kredyt inwestycyjny wykorzystany był w kwocie 709.533 tysięcy USD (tj. 2.101.495 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 31 grudnia 2008 roku), w tym wystawione akredytywy na kwotę około 63.381 tysięcy USD (tj. 187.722 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 31 grudnia 2008 roku), opisane w Nocie 42 Dodatkowych informacji i objaśnień punkt 10, 11, 16, 17, wystawionych na łączną kwotę 47.428 tysięcy EUR. Kredyt na finansowanie kapitału obrotowego został udzielony Grupie LOTOS S.A. w formie kredytów w rachunkach bieżących i jest wykorzystywany przez Spółkę w miarę zapotrzebowania Spółki na kapitał obrotowy. Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa LOTOS S.A. korzystała z umowy kredytowej zgodnie ze swoimi potrzebami.

Kredyty bankowe i pożyczki w podziale na waluty według terminu płatności na dzień 31 grudnia 2008 roku

w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte w EUR	Kredyty zaciągnięte w USD	Kredyty zaciągnięte w PLN	Razem
2009	10.557	66.762	430.041	507.360
2010	2.459	6.770	61.279	70.508
2011	2.459	1.234.290	57.979	1.294.728
2012	2.459	107.363	57.979	167.801
2013	2.459	109.085	55.479	167.023
po 2013	4.918	1.648.713	58.554	1.712.185
	=====	=====	=====	=====
Razem	25.311	3.172.983	721.311	3.919.605
	=====	=====	=====	=====

W powyższej tabeli kredyty i pożyczki zostały zaprezentowane według daty spłaty.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku efektywna stopa procentowa kredytów kształtuje się na średnim poziomie około 3,40 % (31 grudnia 2007: 5,56%).

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Informacje na temat kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2008 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płatania odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótkoter- minowej	Długoter- minowej		
PKO BP S.A.	Warszawa	133.941	-	215	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	poddanie się egzekucji
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-	40.000 USD lub równowartość	82	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (1)	-	-	400.000 USD	11.557	3.768 USD	1.184.720	400.000 USD	15.03.2009	20.12.2011	oparte o 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia zapasów, cesja z umów przechowywania zapasów, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (2)	-	-	1.125.000 USD	11.629	3.926 USD	1.434.195	484.231 USD	15.03.2009	15.01.2021	oparte o 1M, 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	hipoteka, zastaw rejestrowy na ruchomościach istniejących i przyszłych, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów na realizację i zarządzanie Programem 10+, cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku, cesja umów licencyjnych, hedgingowych oraz sprzedaży o wartości powyżej 10 mln PLN/rok, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (3)	-	-	425.000 USD	3.748	1.266 USD	479.576	161.920 USD	15.03.2009	15.01.2021	oprocentowanie stałe	
Konsorcjum banków (4)	-	-	200.000 USD lub równowartość	246.093	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 3M + marża bankowa	
				8.096	1.940 EUR	-	-			EURIBOR 3M + marża bankowa	
				33.058	11.161 USD	-	-			LIBOR 3M USD + marża bankowa	
Konsorcjum banków (5)	Warszawa	340.000	-	43.498	-	217.235	-	31.12.2009	31.12.2014	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteka

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótkoterminowej	Długoterminowej		
Kredyt Bank S.A.	Warszawa	60.000	-	6.000	-	32.987	-	31.12.2009	30.06.2015	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteka
PKO BP S.A.	Warszawa	25.000	-	13.680	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	brak
Pekao S.A.	Warszawa	30.000	-	5.678	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku
Raiffeisen Bank Polska S.A.	Rzeszów	10.000	-	2.081	-	6.000	-	31.12.2009	28.12.2012	WIBOR 1M + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, poddanie się egzekucji, hipoteka kaucyjna
Pekao S.A.	Warszawa	15.000	-	9.605	-	-	-	30.06.2009	-	WIBOR 1M + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, poddanie się egzekucji, zastaw rejestrowy na zapasach
Pekao S.A.	Warszawa	20.000	-	19.404	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku
ING Bank Śląski S.A.	Katowice	23.500	-	21.506	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	poddanie się egzekucji
BRE Bank S.A.	Warszawa	30.000	-	19.363	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR O/N + marża bankowa	weksel in blanco
ING Bank Śląski S.A.	Katowice	6.000	-	856	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteka, cesja wierzytelności
PKO BP S.A.	Warszawa	9.000	-	5.083	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteka, cesja wierzytelności, weksle, zastaw na zapasach
NFOŚiGW	Warszawa	15.000	-	3.000	-	3.300	-	30.09.2009	30.09.2010	0,5 stopy redyskontowej weksli	poręczenie, weksel
Pekao S.A.	Kraków	26.837	7.060 EUR	2.461	590 EUR	14.754	3.536 EUR	31.10.2009	31.10.2015	EURIBOR 1M + marża bankowa	hipoteka

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótkoterminowej	Długoterminowej		
Pekao S.A.	Kraków	30.000	-	30.005	-	-	-	30.06.2009	-	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteka
Pekao S.A.	Kraków	44.754	-	32	-	192	-	31.10.2009	31.10.2015	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteka
NFOŚiGW	Warszawa	35.000	-	2.000	-	31.556	-	31.12.2009	20.12.2014	0,8 stopy redyskontowej weksli	gwarancja bankowa, weksel
ING Bank Śląski S.A.	Katowice	2.000	-	1.860	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteka
Pekao S.A.	Warszawa	56.409	14.800 USD	6.770	2.286 USD	7.730	2.610 USD	31.12.2009	28.02.2011	LIBOR 1M USD + marża bankowa	hipoteka
		RAZEM		507.360	22.407 USD	3.412.245	1.048.761 USD				
				-	2.530 EUR	-	3.536 EUR				

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,13% - 1,90%.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Informacje na temat kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki według umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótkoterminowej	Długoterminowej		
Bank Millennium S.A.	Warszawa	120.000	-	72.341	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
PKO BP S.A.	Warszawa	234.000	-	16.705	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-	40.000 USD lub równowartość	-	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-		1.741	715 USD	-	-		-	1M LIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-		14.647	4.089 EUR	-	-		-	1M EURIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	-	40.000 USD lub równowartość	586	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	T/N WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	-		60.844	24.987 USD	-	-		-	SW LIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	-		610	170 EUR	-	-		-	SW EURIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank BPH S.A.	Warszawa	20.000 lub	równowartość	20.044	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	O/N WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank BPH S.A.	Warszawa			-	-	-	-		-	1M LIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
BZ WBK S.A.	Warszawa	30.000	-	2.101	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank Pekao S.A.	Warszawa	300.000	-	188.961	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki według umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płatania odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótkoterminowej	Długoterminowej		
Konsorcjum banków (1)	-	-	400.000 USD	-	-	486.379	199.745 USD	15.03.2008	20.12.2011	oparte o 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia zapasów, cesja z umów przechowywania zapasów, poddanie się egzekucji
Kredyt Bank S.A.	Warszawa	60.000	-	6.000	-	38.987	-	31.12.2008	30.06.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Konsorcjum banków (5)	Warszawa	340.000	-	43.505	-	260.683	-	31.12.2008	31.12.2014	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Bank Pekao S.A.	Warszawa	14.349	-	3.423	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku
Bank Pekao S.A.	Warszawa	8.687	-	8.687	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji, pełnomocnictwo do rachunku
Raiffeisen Bank Polska S.A.	o/Rzeszów	10.000	-	2.000	-	8.000	-	31.01.2008	28.12.2012	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, hipoteka kaucyjna
Raiffeisen Bank Polska S.A.	o/Rzeszów	10.000	-	2.000	-	-	-	31.01.2008	-	1M WIBOR + marża bankowa	przelew wierzytelności, zastaw rejestrowy na zapasach, cesja
Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	Kraków	2.641	-	553	-	-	-	30.09.2008	-	1M WIBOR + marża bankowa	zastaw rejestrowy na majątku trwałym
Bank Pekao S.A.	Warszawa	20.000	-	18.381	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku
ING Bank Śląski S.A.	Kraków	10.000	-	9.797	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Bank Pekao S.A.	Warszawa	5.000	-	4.684	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	cesja wierzytelności

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki według umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótkoterminowej	Długoterminowej		
Bank Pekao S.A.	Warszawa	430	-	430	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	30.000	-	16.014	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, cesja wierzytelności
PKO BP S.A.	Warszawa	9.000	-	7.895	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, zastaw, weksle, cesja
NFOŚiGW	Warszawa	15.000	-	3.000	-	6.300	-	30.09.2008	30.09.2010	0,5 stopy redyskontowej	poręczenie
Bank Pekao S.A.	Kraków	25.289	7.060 EUR	2	1 EUR	14.777	4.125 EUR	31.03.2008	31.12.2015	1M EUIBOR + marża bankowa	hipoteka zwykła na nieruchomości
Bank Pekao S.A.	Kraków	20.000	-	5.426	-	-	-	30.09.2008	-	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka kaucyjna na nieruchomości
Bank Pekao S.A.	Kraków	44.754	-	-	-	225	-	-	31.12.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka zwykła na nieruchomości
NFOŚiGW	Warszawa	35.000	-	1.250	-	15.669	-	01.10.2008	20.12.2014	0,8 stopy redyskontowej	gwarancja bankowa, weksle własne
Bank Pekao S.A.	Warszawa	56.409	14.800 USD	5.566	2.256 USD	11.923	4.895 USD	31.12.2008	28.02.2011	1M LIBOR + marża bankowa	zastaw na rzeczowych aktywach trwałych
RAZEM				517.193	27.958 USD	842.943	204.640 USD				
				-	4.260 EUR	-	4.125 EUR				

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,07% - 2,30%.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Poniżej zostały zaprezentowane kontraktowe terminy zapadalność zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku.

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe nie będące pochodnymi instrumentami finansowymi:	32	5.181.875	5.181.875	1.717.645	46.215	73.500	1.632.330	1.712.185
Zabezpieczone kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	30	3.544.631	3.544.631	89.820	42.566	70.508	1.629.552	1.712.185
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	30	374.974	374.974	373.114	1.860	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	32	1.415	1.415	165	396	799	55	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	33	1.260.855	1.260.855	1.254.546	1.393	2.193	2.723	-
Zobowiązania finansowe – pochodne instrumenty finansowe	32	218.526	218.526	218.526	-	-	-	-
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Razem		5.400.401	5.400.401	1.936.171	46.215	73.500	1.632.330	1.712.185
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Poniżej zostały zaprezentowane kontraktowe terminy zapadalność zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku:

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe nie będące pochodnymi instrumentami finansowymi:	32	2.580.463	2.580.463	1.689.259	47.632	66.479	674.884	102.209
Zabezpieczone kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	30	912.245	912.245	24.752	44.550	65.850	674.884	102.209
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	30	447.891	447.891	447.891	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	32	1.628	1.628	-	999	629	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	33	1.222.473	1.222.473	1.216.616	2.083	1.546	1.337	891
Zobowiązania finansowe – pochodne instrumenty finansowe	32	3.906	3.906	3.906	-	-	-	-
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Razem		2.588.143	2.588.143	1.693.165	47.632	68.025	676.221	103.100
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

31. Rezerwy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Rezerwy długoterminowe		
Rezerwa na rekultywację	33.795	33.795
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	82.587	60.295
Rezerwa na Morskie Kopalnie Ropy	122.019	89.801
Pozostałe rezerwy	29.502	24.703
	-----	-----
Razem rezerwy długoterminowe	267.903	208.594
	=====	=====
Rezerwy krótkoterminowe		
Rezerwa na rekultywację	4.988	5.210
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	9.505	8.888
Rezerwa na Morskie Kopalnie Ropy	2.400	2.400
Pozostałe rezerwy	63.577	57.770
	-----	-----
Razem rezerwy krótkoterminowe	80.470	74.268
	=====	=====
Razem	348.373	282.862
	=====	=====

Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- przyjęto długookresową roczną stopę wzrostu wynagrodzeń na poziomie 5% (31 grudnia 2007: długookresowa roczna stopa wzrostu wynagrodzeń na poziomie 6%; dla lat następnych 3,3%),
- do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 5,5%, tj. na poziomie rentowności najbezpieczniejszych długoterminowych papierów wartościowych notowanych na polskim rynku kapitałowym, według stanu na dzień wyceny (31 grudnia 2007: 6%),
- prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Grupie oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży,
- umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia 2007, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Grupie odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności (31 grudnia 2007: Tablicami Trwania Życia 2006),
- przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę, tj. dla mężczyzn – po ukończeniu 65 roku życia, a dla kobiet – po ukończeniu 60 roku życia, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy według informacji dostarczonych przez spółki z Grupy spełniają warunki wymagane do skorzystania z prawa do przejścia na wcześniejszą emeryturę.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie zmian stanu rezerw:

w tysiącach złotych	Rezerwa na rekultywacje	Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Rezerwa na Morskie Kopalnie Ropy ⁽¹⁾	Pozostałe rezerwy ⁽²⁾	Razem
1 stycznia 2007 (badane)	40.322	61.704	94.917	91.718	288.661
Zwiększenia	242	14.183	-	27.355	41.780
Zmniejszenia	(1.559)	(6.704)	(2.716)	(36.600)	(47.579)
	=====	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2007 (badane)	39.005	69.183	92.201	82.473	282.862
	=====	=====	=====	=====	=====
1 stycznia 2008 (badane)	39.005	69.183	92.201	82.473	282.862
Zwiększenia	-	28.815	32.218	17.087	78.120
Zmniejszenia	(222)	(5.906)	-	(6.481)	(12.609)
	=====	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2008 (badane)	38.783	92.092	124.419	93.079	348.373
	=====	=====	=====	=====	=====

⁽¹⁾Na dzień 31 grudnia 2008 roku Zarząd spółki Petrobaltic S.A. dokonał analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji Morskich Kopalni Ropy na obszarach górniczych B - 3 i B - 8, eksploatowanych także w latach poprzednich. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że koszty niezbędne do poniesienia w przyszłości na likwidację Morskich Kopalni Ropy na obszarze górniczym B - 3 wzrosły w stosunku do utworzonej na ten cel rezerwy prezentowanej w bilansie na dzień 31 grudnia 2007 roku. Wzrost ten wyniósł 22.596 tysięcy złotych i odzwierciedlał zarówno zmiany przewidywanych wydatków związanych ze zmianą cen oraz upływ czasu i związaną z nim zmianę wartości pieniądza w czasie. Zmianę wartości pieniądza w czasie wyliczono stosując 5% stopę dyskontową w odniesieniu do wartości rezerwy na likwidację Morskich Kopalni Ropy B - 3 na dzień 31 grudnia 2007 roku (84.384 tysięcy złotych). Tak wyliczona kwota – 4.219 tysięcy złotych – została odniesiona w ciężar kosztów finansowych roku 2008, natomiast pozostała kwota – 18.377 tysięcy złotych, zgodnie z Interpretacją Nr 1 Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, zmniejszyła wartość odpowiedniego aktywa dotyczącego rezerwy na likwidację zakładu górniczego. Natomiast wartość rezerwy utworzonej po raz pierwszy na dzień 31 grudnia 2006 roku w związku z rozpoczęciem eksploatacji obszaru górniczego B - 8, została, w wyniku analizy kosztów, zwiększona na koniec 2008 roku o kwotę 5.107 tysięcy złotych. Zmianę wartości pieniądza w czasie wyliczono stosując 5% stopę dyskontową w odniesieniu do wartości rezerwy na likwidację Morskich Kopalni Ropy B - 8 na dzień 31 grudnia 2007 roku (7.817 tysięcy złotych). Wyliczona kwota dyskonta w wysokości 391 tysięcy złotych odniesiona została w koszty finansowe roku 2008 w korespondencji z aktywem dotyczącym rezerwy na likwidację Morskich Kopalni Ropy B - 8. Na zmianę wpłynęło również rozwiązanie rezerwy o wartość naliczonego i odprowadzonego na konto bankowe Funduszu Likwidacyjnego Zakładu Górniczego odpisu (tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku). Za rok 2008 kwota ta dla złoża B3 wynosiła 2.171 tysięcy złotych, dla B8 – 265 tysięcy złotych. Łącznie, na dzień 31 grudnia 2008 roku, rezerwa na likwidację zakładu górniczego Morskich Kopalni Ropy B - 3 i B - 8 wynosiła 117.469 tysięcy złotych, zaś wartość aktywa jej dotyczącego 75.076 tysięcy złotych.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

⁽²⁾ na pozycję pozostałych rezerw składają się pozycje zaprezentowane w poniższej tabeli:

w tysiącach złotych	Rezerwa na RN „GLIMAR” ⁽³⁾	Rezerwa na Energobaltic	Fundusz celowy ⁽⁴⁾	Pozostałe	Razem
1 stycznia 2007 (badane)	41.107	24.188	-	26.423	91.718
Zwiększenia	-	2.239	-	25.116	27.355
Reklasyfikacja	853	-	-	(853)	-
Zmniejszenia	(26.107)	(2.478)	-	(8.015)	(36.600)
	=====	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2007 (badane)	15.853	23.949	-	42.671	82.473
	=====	=====	=====	=====	=====
1 stycznia 2008 (badane)	15.853	23.949	-	42.671	82.473
Zwiększenia	-	4.363	2.500	10.224	17.087
Zmniejszenia	-	(2.239)	(366)	(3.876)	(6.481)
	=====	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2008 (badane)	15.853	26.073	2.134	49.019	93.079
	=====	=====	=====	=====	=====

⁽³⁾ Grupa LOTOS S.A. podpisała z Rafinerią Nafty „GLIMAR” S.A. umowy pożyczkowe na finansowanie działalności operacyjnej i inwestycyjnej, w tym w szczególności inwestycji Hydrokompleks Glimar, w łącznej kwocie 90 milionów złotych. Do dnia 31 grudnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. wypłaciła Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. środki pieniężne wynikające z podpisanych umów w wysokości 48 milionów złotych. W dniu 19 stycznia 2005 roku Sąd Rejonowy w Nowym Sączu ogłosił upadłość Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach. Aktywa z tytułu udzielonych pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku są objęte odpisem w pełnej wysokości. Grupa LOTOS S.A. według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku posiada również rezerwę na pozostałe zobowiązania wynikające z powyższych umów w wysokości: 15.853 tysięcy złotych. W ciągu roku zakończony 31 grudnia 2007 roku Spółka rozwiązała rezerwę na kwotę 26.107 tysięcy złotych (patrz Nota 20 Dodatkowych informacji i objaśnień).

⁽⁴⁾ W dniu 30 czerwca 2008 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału wyniku za 2007 rok. Zgodnie z treścią uchwały część zysku netto Spółki w kwocie 2.500 tysiąca złotych zostało przeznaczone na fundusz celowy Spółki przeznaczony na finansowanie przez Grupę LOTOS S.A. przedsięwzięć społecznych. Spółka utworzyła rezerwę na Fundusz Celowy w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Do dnia 31 grudnia 2008 roku Spółka wykorzystła środki w kwocie 366 tysięcy złotych.

32. Pozostałe zobowiązania finansowe i inne, rozliczenia międzyokresowe bierne

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> <u>(badane)</u>	<u>31 grudnia 2007</u> <u>(badane)</u>
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	218.526	3.906
- swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	7.910	740
- futures (emisja CO ₂)	1	251
- forwardy i spoty walutowe	28.329	2.915
- opcje walutowe	5.020	-
- terminowa transakcja stopy procentowej (FRA)	1.733	-
- swap procentowy (IRS)	175.533	-
Zobowiązania z tytułu leasingu	1.415	1.628
Przychody przyszłych okresów, w tym:	4.245	4.920
- z tytułu dotacji	3.885	4.527
Rozliczenia międzyokresowe bierne	38	-
Pozostałe zobowiązania, w tym	4.824	3.774
- wobec jednostek powiązanych	1.649	984
	=====	=====
Razem zobowiązania finansowe	229.048	14.228
	=====	=====
Zobowiązania długoterminowe	9.961	9.323
Zobowiązania krótkoterminowe	219.087	4.905
	=====	=====

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w tysiącach złotych	<u>Minimalne opłaty leasingowe</u>	<u>Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych</u>
Nie dłużej niż jeden rok	756	561
Od 1 roku do 5 lat	926	854
Powyżej 5 lat	-	-
	=====	=====
Razem	1.682	1.415
	=====	=====
Minus przyszłe obciążenia finansowe	267	-
	=====	=====
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	1.415	1.415
	=====	=====
Część krótkoterminowa	756	561
Część długoterminowa	926	854

33. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2008</u> (badane)	<u>31 grudnia 2007</u> (badane)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:	891.892	1.107.224
- wobec jednostek powiązanych	1.090	331
Zobowiązania budżetowe, w tym ⁽¹⁾ :	513.884	465.970
- zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	8.069	20.446
Fundusze specjalne	16.802	13.646
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	11.566	10.615
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	88.424	39.768
Przychody przyszłych okresów z tytułu dotacji	19.368	19.368
Zobowiązania inwestycyjne	321.957	80.734
Pozostałe zobowiązania, w tym:	30.616	20.126
- wobec jednostek powiązanych	-	1.000
	=====	=====
Razem	1.894.509	1.757.451
	=====	=====

⁽¹⁾ Wartość zobowiązań z tytułu podatków na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku została pomniejszona o należności z tytułu naliczonej przy imporcie oleju napędowego opłaty paliwowej w kwocie 20.087 tysięcy złotych. Jednostka Dominująca wystąpi do właściwego urzędu celnego o zwrot przedmiotowej kwoty i stoi na stanowisku, że kwota ta jest odzyskiwalna.

Transakcje z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w Nocie 48 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach w przedziale 3 - 60 dni. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 3 miesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach 1 miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

Zgodnie z art. 4.1.2. ustawy o podatku akcyzowym z dnia 23 stycznia 2004 roku (Dz. U. Nr 29 poz. 257 z dnia 26 lutego 2004 roku) obowiązek podatkowy powstaje m.in. w momencie wyprowadzenia wyrobów akcyzowych zharmonizowanych ze składu podatkowego. Jednostka Dominująca oraz niektóre spółki w Grupie posiadają zarejestrowane składy podatkowe, w których wyroby akcyzowe zharmonizowane są objęte procedurą zawieszenia poboru akcyzy i mogą być poddane czynnościom zgodnie z warunkami w ustawie o podatku akcyzowym.

34. Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”) tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Na mocy ustawy oraz wewnętrznych regulaminów Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w ciężar kosztów. Celem funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej spółek w Grupie, pożyczek udzielonych pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie są w pełni kontrolowane przez spółki należące do Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów i zobowiązań ZFŚS.

w tysiącach złotych

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Aktywa dotyczące ZFŚS		
Środki pieniężne na rachunku wydzielonym ZFŚS	2.380	1.838
Należności od pracowników wynikające z ZFŚS	4.227	5.294
Pozostałe	16	233
	=====	=====
Razem	6.623	7.365
	=====	=====
Pasywa dotyczące ZFŚS		
Zobowiązania z tytułu ZFŚS	6.622	7.324
Pozostałe	1	41
	=====	=====
Razem	6.623	7.365
	=====	=====

35. Przychody ze sprzedaży

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Sprzedaż krajowa produktów	17.799.530	15.335.203
Sprzedaż zagraniczna produktów	3.278.749	2.729.222
	-----	-----
Sprzedaż produktów razem	21.078.279	18.064.425
Sprzedaż krajowa towarów i materiałów	1.200.053	801.454
Sprzedaż eksportowa towarów i materiałów	139.422	76.920
	-----	-----
Sprzedaż towarów i materiałów razem	1.339.475	878.374
	-----	-----
Razem	22.417.754	18.942.799
	-----	-----
- w tym do jednostek powiązanych	2.634	2.515
	-----	-----
Eliminacja akcyzy i opłaty paliwowej	(6.123.016)	(5.817.676)
	=====	=====
Razem	16.294.738	13.125.123
	=====	=====

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Sprzedaż produktów	20.975.570	17.967.792
Sprzedaż usług	102.709	96.633
	-----	-----
Sprzedaż produktów razem	21.078.279	18.064.425
	-----	-----
Sprzedaż towarów	1.318.204	873.752
Sprzedaż materiałów	21.271	4.622
	-----	-----
Sprzedaż towarów i materiałów razem	1.339.475	878.374
	-----	-----
Razem	22.417.754	18.942.799
	-----	-----
- w tym do jednostek powiązanych	2.634	2.515
	-----	-----
Eliminacja akcyzy i opłaty paliwowej	(6.123.016)	(5.817.676)
	=====	=====
Razem	16.294.738	13.125.123
	=====	=====

Transakcje z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w Nocie 48 Dodatkowych informacji i objaśnień.

36. Koszty według rodzaju

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Amortyzacja	314.146	306.224
Zużycie materiałów i energii	13.335.105	10.394.876
Usługi obce	810.049	721.836
Podatki i opłaty	84.157	78.091
Wynagrodzenia	375.171	335.812
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	100.095	95.015
Pozostałe koszty rodzajowe	115.065	103.852
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	1.019.025	791.453
	-----	-----
Razem	16.152.813	12.827.159
 Korekty:		
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego	216.336	(447.532)
	=====	=====
Razem koszty operacyjne, w tym:	16.369.149	12.379.627
	=====	=====
Koszt własny sprzedaży	15.287.258	11.346.692
Koszty sprzedaży	737.368	697.495
Koszty ogólnego zarządu	344.523	335.440

37. Pozostałe przychody operacyjne

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	3.105	6.748
Dotacje	666	601
Rozwiązane rezerwy	4.202	31.696
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych	4.978	25.740
Otrzymane odszkodowania	5.598	8.589
Pozostałe	11.268	8.471
	=====	=====
Razem	29.817	81.845
	=====	=====

38. Pozostałe koszty operacyjne

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	11.826	5.076
Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	47.528	44.387
Utworzone rezerwy	4.422	17.747
Pozostałe	24.813	24.971
	=====	=====
Razem	88.589	92.181
	=====	=====

39. Przychody finansowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Otrzymane dywidendy	1.118	1.994
Odsetki	51.849	41.205
Zyski z tytułu różnic kursowych	7.994	139.288
Zysk ze zbycia inwestycji	16	5.122
Aktualizacja wartości aktywów finansowych	2.333	91.037
Rozliczenie instrumentów pochodnych	-	31.632
Zysk ze zbycia całości lub części udziałów w jednostkach podporządkowanych	1.011	605
Pozostałe	18.187	2.666
Przychody finansowe razem	82.508	313.549

40. Koszty finansowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Odsetki	97.151	47.243
Kwoty ujęte w kosztach aktywów spełniających warunki kapitalizacji	(44.631)	(9.504)
Straty z tytułu różnic kursowych	152.017	18
Aktualizacja wartości aktywów finansowych	12.537	540
Rozliczenie instrumentów finansowych	234.999	-
Pozostałe	14.858	6.698
Koszty finansowe razem	466.931	44.995

41. Podatek dochodowy

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)
Podatek dochodowy od osób prawnych	107.577	205.237
Podatek odroczoney	(221.862)	(14.890)
Razem podatek	(114.285)	190.347
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(114.285)	190.347
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	-	-

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Część bieżąca podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.

Różnica pomiędzy kwotą podatku wykazanego w rachunku zysków i strat a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem wynika z następujących pozycji:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	(504.148)	1.004.494
	=====	=====
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej stawki 19%, w tym:	83.305	190.854
- podatek od dywidendy według ustawowej stawki		
podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	202	311
	=====	=====
Różnice trwałe	(118.029)	(160.300)
Pozostałe różnice	513.237	258.278
Udziały w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych	(26.033)	(22.276)
	=====	=====
Efekt podatkowy różnic	70.143	14.383
	=====	=====
Podatek dochodowy, w tym:	107.577	205.237
- podatek od dywidendy	202	311
	=====	=====
Efektywna stawka podatku	-	0,20

Aktywa (rezerwa) netto na podatek odroczony na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku składa się z następujących pozycji:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:		
Rezerwa na świadczenia pracownicze	15.318	12.920
Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową środków trwałych	21.086	6.941
Odpis aktualizujący wartość zapasów	40.108	3.145
Ujemna wycena instrumentów pochodnych	29.339	-
Strata podatkowa rozliczona w czasie	127.189	5.421
Odpis aktualizujący należności	16.002	12.155
Aktywa z tytułu niezrealizowanej marży	(6.087)	11.995
Pozostałe	103.741	35.023
	-----	-----
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego - razem	346.696	87.600
	=====	=====
Rezerwa na podatek odroczony:		
Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową środków trwałych	189.374	206.281
Dodatnia wycena instrumentów pochodnych	20.635	1.407
Pozostałe	14.875	2.969
	-----	-----
Rezerwa na podatek odroczony - razem	224.884	210.657
	=====	=====
Podatek odroczony – aktywa (rezerwa) netto	121.812	(123.057)

Ze względu na to, że spółki Grupy są odrębnymi podatnikami, podatek odroczony - aktywa oraz rezerwa na podatek odroczony muszą być obliczane indywidualnie w poszczególnych spółkach. Spółki w Grupie kompensują aktywa oraz rezerwy na podatek odroczony. W rezultacie skonsolidowane bilanse prezentują aktywa oraz rezerwę na podatek odroczony w sposób następujący:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	132.223	31.732
Rezerwa na podatek odroczony	(10.411)	(154.789)
	=====	=====
Podatek odroczony – aktywa (rezerwa) netto	121.812	(123.057)
	=====	=====

Przewidywany termin wygaśnięcia dodatnich różnic przejściowych przypada na lata 2009 - 2085.

42. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka Grupa LOTOS S.A.

Umowa poręczenia zawarta w dniu 9 lutego 2004 roku z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Na mocy powyższej umowy, Spółka poręczyła nieodwołalnie spłatę pożyczki zaciągniętej przez Rafinerię Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zgodnie z umową pożyczki z dnia 10 grudnia 2003 roku. Poręczenie obejmuje kwotę pożyczki w wysokości do 15.000 tysięcy złotych. W związku z powyższą umową poręczenia Rafineria Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) i Spółka zawarły w dniu 6 lutego 2004 roku porozumienie w sprawie ustanowienia zabezpieczeń interesów Spółki w związku z udzielonym poręczeniem.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zabezpieczeniem poręczenia pożyczki, z uwzględnieniem aneksu z dnia 20 października 2005 roku, jest zastaw rejestrowy ustanowiony na mocy umowy zastawu rejestrowego z dnia 18 lutego 2004 roku na będącej własnością LOTOS Jasło S.A. instalacji przerobu tworzyw sztucznych.

Niezależnie od powyższego, porozumienie to przewiduje, iż LOTOS Jasło S.A. zabiegać będzie o uzyskanie gwarancji bankowej bądź poręczenia, które ma zastąpić poręczenie udzielone przez Spółkę. W przypadku niedochowania postanowień porozumienia, LOTOS Jasło S.A. zapłaci Spółce karę umowną w wysokości 10% wartości udzielonego poręczenia, z tym zastrzeżeniem, iż w przypadku, gdy wysokość poniesionej szkody przekroczy wysokość zastrzeżonej kary umownej, Spółka będzie miała prawo dochodzić odszkodowania w pełnej wysokości rzeczywiście poniesionej szkody.

Termin poręczenia wygasa z dniem 30 listopada 2010 roku. Wartość poręczonego zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 6.300 tysięcy złotych.

Istotne zobowiązania warunkowe Jednostki Dominującej

1. Do dnia 16 czerwca 2009 roku przedłużono termin ważności zabezpieczenia akcyzowego z dnia 16 marca 2006 roku w formie weksla własnego in blanco na kwotę 200.000 tysięcy złotych tytułem zabezpieczenia zobowiązania podatkowego Grupy LOTOS S.A. związanego z procedurą zawieszono poboru akcyzy. Pierwotnie określony termin ważności zabezpieczenia akcyzowego w formie weksla własnego in blanco upływał 16 marca 2007 roku, przedłużony następnie do 16 czerwca 2008 roku.
2. Do dnia 7 lipca 2009 roku przedłużono termin ważności zabezpieczenia akcyzowego z dnia 5 lipca 2005 roku w formie weksla własnego in blanco na kwotę 200.000 tysięcy złotych tytułem zabezpieczenia zobowiązania podatkowego Grupy LOTOS S.A. związanego z procedurą zawieszono poboru akcyzy. Pierwotnie określony termin ważności zabezpieczenia akcyzowego w formie weksla własnego in blanco upływał 7 lipca 2006 roku, przedłużony następnie kolejno do 5 lipca 2007 roku i do 7 lipca 2008 roku.
3. W dniu 27 kwietnia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję bankową na rzecz Izby Celnej zabezpieczającą zobowiązania z tytułu długów celnych, podatków i innych opłat celnych na kwotę 160.000 tysięcy złotych. W dniu 5 maja 2008 roku wartość gwarancji uległa zmianie na kwotę 200.000 tysięcy złotych. Termin ważności gwarancji mija 4 maja 2009 roku, a odpowiedzialność gwaranta trwa do 3 lipca 2009 roku. W dniu 17 grudnia 2008 roku wartość gwarancji uległa zmianie na kwotę 125.000 tysięcy złotych.
4. W dniu 10 sierpnia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Deutsche Bank PBC S.A. wystawił gwarancję bankową na rzecz Izby Celnej zabezpieczającą zobowiązania z tytułu długów celnych, podatków i innych opłat celnych na kwotę 7.000 tysięcy złotych. Zobowiązanie warunkowe wygasło z dniem 31 stycznia 2008 roku.
5. W dniu 27 czerwca 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank Millennium S.A. wystawił gwarancję na kwotę 14.500 tysięcy złotych na rzecz Urzędu Celnego w Pruszkowie tytułem zabezpieczenia akcyzowego. Termin ważności gwarancji upłynął w dniu 10 sierpnia 2008 roku.
6. W dniu 3 stycznia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję bankową na rzecz CB&I LUMMUS GmbH w postaci akredytywy dokumentowej na kwotę 19.034 tysięcy EUR (tj. 72.843 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 3 stycznia 2007 roku). Pierwotny termin ważności gwarancji upływał 30 czerwca 2008 roku. Akredytywa była przedłużana kilkakrotnie, ostatnio do dnia 31 marca 2009 roku (patrz Nota 44 Dodatkowych informacji i objaśnień punkt 13). W wyniku kolejnych realizacji akredytywy na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość akredytywy wynosi 346 tysięcy EUR (tj. 1.444 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 31 grudnia 2008 roku).
7. W dniu 10 lipca 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję bankową w postaci akredytywy stand-by na rzecz Technip Italy S.p.A na kwotę 45.000 tysięcy EUR (tj. 169.448 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 10 lipca 2007 roku), zabezpieczającą wykonanie usług związanych z budową instalacji MHC i kompleksu aminowego. Pierwotny termin ważności gwarancji upłynął z dniem 31 grudnia 2007 roku. Z dniem 19 października 2007 roku został przedłużony termin ważności akredytywy do dnia 30 czerwca 2008 roku oraz uległa zmianie kwota akredytywy. Kwota akredytywy została zwiększona w okresie od 1 stycznia 2008 roku do 31 marca 2008 roku łącznie do wysokości 52.313 tysięcy EUR, następnie w okresie od 1 kwietnia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku do wysokości 53.462 tysięcy EUR. Kwota akredytywy stand-by w okresie od 1 lipca 2008 roku do 30 września 2008 roku wynosiła 47.355 tysięcy EUR, a następnie w okresie od 1 października 2008 roku do dnia 14 listopada 2008 roku wynosiła 45.515 tysięcy EUR. W dniu 14 listopada 2008 roku w wyniku porozumienia między stronami transakcji akredytywa została anulowana.

8. W dniu 2 stycznia 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A., Bank Pekao S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 39.085 tysięcy EUR (tj. 140.608 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 2 stycznia 2008 roku) na rzecz Technip KTI S.p.A z terminem ważności do dnia 31 marca 2008 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu na budowę kompleksu aminowego. W dniu 1 kwietnia 2008 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do 30 czerwca 2008 roku, a kwota akredytywy zmniejszyła się do 37.634 tysięcy EUR. Kwota akredytywy stand-by w okresie od dnia 1 lipca 2008 roku do 30 września 2008 roku wyniosła 38.668 tysięcy EUR, a w okresie od dnia 1 października 2008 roku do dnia 4 listopada 2008 roku wyniosła 38.595 tysięcy EUR. W dniu 4 listopada 2008 roku w wyniku porozumienia między stronami transakcji akredytywa została anulowana.
9. W dniu 16 stycznia 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A., Deutsche Bank Polska S.A. wystawił gwarancję zapłaty na kwotę 10.800 tysięcy USD (tj. 26.214 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 16 stycznia 2008 roku) na rzecz TOTAL DEUTSCHLAND GmbH w związku z dostawą benzyny. Termin ważności gwarancji upłynął w dniu 31 maja 2008 roku.
10. W dniu 1 kwietnia 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A., Bank PKO BP S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 5.195 tysięcy EUR (tj. 18.240 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 1 kwietnia 2008 roku) na rzecz LURGI S.A. z terminem ważności do dnia 30 czerwca 2008 roku. Z dniem 1 lipca 2008 jej wartość uległa zwiększeniu do kwoty 10.979 tysięcy EUR, a termin ważności został wydłużony do dnia 30 września 2008 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu dotyczącego instalacji wytwórni wodoru (HGU). Z dniem 1 października 2008 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 31 grudnia 2008 roku, a jej kwota uległa zwiększeniu do kwoty 14.923 tysięcy EUR. Następnie z dniem 1 stycznia 2009 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 31 marca 2009 roku, a jej kwota uległa zmniejszeniu do kwoty 14.234 tysięcy EUR. Od dnia 17 grudnia 2008 roku akredytywa jest finansowana w ramach udzielonego kredytu inwestycyjnego przez grupę instytucji finansujących (patrz Nota 30 Dodatkowych informacji i objaśnień). Z dniem 31 marca 2009 roku akredytywa wygasła.
11. W dniu 30 kwietnia 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A., Bank PKO BP S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 7.230 tysięcy EUR (tj. 25.019 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 30 kwietnia 2008 roku) na rzecz LURGI S.A. z terminem ważności do dnia 31 lipca 2008 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu dotyczącego projektowania technicznego, dostawy materiałów i zarządzania budową Instalacji Destylacji Atmosferycznej i Instalacji Destylacji Próżniowej (CDU/VDU). Z dniem 31 lipca 2008 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 31 października 2008 roku. Wartość akredytywy stand-by uległa zwiększeniu do kwoty 15.356 tysięcy EUR. Z dniem 1 listopada 2008 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 31 stycznia 2009 roku. Wartość akredytywy stand-by została zwiększona do kwoty 20.175 tysięcy EUR (tj. 71.752 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 3 listopada 2008 roku). Z dniem 1 lutego 2009 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 30 kwietnia 2009 roku, a jej kwota uległa zmniejszeniu do kwoty 15.647 tysięcy EUR. Od dnia 17 grudnia 2008 roku akredytywa jest finansowana w ramach udzielonego kredytu inwestycyjnego przez grupę instytucji finansujących (patrz Nota 30 Dodatkowych informacji i objaśnień).
12. W dniu 2 maja 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank Millennium S.A. wystawił gwarancję na kwotę 13.200 tysięcy złotych na rzecz Urzędu Celnego w Bielsko-Białej tytułem zabezpieczenia akcyzowego. Termin ważności gwarancji upłynął w dniu 30 czerwca 2008 roku.
13. W dniu 2 czerwca 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. otworzył akredytywę dokumentową na kwotę 19.034 tysięcy EUR (tj. 64.403 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 2 czerwca 2008 roku) na rzecz CB&I LUMMUS GmbH. Pierwotny termin ważności akredytywy upłynął w dniu 31 grudnia 2008 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu dotyczącego instalacji hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS). W dniu 1 stycznia 2009 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do dnia 31 stycznia 2009 roku, następnie przedłużony do dnia 31 marca 2009 roku (patrz Nota 44 Dodatkowych informacji i objaśnień punkt 14). W wyniku kolejnych realizacji akredytywy stan akredytywy na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 2.913 tysięcy EUR (tj. 12.154 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 31 grudnia 2008 roku).

14. W dniu 26 czerwca 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Deutsche Bank Polska S.A. wystawił gwarancję zapłaty za dostawę benzyny na kwotę 12.000 tysięcy USD (tj. 25.704 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 26 czerwca 2008 roku) na rzecz TOTAL DEUTSCHLAND GmbH z terminem ważności gwarancji do dnia 31 grudnia 2008 roku. W dniu 12 grudnia 2008 roku termin ważności gwarancji został przedłużony do dnia 31 stycznia 2009 roku. Gwarancja wygasła z dniem upływu terminu ważności.
15. W dniu 18 września 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Deutsche Bank Polska S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 10.000 tysięcy USD (tj. 23.428 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 18 września 2008 roku) na rzecz PETROPLUS MARKETING AG z terminem ważności do dnia 31 października 2008 roku. Akredytywa zabezpieczała zapłatę za dostawę oleju napędowego. Gwarancja wygasła z dniem upływu terminu ważności.
16. W dniu 22 października 2008 roku Bank PKO BP S.A. otworzył na zlecenie Grupy LOTOS S.A. w ramach udzielonego kredytu inwestycyjnego przez grupę instytucji finansujących (patrz Nota 30 Dodatkowych informacji i objaśnień) akredytywę dokumentowa na rzecz CB&I LUMMUS GmbH na kwotę 19.034 tysięcy EUR (tj. 70.690 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 22 października 2008 roku) z terminem ważności do dnia 30 czerwca 2009 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu dotyczącego instalacji hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS). W wyniku kolejnych realizacji akredytywy stan akredytywy na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 11.830 tysięcy EUR (tj. 49.359 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 31 grudnia 2008 roku).
17. W dniu 19 grudnia 2008 roku Bank PKO BP S.A. otworzył na zlecenie Grupy LOTOS S.A. w ramach udzielonego kredytu inwestycyjnego przez grupę instytucji finansujących (patrz Nota 30 Dodatkowych informacji i objaśnień) akredytywę stand-by na kwotę 500 tysięcy EUR (tj. 2.057 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 19 grudnia 2008 roku) na rzecz LURGI S.A. z terminem ważności do dnia 31 maja 2009 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu na modernizację stacji kondensatu i budowę wężła gazu opałowego.

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o.

W dniu 30 kwietnia 2008 roku spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. wystawiła na rzecz BRE Bank S.A. weksel in blanco z terminem ważności do momentu spłaty zadłużenia i/lub rozwiązania lub zakończenia umowy kredytowej. Weksel został wystawiony, jako zabezpieczenie spłaty kredytu w rachunku bieżącym w wysokości 80.000 tysięcy złotych. Pierwotny termin obowiązywania umowy kredytowej minął w dniu 27 listopada 2008 roku.

W dniu 28 listopada 2008 roku umowa kredytu została przedłużona do dnia 27 listopada 2009 roku oraz zmniejszona została kwota kredytu w rachunku bieżącym do wysokości 30.000 tysięcy złotych. Zabezpieczeniem kredytu jest weksel in blanco z terminem ważności do momentu spłaty zadłużenia i/lub rozwiązania lub zakończenia umowy kredytowej.

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka Petrobaltic S.A.

Zobowiązanie w stosunku do Banku Ochrony Środowiska S.A.

W dniu 12 grudnia 2001 roku spółka Petrobaltic S.A. złożyła oświadczenie wobec Banku Ochrony Środowiska S.A. (zwanego w dalszej części opisu „Bankiem”), zmienione oświadczeniem wspólników z dnia 6 listopada 2006 roku, w związku z kredytami udzielonymi spółce Energobaltic Sp. z o.o. („Energobaltic”) przez Bank na podstawie następujących umów: (i) umowy o kredyt inwestycyjny zawartej w dniu 11 września 2001 roku, oraz (ii) umowy o kredyt inwestycyjny preferencyjny związany z ochroną środowiska zawartej w dniu 11 września 2001 roku, na mocy którego Petrobaltic S.A. zobowiązał się do (aktualnie obowiązujące warunki):

- przeznaczenia na podwyższenie kapitału własnego Energobaltic Sp. z o.o. zysku netto w kwocie nieprzekraczającej w poszczególnych latach wartości założonych w ostatecznej projekcji finansowej finansowanego projektu zatwierdzonej przez Bank,
- niezbywania i nieobciążania udziałów w Energobaltic Sp. z o.o. bez uprzedniej zgody Banku, przy czym ewentualny brak zgody Banku uzasadniony musi być ważnymi powodami.

Niewykonanie Zobowiązania Wspólników może spowodować wypowiedzenie przez Bank w/w umów kredytowych. Jednocześnie Petrobaltic S.A. zostanie zwolniony ze Zobowiązania Wspólników, gdy zostaną spełnione obydwie poniższe warunki:

- Petrobaltic S.A. przedłoży Bankowi i Energobaltic Sp. z o.o. pisemne zawiadomienie o rozpoczęciu produkcji ropy ze złoża ropy naftowej B - 8, a po okresie pierwszych trzech miesięcy produkcji ze złoża B 8, Petrobaltic w ten sam sposób potwierdzi spełnienie się prognozy szacowanych ilości gazu w złożu zawartej w prognozie dostaw gazu z dnia 7 grudnia 2005 roku złożonej przez Energobaltic Sp. z o.o. w Banku,
- sytuacja ekonomiczno - finansowa Energobaltic Sp. z o.o. nie zagraża terminowej spłacie kredytów.

Zobowiązanie w stosunku do Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Ltd.

W związku z reorganizacją Grupy Kapitałowej Rolls Royce w IV kwartale 2008 roku w prawa i obowiązki spółki Rolls-Royce Power Ventures (Władysławowo) Limited wstąpiła spółka Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Limited.

Zgodnie z Umową Wspólników spółka Petrobaltic S.A. zobowiązana jest przedstawić drugiemu udziałowcowi i pożyczkodawcy Energobaltic Sp. z o.o., firmie Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Limited ofertę wykupu wierzytelności z tytułu pożyczki udzielonej przez Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Limited dla spółki Energobaltic Sp. z o.o., w przypadku dostarczenia przez Petrobaltic S.A. mniejszej łącznej ilości gazu odpadowego do spółki Energobaltic Sp. z o.o., w porównaniu do minimalnej ilości gazu przewidzianej w Umowie Dostawy Gazu. W związku z przewidywaną zmniejszoną ilością gazu odpadowego dostarczanego do spółki Energobaltic Sp. z o.o. przez Petrobaltic S.A. w roku 2005, drugi udziałowiec i pożyczkodawca Energobaltic Sp. z o.o. firma Rolls-Royce Power Ventures (Władysławowo) Limited (RRPV) wystosowała w dniu 22 września 2005 roku pismo informujące, iż w przypadku naruszenia przez spółkę Petrobaltic S.A. punktu 16.1.6. Umowy Dostawy Gazu wystosuje zgodnie z artykułu. VIII pkt. 1 Umowy Wspólników zawiadomienie o naruszeniu Umowy Dostawy Gazu.

Na podstawie tego zawiadomienia, zgodnie z Umową Wspólników, spółka Petrobaltic S.A. zobowiązana jest przedstawić Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Limited ofertę wykupu wierzytelności z tytułu pożyczki udzielonej przez spółkę Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Limited dla spółki Energobaltic Sp. z o.o. Przyjęcie oferty przez spółkę Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Limited będzie oznaczać konieczność sukcesywnego (lata od 2012 do 2016) wykupu przez Petrobaltic S.A. wierzytelności Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Limited z tytułu tej pożyczki w terminach zapadalności poszczególnych rat kapitałowych z 2% dyskontem. Łączna kwota pożyczki Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Limited dla spółki Energobaltic Sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 6.884 tysięcy USD (kapitał 5.053 tysięcy USD wraz z odsetkami), (tj. 20.389 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 31 grudnia 2008 roku), uwzględniając 2% dyskonto kwota pożyczki wynosi: 6.746 tysięcy USD (kapitał 4.952 tysięcy USD wraz z odsetkami), (tj. 19.982 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 31 grudnia 2008 roku). Na dzień 31 grudnia 2007 roku pożyczka wynosiła 6.545 tysięcy USD (kapitał 5.053 tysięcy USD wraz z odsetkami), (tj. 15.938 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 31 grudnia 2007 roku), natomiast uwzględniając 2 % dyskonto kwota pożyczki wyniosła 6.414 tysięcy USD (kapitał 4.952 tysięcy USD wraz z odsetkami) (tj. 15.619 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 31 grudnia 2007 roku).

Po wykupieniu udziałów spółki Stablowood Power Ventures (Władysławowo) Limited spółka Petrobaltic S.A. posiadałaby 1.598 udziałów, co stanowi 88,04 % łącznej liczby udziałów.

Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wpłynęło zawiadomienie, o naruszeniu Umowy Dostawy Gazu, stąd opisana realizacja oferty warunkowej, zgodnie z przyjętą przez spółkę Petrobaltic S.A. wykładnią umowy, będzie mogła mieć ewentualnie miejsce dopiero w roku 2010. Biorąc pod uwagę sytuację finansową Energobaltic Sp. z o.o., a także zakładany poziom dostaw gazu, wynikający m.in. z planowanego rozpoczęcia eksploatacji złoża B - 8, Zarząd spółki Petrobaltic S.A., kierując się zasadą ostrożnej wyceny, utrzymał rezerwę na przyszłe zobowiązania mogące powstać z tytułu realizacji zapisów Umowy Wspólników. Rezerwa obejmuje pożyczkę spółki Stablowood Power Ventures (Władysławowo) Limited udzieloną Energobaltic Sp. z o.o. (pomniejszoną o 2% dyskonto) oraz nominalną wartość udziałów spółki Stablowood Power Ventures (Władysławowo) Limited w spółce Energobaltic Sp. z o.o.

Zobowiązanie spółki Petrobaltic S.A. w stosunku do podmiotu norweskiego REVUS ENERGY ASA

W dniu 17 czerwca 2008 roku spółka Petrobaltic S.A. wystawiła na rzecz REVUS Energy ASA bezwarunkową, nieodwołalną gwarancję na pierwsze żądanie zapłaty, stanowiącą zabezpieczenie wykonania przez spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS podpisanej z REVUS Energy ASA umowy przeniesienia udziałów w koncesjach PL 316, PL 316B, PL 316CS i PL 316DS na norweskim szelfie kontynentalnym. Spółka Petrobaltic S.A. zobowiązuje się zapłacić, jak za własny dług jakąkolwiek kwotę, jaka może być płatna na rzecz REVUS Energy ASA.

W wyniku rozliczenia zawartej pomiędzy LOTOS Exploration and Production Norge AS a REVUS Energy ASA umowy przeniesienia udziałów w koncesjach PL 316, PL 316B, PL 316CS i PL 316DS na norweskim szelfie kontynentalnym, bezwarunkowa i nieodwołalna gwarancja z wystawienia spółki Petrobaltic S.A. na rzecz REVUS Energy ASA wygasła, zaś dokument gwarancji został zwrócony przez REVUS Energy ASA do spółki Petrobaltic S.A.

Zobowiązanie spółki Petrobaltic S.A. na rzecz rządu Norweskiego

W dniu 17 czerwca 2008 roku spółka Petrobaltic S.A. wystawiła bezwarunkową i nieodwołalną gwarancję na rzecz rządu Norweskiego za działania LOTOS Exploration and Production Norge AS w zakresie poszukiwań i wydobywania na norweskim szelfie kontynentalnym. Spółka Petrobaltic S.A. w wystawionej gwarancji zobowiązuje się ponieść pełną odpowiedzialność finansową tytułem zabezpieczenia wszelkich zobowiązań mogących powstać w związku z działalnością spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS w ramach poszukiwań i wydobywania naturalnych złóż znajdujących się pod dnem morza, w tym składowania i transportu przy pomocy innych środków transportu niż statki na norweskim szelfie kontynentalnym.

Zobowiązanie spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS na rzecz spółki Petrobaltic S.A.

W dniu 26 sierpnia 2008 roku spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS ustanowiła na rzecz spółki Petrobaltic S.A. zabezpieczenie w postaci weksla własnego in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową w celu zabezpieczenia spłaty pożyczki, a także innych zobowiązań mogących powstać z tytułu zawarcia i wykonywania umowy pożyczki. Umowa pożyczki wygasa z dniem 31 grudnia 2012 roku. Weksel został wystawiony, jako zabezpieczenie spłaty pożyczki w wysokości 50 milionów USD (tj. 113 milionów złotych według kursu NBP z dnia 26 sierpnia 2008 roku).

W dniu 19 grudnia 2008 roku spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS ustanowiła na rzecz spółki Petrobaltic S.A. zabezpieczenie w postaci weksla własnego in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową w celu zabezpieczenia spłaty pożyczki, a także innych zobowiązań mogących powstać z tytułu zawarcia i wykonywania umowy pożyczki. Spłata kapitału pożyczki ma nastąpić do dnia 31 stycznia 2010 roku. Weksel został wystawiony, jako zabezpieczenie spłaty pożyczki w wysokości 10 milionów USD (tj. 29 milionów złotych według kursu NBP z dnia 19 grudnia 2008 roku).

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka LOTOS Jasło S.A.

Zobowiązania wekslowe na rzecz Nafty Polskiej S.A.

Rafineria Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) wystawiła na rzecz Nafty Polskiej S.A. dziewięć weksli in blanco. Zgodnie z deklaracjami wekslowymi sporządzonymi w związku z powyższymi wekslami w dniu 19 stycznia 2000 roku, weksle te stanowią zabezpieczenie Rafinerii Jasło S.A. dotyczące roszczeń z tytułu zanieczyszczenia środowiska na nieruchomości, wynikających z umowy z dnia 19 stycznia 2000 roku zawartej pomiędzy Rafinerią Jasło S.A. oraz Carbon Black Polska Sp. z o.o. i mogą zostać wypełnione przez NaftęPolską S.A. w przypadku niewywiązania się przez Rafinerię Jasło S.A. z jakiegokolwiek zobowiązania wynikającego z powyższej umowy. Zgodnie z deklaracjami, każdy z weksli może zostać wypełniony na kwotę 1.000 tysięcy złotych.

Zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Naftą Polską S.A. oraz Rafinerią Jasło S.A. w dniu 19 stycznia 2000 roku, w przypadku gdy do dnia wykreślenia Nafty Polskiej S.A. z rejestru przedsiębiorców nie powstanie zobowiązanie Nafty Polskiej S.A. do spełnienia świadczenia w całości lub w części, na zasadach wskazanych w umowie zabezpieczenia wykonania przez Rafinerię Jasło S.A. zobowiązań z umowy o uregulowanie kwestii środowiska zawartej z Carbon Black Polska Sp. z o.o., Nafta Polska S.A. złoży niezrealizowane weksle do depozytu sądowego, a zwrot weksli nastąpi po uprawomocnieniu się postanowienia sądu o wykreśleniu Nafty Polskiej S.A. z rejestru przedsiębiorców. Podobnie, niezrealizowane weksle zostaną zwrócone Rafinerii Jasło S.A. po upływie 10 lat od dnia podpisania porozumienia, jeżeli wcześniej Nafta Polska S.A. nie zostanie wykreślona z rejestru przedsiębiorców i nie powstaną zobowiązania Nafty Polskiej S.A. do spełnienia świadczeń objętych umową poręczenia.

Zobowiązania wekslowe na rzecz Ministra Gospodarki

Rafineria Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) wystawiła na rzecz Ministra Gospodarki weksel własny in blanco. Zgodnie z deklaracją wekslową wystawioną w związku z powyższym wekslem w dniu 13 listopada 2002 roku, weksel zabezpiecza wypełnienie przez LOTOS Jasło S.A. jej zobowiązań wynikających z umowy zawartej w dniu 1 listopada 2002 roku pomiędzy Ministrem Gospodarki a LOTOS Jasło S.A. o udzielenie wsparcia finansowego nowej inwestycji (terminal paliw) i może zostać wypełniony do kwoty 5.675 tysięcy złotych.

Pozostałe zobowiązania wekslowe

Ponadto, na dzień 31 grudnia 2008 roku LOTOS Jasło S.A. posiada:

- weksel in blanco tytułem zabezpieczenia kredytu obrotowego w rachunku bieżącym zaciągniętego w banku PKO BP S.A. o/Krosno na kwotę 18.000 tysięcy złotych z terminem ważności do dnia 29 lipca 2011 roku (patrz Nota 44 Dodatkowych informacji i objaśnień punkt 11),
- weksel in blanco jako zabezpieczenie gwarancji akcyzowej dla PZU o/Rzeszów na kwotę 5.000 tysięcy złotych, termin ważności gwarancji minął w dniu 31 stycznia 2009 roku, a odpowiedzialność gwaranta trwa do 1 maja 2009 roku,
- weksel in blanco tytułem zabezpieczenia spłaty odsetek i ewentualnych kar umownych do umowy pożyczki dla NFOŚiGW w Warszawie, z terminem ważności do dnia 30 marca 2011 roku.

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka LOTOS Oil S.A.

Do dnia 30 kwietnia 2010 roku przedłużono termin ważności zabezpieczenia podatku akcyzowego z dnia 18 marca 2007 roku w formie weksla własnego in blanco z deklaracją na 10.000 tysięcy złotych wystawionego przez spółkę LOTOS Oil S.A. złożonego do Urzędu Celnego. Pierwotny termin ważności weksla obowiązywał do dnia 31 października 2008 roku.

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka LOTOS Gaz S.A.

W dniu 19 grudnia 2007 roku LOTOS Gaz S.A. zawarła umowę poręczenia z bankiem Pekao S.A. Na mocy powyższej umowy LOTOS Gaz S.A. poręczyła spłatę kredytu zaciągniętego przez KRAK-GAZ Sp. z o.o. w wysokości 5.000 tysięcy złotych, zgodnie z umową kredytową z dnia 16 maja 2006 roku. Poręczenie zostało udzielone do wysokości 7.500 tysięcy złotych. Kredyt zaciągnięty przez spółkę KRAK-GAZ Sp. z o.o. został spłacony a udzielone przez spółkę LOTOS Gaz S.A. poręczenie wygasło.

W dniu 30 czerwca 2008 roku spółka LOTOS Gaz S.A. zawarła umowę poręczenia z bankiem ING Bank Śląski. Na mocy powyższej umowy spółka LOTOS Gaz S.A. poręczyła spłatę kredytu zaciągniętego przez spółkę KRAK-GAZ Sp. z o.o. w wysokości 10.000 tysięcy złotych (umowa kredytowa z dnia 24 czerwca 2004 roku). W dniu 16 grudnia 2008 roku kredyt zaciągnięty przez spółkę KRAK-GAZ Sp. z o.o. został spłacony a udzielone przez spółkę LOTOS Gaz S.A. poręczenie wygasło.

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.

W dniu 7 sierpnia 2007 roku LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. wystawiła na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej weksel własny in blanco opatrzony klauzulą „bez protestu” poręczony przez spółkę LOTOS Czechowice S.A., z terminem ważności do dnia 30 czerwca 2015 roku. Weksel został wystawiony jako zabezpieczenie spłaty odsetek, ewentualnej kary umownej i innych kosztów wynikających z umowy pożyczki z dnia 29 czerwca 2007 roku zawartej przez LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na kwotę 35.000 tysięcy złotych. Pożyczka zabezpieczona jest gwarancją bankową na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wystawioną w dniu 7 sierpnia 2007 roku przez bank Pekao S.A. w ciężar limitu kredytowego w ramach umowy kredytu inwestycyjnego z dnia 14 grudnia 2006 roku.

W dniu 17 kwietnia 2008 roku spółka LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. wystawiła i złożyła do Urzędu Celnego w Bielsku-Białej poręczone przez spółkę LOTOS Czechowice S.A. dwa weksle własne in blanco z deklaracją, jeden do kwoty 5.921 tysięcy złotych, drugi do kwoty 4.263 tysięcy złotych, w celu zabezpieczenia podatku akcyzowego. Zabezpieczenie w formie weksli obowiązywało do dnia 16 kwietnia 2009 roku.

W dniu 30 grudnia 2008 roku spółka LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. wystawiła i złożyła do Urzędu Celnego w Bielsku-Białej poręczony przez spółkę LOTOS Czechowice S.A. weksel własny in blanco z deklaracją do kwoty 4.263 tysięcy złotych w celu zabezpieczenia podatku akcyzowego. Zabezpieczenie w formie weksla obowiązywało do dnia 16 kwietnia 2009 roku.

Pozostałe zobowiązania warunkowe Grupy

Na dzień 31 grudnia 2008 roku zobowiązania Spółki wynikające z podpisanych, istotnych umów dotyczących nakładów na rzeczowe aktywa trwałe (Program 10+) wynoszą 3.199 milionów złotych (31 grudnia 2007: 2.735 milionów złotych).

43. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku w Grupie występowała nadwyżka przyznaných uprawnień do emisji nad rzeczywistą emisją dwutlenku węgla CO₂ (patrz Nota 21.3 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Z dniem 1 lipca 2008 roku Rada Ministrów w drodze rozporządzenia przyjęła Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do Emisji dwutlenku węgla na lata 2008-2012 we wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji dla instalacji istniejących i zmieniających (Dz.U. Nr. 202 poz.1248). Zgodnie z obowiązującym prawem w/w uprawnienia na drugi okres rozliczeniowy (2008-2012) zostały rozdzielone bezpłatnie dla wszystkich instalacji objętych system handlu emisjami.

Łączna wielkość przyznanego średniorocznego limitu (na lata 2008 – 2012) emisji dwutlenku węgla dla spółek Grupy wyniosła 1.217 tysiąca ton.

Rzeczywista emisja dwutlenku węgla w okresie roku zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku wyniosła 1.192 tysiąca ton.

44. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Do dnia sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły istotne zdarzenia po dacie bilansu, poza opisanymi poniżej:

1. W dniu 2 stycznia 2009 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję na kwotę 1.500 tysięcy złotych na rzecz Urzędu Celnego w Pruszkowie tytułem zabezpieczenia akcyzowego. Termin ważności gwarancji mija 30 czerwca 2009 roku.

2. W dniu 2 stycznia 2009 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 3.000 tysięcy EUR (tj. 12.517 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 2 stycznia 2008 roku) na rzecz Umicore Precious Metals Refining z terminem ważności do dnia 15 października 2009 roku. Akredytywa zabezpiecza zapłatę za leasing platyny.

3. W dniu 15 stycznia 2009 roku w celu zabezpieczenia spłaty pożyczki spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS ustanowiła na rzecz spółki Petrobaltic S.A. zabezpieczenie w postaci weksla własnego in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową. Pożyczka w kwocie 55 milionów USD (tj. 177 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 15 stycznia 2009 roku) przeznaczona zostanie na kontynuację wdrożenia Projektu Wydobywczego YME, a w szczególności na ponoszenie nakładów inwestycyjnych na jego realizację wraz z kosztami kapitału, w tym odsetkami od udzielonej pożyczki. Pożyczka płatna będzie w trzech ratach, przy czym termin ostatniej raty przypada na dzień 31 marca 2010 roku.

4. W dniu 20 stycznia 2009 roku Zarząd spółki Petrobaltic S.A. podjął decyzję o rozpoczęciu procedury rejestracji kolejnego podniesienia kapitału zakładowego i objęcia przez spółkę Petrobaltic S.A. akcji w spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS.

Kapitał zakładowy spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS został podwyższony z kwoty 190 milionów NOK (tj. 90 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 20 stycznia 2009 roku) do 430 milionów NOK (tj. 203 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 20 stycznia 2009 roku). Nowe akcje powstałe w ramach podwyższenia kapitału zakładowego o łącznej wartości nominalnej 240 milionów NOK (tj. 113 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 20 stycznia 2009 roku) są równe, niepodzielne oraz są traktowane przez spółkę Petrobaltic S.A. jako inwestycja długoterminowa.

Spółka Petrobaltic S.A. pokryła gotówką 240 milionów nowych akcji spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS, za cenę równą ich wartości nominalnej 240 milionów NOK (tj. 113 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 20 stycznia 2009 roku) wykorzystując własne środki finansowe.

W dniu 26 lutego 2009 roku w norweskim Rejestrze Przedsiębiorców Bronnoysundregistrene zarejestrowano podwyższenie kapitału zakładowego spółki LOTOS Exploration and Production Norge A.S opisane powyżej.

5. W dniu 2 lutego 2009 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Deutsche Bank Polska S.A. wystawił gwarancję zapłaty za dostawę oleju napędowego i benzyny na kwotę 18.000 tysięcy USD (tj. 62.690 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP z dnia 2 lutego 2009 roku) na rzecz TOTAL DEUTSCHLAND GmbH z termin ważności gwarancji do dnia 31 lipca 2009 roku.

6. W dniu 30 stycznia 2009 roku spółka LOTOS Jasło S.A. nabyła od Krzysztofa Bonieckiego prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ROBAC 15 sztuk akcji „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. stanowiących 1,5% w kapitale zakładowym spółki. W wyniku przeprowadzonej transakcji udział spółki LOTOS Jasło S.A. w kapitale zakładowym spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. wzrósł z 83,5% do 85% (ilość akcji wzrosła z 835 do 850 sztuk).

W dniu 13 lutego 2009 roku spółka LOTOS Jasło S.A. nabyła od EKO-OPEN Sp. z o.o. 30 sztuk akcji „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. stanowiących 3,0% w kapitale zakładowym spółki. W wyniku przeprowadzonej transakcji udział spółki LOTOS Jasło S.A. w kapitale zakładowym spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. wzrósł z 85% do 88% (ilość akcji wzrosła z 850 do 880 sztuk).

7. W dniu 11 lutego 2009 roku Zarząd Grupy LOTOS S.A., w związku z niestabilnym otoczeniem makroekonomicznym związanym ze światowym kryzysem gospodarczym oraz prowadzonymi obecnie przez Grupę LOTOS S.A. programami inwestycyjnymi, przygotował i przyjął do realizacji Pakiet Antykryzysowy dla Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Podstawowym celem działań wchodzących w skład pakietu jest zapewnienie realizacji najistotniejszych dla Grupy LOTOS S.A. i jej przyszłej wartości dla akcjonariuszy programów inwestycyjnych oraz zapewnienie płynności spółki w 2009 roku.

Kluczowymi elementami pakietu są oszczędności kosztów w 2009 roku na poziomie około 170 milionów złotych oraz zawieszenie lub zaniechanie wydatków inwestycyjnych jakie miały być poniesione w 2009 roku na kwotę około 220 milionów złotych, co w efekcie powinno doprowadzić do polepszenia przepływów pieniężnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. o około 390 milionów złotych.

Zarząd Grupy LOTOS S.A. w związku z niepewną sytuacją rynkową oraz ograniczonymi możliwościami pozyskania finansowania podjął decyzję o zawieszeniu realizacji projektów inwestycyjnych zakładanych w strategii grupy kapitałowej na lata 2006 – 2012 o łącznej wartości nakładów około 2,1 miliarda złotych. Ograniczenia te nie dotyczą realizowanych obecnie kluczowych projektów inwestycyjnych: Programu 10+, zagospodarowania złoża YME na szelfie norweskim oraz planowanych nakładów na zagospodarowanie złóż B8 i B23 na Morzu Bałtyckim w ramach programu rozwojowego spółki Petrobaltic S.A.

Wskazane ograniczenia oznaczają redukcję łącznych nakładów inwestycyjnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. pozostałych do realizacji na lata 2009 - 2012 o ponad 25%, a z uwzględnieniem podjętych zobowiązań inwestycyjnych wynikających z Programu 10+ i zagospodarowania złoża YME prawie 40%. Zostaną one osiągnięte poprzez odłożenie w czasie realizacji poszczególnych projektów.

Zarząd Spółki będzie na bieżąco monitorował sytuację rynkową i w przypadku istotnych jej zmian będzie dokonywał weryfikacji przedstawionych powyżej założeń.

8. W dniu 10 lutego 2009 roku spółka LOTOS Oil S.A. złożyła zabezpieczenia akcyzowe w formie weksla z deklaracją na 5.000 tysięcy złotych na rzecz Urzędu Celnego tytułem zabezpieczenia podatku akcyzowego związanego z przemieszczaniem wyrobów akcyzowych. Zabezpieczenie obowiązuje od dnia 1 marca 2009 roku do dnia 28 lutego 2011 roku.

9. W dniu 26 lutego 2009 roku na zlecenie LOTOS Asphalt Sp. z o.o. BRE Bank S.A. otworzył akredytywę dokumentową na kwotę 500 tysięcy EUR (tj. 2.353 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla EUR przez NBP z dnia 26 lutego 2009 roku) na rzecz NARDINI S.p.A. z terminem ważności do dnia 30 czerwca 2009 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu dotyczącego budowy fabryki do produkcji pap.

10. W dniu 27 lutego 2009 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła zabezpieczenie akcyzowe w formie weksla in blanco do kwoty 400.000 tysięcy złotych na rzecz Urzędu Celnego w Gdańsku tytułem zabezpieczenia zobowiązania podatkowego Grupy LOTOS S.A. związanego z procedurą zawieszono poboru akcyzy. Zabezpieczenie jest ważne do dnia 13 stycznia 2011 roku.

11. W dniu 27 lutego 2009 roku spółka Lotos Jasto S.A. podpisała aneks do umowy kredytowej, w wyniku której obniżeniu uległa dostępna linia kredytowa, wobec czego kwota zabezpieczenia kredytu obrotowego spółki w rachunku bieżącym zaciągniętego w banku PKO BP S.A. o/Krosno w postaci weksla in blanco została obniżona z 18.000 tysięcy złotych do kwoty 10 000 tysięcy złotych z terminem ważności do dnia 29 lipca 2011 roku. (patrz Nota 42 Dodatkowych informacji i objaśnień).

12. W dniu 9 marca 2009 roku w celu zabezpieczenia spłaty pożyczki spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS ustanowiła na rzecz spółki Petrobaltic S.A. zabezpieczenie w postaci weksla własnego in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową. Pożyczka w kwocie 7,5 milionów USD (tj. 28 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 9 marca 2009 roku) przeznaczona zostanie na kontynuację wdrożenia Projektu Wydobywczego YME. Spłata kapitału pożyczki ma nastąpić do dnia 29 stycznia 2010 roku.

13. W dniu 1 kwietnia 2009 roku termin ważności akredytywy dokumentowej utworzonej w dniu 3 stycznia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. przez Bank PKO BP S.A. na rzecz CB&I LUMMUS GmbH został przedłużony do dnia 31 maja 2009 roku (patrz Nota 42 Dodatkowych informacji i objaśnień punkt 6).

14. W dniu 1 kwietnia 2009 roku termin ważności akredytywy dokumentowej utworzonej w dniu 2 czerwca 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. przez Bank PKO BP S.A. na rzecz CB&I LUMMUS GmbH. został przedłużony do dnia 31 maja 2009 roku (patrz Nota 42 Dodatkowych informacji i objaśnień punkt 13).

15. W dniu 1 kwietnia 2009 roku w celu zabezpieczenia spłaty pożyczki spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS ustanowiła na rzecz spółki Petrobaltic S.A. zabezpieczenie w postaci weksla własnego in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową. Pożyczka w kwocie 2,5 milionów USD (tj. 8,8 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 1 kwietnia 2009 roku) przeznaczona zostanie na kontynuację wdrożenia Projektu Wydobywczego YME. Spłata kapitału pożyczki ma nastąpić do dnia 30 czerwca 2010 roku.

16. W dniu 6 kwietnia 2009 roku spółka LOTOS Jasło S.A. nabyła od Jana B. Tyliśza prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe TYL-OIL 30 sztuk akcji „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. stanowiących 3% w kapitale zakładowym spółki. W wyniku przeprowadzonej transakcji udział spółki LOTOS Jasło S.A. w kapitale zakładowym spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. wzrósł z 88% do 91% (ilość akcji wzrosła z 880 do 910 sztuk).

17. W dniu 15 kwietnia 2009 roku spółka LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. wystawiła i złożyła do Urzędu Celnego w Bielsku-Białej poręczony przez spółkę LOTOS Czechowice S.A. weksel własny in blanco z deklaracją wekslową do kwoty 18.820 tysięcy złotych, w celu zabezpieczenia podatku akcyzowego. Zabezpieczenie w formie weksła obowiązuje do dnia 30 czerwca 2010 roku.

45. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach jednostki dominującej lub jednostek od niej zależnych

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z prowadzoną przez Jednostkę Dominującą działalnością

Postanowieniem Prezesa UOKiK z dnia 21 marca 2005 roku zostało wszczęte z urzędu postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem zawarcia przez Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. w Płocku oraz Grupę LOTOS S.A. w Gdańsku porozumienia w sprawie jednoczesnego zakończenia produkcji i dystrybucji benzyny uniwersalnej U95. Zdaniem Zarządu Spółki, w związku z faktem kontynuacji produkcji i sprzedaży benzyny uniwersalnej U95 zarzuty UOKiK są bezpodstawne i w kwietniu 2005 roku Zarząd wystosował wniosek o wydanie decyzji o nie stwierdzeniu stosowania przez Grupę LOTOS S.A. praktyki ograniczającej konkurencję. W lipcu 2005 roku Spółka złożyła do Sądu Antymonopolowego zażalenie na postanowienie UOKiK w przedmiocie ograniczenia dostępu do części zebranego w sprawie materiału dowodowego. Niezależnie od złożonego zażalenia Spółka wystąpiła we wrześniu 2005 roku z kolejnym wnioskiem o wydanie decyzji o stwierdzeniu niestosowania przez Grupę LOTOS S.A. praktyk monopolistycznych. W październiku 2005 roku wpłynęło kolejne postanowienie UOKiK w przedmiocie ograniczenia dostępu do części zebranego materiału dowodowego, na które Spółka złożyła do Sądu Antymonopolowego zażalenie. Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił zażalenie. Na postanowienia w przedmiocie oddalenia zażaleń, Grupa LOTOS S.A. wniosła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie stosowne zażalenia, które zostały oddalone. Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2007 roku ograniczono Grupie LOTOS S.A. na wniosek PKN ORLEN S.A. prawo wglądu do materiału dowodowego w postępowaniu antymonopolowym w postaci materiałów zgromadzonych w trakcie kontroli PKN ORLEN S.A. w Płocku w zakresie części załączników do protokołu kontroli biur w Płocku oraz ograniczono wgląd do protokołu kontroli biur w Warszawie i załączników. Tym samym Postanowieniem odmówiono uwzględnienia wniosku PKN ORLEN S.A. o ograniczenie prawa wglądu do materiału dowodowego w zakresie protokołu kontroli biur wnioskodawcy w Płocku. W dniu 26 kwietnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła zażalenie na Postanowienie ograniczające Grupie LOTOS S.A. prawo wglądu do materiału dowodowego. W dniu 9 maja 2007 roku Grupa LOTOS S.A. otrzymała Wezwanie UOKiK do udzielenia informacji dotyczących zmiany cen U95 i Pb95. Tego samego dnia Spółka przesłała do UOKiK wymagane informacje. Dnia 2 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. wysłała pismo do UOKiK informujące o zakończeniu produkcji benzyny U95. W dniu 31 grudnia 2007 roku Prezes UOKiK nałożył na Grupę LOTOS S.A. karę w wysokości 1.000 tysięcy złotych. W związku z tym w dniu 17 stycznia 2008 roku do Sądu Okręgowego w Warszawie zostało złożone odwołanie od tej decyzji. W dniu 23 września 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów przesłał odpowiedź Prezesa UOKiK na odwołanie Grupy LOTOS S.A. od decyzji Prezesa UOKiK. Prezes UOKiK w odpowiedzi na odwołanie Grupy LOTOS S.A. stwierdził, iż zarzuty Grupy LOTOS S.A., zarówno dotyczące przepisów materialnych, jak i formalnych, są bezzasadne i wniósł o oddalenie odwołania powoda w całości oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z działalnością prowadzoną przez LOTOS Czechowice S.A.

Postępowania podatkowe oraz postępowania sądowno-administracyjne w sprawach z zakresu podatków

Postępowania w zakresie podatku od towarów i usług za niektóre miesiące 1998 roku

W związku z przeprowadzonymi kontrolami skarbowymi i wydanymi decyzjami w zakresie podatku od towarów i usług, Rafineria Czechowice S.A. (obecnie LOTOS Czechowice S.A.) złożyła w dniu 29 grudnia 2003 roku skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego na trzy decyzje Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach w przedmiocie podatku od towarów i usług za październik 1998 roku, za lipiec 1998 roku oraz za maj 1998 roku. Łączna wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiła 1.229 tysięcy złotych. We wszystkich powyższych sprawach został ogłoszony wyrok. Od wydanych wyroków zostały złożone skargi kasacyjne przez Rafinerię Czechowice S.A. (obecnie LOTOS Czechowice S.A.) w przedmiocie podatku za lipiec 1998 roku oraz przez Dyrektora Izby Skarbowej w przedmiocie podatku za październik 1998 roku, za lipiec 1998 roku oraz za maj 1998 roku.

Kwoty podatku VAT i odsetek za zwłokę zostały zapłacone przez LOTOS Czechowice S.A. W wyniku prowadzonych postępowań podatkowych i sądowych istnieje możliwość zwrotu wpłaconych kwot wraz z wysokimi odsetkami.

LOTOS Czechowice S.A. otrzymała następujące wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego w grudniu 2005 roku:

- uchylono wyrok WSA z grudnia 2004 roku (w przedmiocie podatku za październik 1998 roku) w części dotyczącej określenia zobowiązania podatkowego, zaległości podatkowej i odsetek za zwłokę i w tej części przekazano do WSA do ponownego rozpatrzenia; w pozostałym zakresie skargę kasacyjną oddalono,
- uchylono wyrok WSA z grudnia 2004 roku (w przedmiocie podatku za maj 1998 roku) w części dotyczącej określenia zobowiązania podatkowego, zaległości podatkowej i odsetek za zwłokę i w tej części przekazano do WSA do ponownego rozpatrzenia; w pozostałym zakresie skargę kasacyjną oddalono,
- utrzymano wyrok WSA z grudnia 2004 roku (w przedmiocie podatku za lipiec 1998 roku), NSA odstąpił od zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego.

LOTOS Czechowice S.A. wniosła skargi kasacyjne do Naczelnego Sądu Administracyjnego na wyroki WSA w Gliwicach z 27 kwietnia 2006 roku w następujących sprawach:

- w przedmiocie podatku za maj 1998 roku w kwocie 318 tysięcy złotych,
- w przedmiocie podatku za październik 1998 roku w kwocie 618 tysięcy złotych.

WSA w Gliwicach w postanowieniu z dnia 27 listopada 2006 roku odrzuciła skargę kasacyjną dotyczącą podatku za październik 1998 roku. Aktualnie trwa postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym w kwestii naruszenia Konstytucji przy wydawaniu postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

WSA w Gliwicach w sprawie nadpłaty podatku VAT za sierpień 1998 roku w kwocie 292,7 tysięcy złotych wyrokiem z dnia 26 czerwca 2007 roku oddalił skargę na postanowienie Dyrektora Izby Skarbowej. Wyrok WSA w tej sprawie został zaskarżony przez LOTOS Czechowice S.A. do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Sprawa jest obecnie w toku.

W dniu 29 grudnia 2007 roku został wydany przez NSA wyrok oddalający skargę kasacyjną dotyczącą podatku za maj 1998 roku. Spółka skorzystała z ostatniej instancji i wniosła skargi do Trybunału Konstytucyjnego, których pozytywne rozpatrzenie umożliwi uchylenie decyzji organów podatkowych, jako wydanych na podstawie niekonstytucyjnych przepisów rozporządzeń Ministra Finansów. Zarzut podniesiony w skardze dotyczy przekroczenia delegacji ustawowej dla Ministra Finansów przy wydawaniu rozporządzeń.

Prowadzone postępowania nie stanowią żadnego finansowego zagrożenia dla spółki, gdyż dodatkowe zobowiązania wynikające z decyzji organów podatkowych zostały zapłacone wraz z odsetkami w minionych latach, mogą być jedynie dodatkowym przychodem dla LOTOS Czechowice S.A.

Postępowania w zakresie podatku akcyzowego za niektóre miesiące 1998 roku

W związku z przeprowadzonymi kontrolami skarbowymi wobec LOTOS Czechowice S.A. toczy się 6 postępowań podatkowych dotyczących decyzji w zakresie podatku akcyzowego za niektóre miesiące 1998 roku, zaskarżonych przez LOTOS Czechowice S.A. do sądu administracyjnego. Łączna wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 2.881 tysięcy złotych.

Naczelny Sąd Administracyjny wyznaczył termin rozprawy sądowej na 26 października 2005 roku w przedmiocie podatku za wrzesień 1998 roku, za sierpień 1998 roku oraz za czerwiec 1998 roku. Wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrok WSA w przedmiocie podatku za wrzesień 1998 roku, za sierpień 1998 roku oraz za czerwiec 1998 roku został uchylony w całości i zwrócony do ponownego rozpatrzenia.

Kwoty podatku akcyzowego i odsetek za zwłokę zostały zapłacone przez LOTOS Czechowice S.A. W wyniku prowadzonych postępowań podatkowych i sądowych istnieje możliwość zwrotu wpłaconych kwot wraz z wysokimi odsetkami.

LOTOS Czechowice S.A. wniosła skargi kasacyjne do NSA na wyroki WSA w Gliwicach z 27 kwietnia 2006 roku w sprawach podatku za miesiąc:

- wrzesień 1998 roku w kwocie 52,5 tysięcy złotych,
- sierpień 1998 roku w kwocie 842 tysięcy złotych,
- czerwiec 1998 roku w kwocie 468,8 tysięcy złotych.

WSA w Gliwicach rozpatrując sprawę za październik 1998 roku w kwocie 1.138,8 tysięcy złotych zawiesił postępowanie.

Powyższe postępowania nie rodzą negatywnych skutków podatkowych dla LOTOS Czechowice S.A., mogą być jedynie dodatkowym przychodem.

Postanowieniem WSA w Gliwicach z dnia 16 października 2006 roku dotyczącego podatku za sierpień 1998 roku – w kwestii wniosku o dokonanie zwrotu różnicy pomiędzy wpisem pobranym od skargi a wpisem należnym – sąd postanowił zwrócić LOTOS Czechowice S.A. kwotę 57,9 tysięcy złotych.

W dniu 29 grudnia 2007 roku został wydany przez NSA wyrok oddalający skargi kasacyjne w sprawach:

- wrzesień 1998 roku w kwocie 52,5 tysięcy złotych,
- sierpień 1998 roku w kwocie 842 tysięcy złotych,
- czerwiec 1998 roku w kwocie 468,8 tysięcy złotych.

Spółka skorzystała z ostatniej instancji i wniosła skargi do Trybunału Konstytucyjnego, których pozytywne rozpatrzenie umożliwi uchylene decyzji organów podatkowych, jako wydanych na podstawie niekonstytucyjnych przepisów rozporządzeń Ministra Finansów. Zarzut podniesiony w skardze dotyczy przekroczenia delegacji ustawowej dla Ministra Finansów przy wydawaniu rozporządzeń.

Prowadzone postępowania nie stanowią żadnego finansowego zagrożenia dla spółki, gdyż dodatkowe zobowiązania wynikające z decyzji organów podatkowych zostały zapłacone wraz z odsetkami w minionych latach, mogą być jedynie dodatkowym przychodem dla spółki.

Kontrola dotycząca zobowiązań podatkowych w podatku akcyzowym za niektóre miesiące 2004 roku

W spółce LOTOS Czechowice S.A. została przeprowadzona kontrola przez Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej w celu ustalenia prawidłowej wysokości zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym z tytułu sprzedaży oleju do form ceramicznych B za okres od 1 stycznia 2004 roku do 30 września 2004 roku. W konsekwencji przeprowadzonej kontroli, zostały wszczęte z urzędu postępowania podatkowe w dniu 18 maja 2005 roku. W dniu 5 maja 2006 roku spółka LOTOS Czechowice S.A. otrzymała 4 decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej określające zobowiązanie podatkowe w podatku akcyzowym za miesiące styczeń, luty, marzec 2004 roku. Postępowanie w zakresie określenia zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym za miesiąc kwiecień 2004 roku zostało umorzone. W dniu 19 maja 2006 roku spółka złożyła do Dyrektora Izby Celnej odwołania od wyżej wymienionych decyzji oraz wnioski o wstrzymanie wykonania niniejszych decyzji. W sierpniu 2006 roku wpłynęły decyzje Naczelnika Urzędu Celnego, w których umorzono postępowania w zakresie podatku za miesiące maj - wrzesień 2004 roku. W dniu 17 października 2006 roku spółka LOTOS Czechowice S.A. otrzymała postanowienie Dyrektora Izby Celnej w Katowicach wyznaczające termin rozpatrzenia odwołań od decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej określających zobowiązanie podatkowe za okres od styczeń - marzec 2004 roku do dnia 13 grudnia 2006 roku. Dyrektor Izby Celnej w Katowicach postanowieniem z dnia 9 lutego 2007 roku wyznaczył termin załatwienia sprawy na 13 kwietnia 2007 roku. Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2007 roku Dyrektor Izby Celnej w Katowicach wyznaczył termin załatwienia sprawy do dnia 13 sierpnia 2007 roku. Zgodnie z ostatnim postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2007 roku Dyrektor Izby Celnej w Katowicach wyznaczył termin rozpatrzenia odwołania do dnia 13 października 2007 roku. W dniu 19 października 2007 roku spółka LOTOS Czechowice S.A. otrzymała 3 decyzje Dyrektora Izby Celnej w Katowicach, w których uchylono w całości decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej określające zobowiązanie podatkowe w podatku akcyzowym za miesiące styczeń, luty, marzec 2004 roku, oraz przekazano do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji. W dniu 19 listopada 2007 roku spółka LOTOS Czechowice S.A. wniosła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego 3 skargi na decyzje Dyrektora Izby Celnej w Katowicach uchylające

decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej i przekazujące sprawy do ponownego rozpatrzenia temu organowi. W dniu 2 kwietnia 2008 roku odbyły się rozprawy sądowe w przedmiocie w/w skarg i zapadły wyroki oddalające skargi. Spółka LOTOS Czechowice S.A. wniosła o sporządzenie pisemnych uzasadnień wyroków, po otrzymaniu których Zarząd spółki zdecydował nie wnosić skarg do Najwyższego Sądu Administracyjnego. W konsekwencji sprawy wróciły do I instancji tj. do Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej i będą rozpatrywane od początku.

Postanowieniami z dnia 7 stycznia 2009 roku wydanymi przez Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej został wyznaczony nowy termin załatwienia spraw dotyczących podatku akcyzowego za okres styczeń-marzec 2004 roku do dnia 18 marca 2009 roku. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

W odniesieniu do kwestii potencjalnych zobowiązań podatkowych z tytułu podatku akcyzowego za okres styczeń - marzec 2004 roku biorąc pod uwagę przeprowadzone analizy prawno-podatkowe, w tym także z udziałem zewnętrznych doradców podatkowych, jak i biegłego sądowego powołanego przez Dyrektora Izby Celnej, spółka LOTOS Czechowice S.A. uważa, że ryzyko związane z przegraną ewentualnego sporu z władzami skarbowymi jest niewielkie, w związku z tym nie utworzyła w sprawozdaniu finansowym rezerwy na te potencjalne zobowiązania.

Postępowanie dotyczące zobowiązań podatkowych w podatku akcyzowym za okres od 1 września 2003 roku do 31 grudnia 2003 roku

Dnia 12 kwietnia 2006 roku Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej wszczął postępowanie wobec spółki LOTOS Czechowice S.A. w zakresie ustalenia prawidłowej wysokości zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym z tytułu sprzedaży oleju do form ceramicznych B za okres od 1 września 2003 do 31 grudnia 2003 roku. Do czasu zakończenia postępowań trudno określić, czy zobowiązania podatkowe w podatku akcyzowym zostaną określone na nowo, a jeżeli zostaną określone, to w jakiej wysokości. Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej postanowieniem z dnia 19 marca 2006 roku wyznaczył termin załatwienia sprawy na 30 maja 2007 roku. Postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2007 roku Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy na 17 października 2007 roku, następnie postanowieniem z dnia 1 stycznia 2008 roku Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz postanowieniami z dnia 27 czerwca 2008 roku Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej wyznaczył nowy termin zakończenia postępowań w sprawie podatku akcyzowego za okres od września do grudnia 2003 roku na dzień 31 sierpnia 2008 roku, w wyniku kolejnych postanowień z dnia 3 września 2008 roku termin został przedłużony do dnia 31 października 2008 roku.

W dniu 13 listopada 2008 roku Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej wydał decyzje za miesiące wrzesień, październik, listopad, grudzień 2003 roku określające wysokość zobowiązania podatkowego w kwotach wyższych od zadeklarowanych przez spółkę LOTOS Czechowice S.A. odpowiednio:

- za wrzesień 2003 roku o kwotę 3.588 tysięcy złotych,
- za październik 2003 roku o kwotę 12.189 tysięcy złotych,
- za listopad 2003 roku o kwotę 8.887 tysięcy złotych,
- za grudzień 2003 roku o kwotę 6.223 tysięcy złotych.

W dniu 21 listopada 2008 roku spółka LOTOS Czechowice S.A. wystąpiła z wnioskiem do Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej o wstrzymanie wykonania decyzji w sprawach podatku akcyzowego za okres wrzesień – grudzień 2003 roku. W dniu 1 grudnia 2008 roku spółka LOTOS Czechowice S.A. wystosowała do Dyrektora Izby Celnej w Katowicach za pośrednictwem Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej odwołania od decyzji Naczelnika Urzędu Celnego określających wysokość zobowiązania podatkowego w kwotach wyższych od zadeklarowanych wcześniej przez spółkę. Dnia 4 grudnia 2008 roku Dyrektor Izby Celnej w Katowicach wszczął postępowanie egzekucyjne wobec LOTOS Czechowice S.A. wystawiając tytuły wykonawcze dla decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej dotyczących podatku akcyzowego za miesiące wrzesień-grudzień 2003 roku dokonując zajęcia wierzytelności na rachunkach bankowych spółki LOTOS Czechowice S.A. Dodatkowe zobowiązania podatkowe wynikające z decyzji zostały powiększone o koszty egzekucyjne w łącznej wysokości 2.460 tysięcy złotych oraz odsetki za zwłokę określone na dzień wystawienia tytułów wykonawczych w łącznej kwocie 10.121 tysięcy złotych.

W dniu 12 grudnia 2008 roku spółka złożyła do Dyrektora Izby Celnej w Katowicach wnioski o wstrzymanie postępowania egzekucyjnego wszczętego tytułami egzekucyjnymi.

W dniu 12 grudnia 2008 roku Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej pozytywnie rozpatrzył wniosek spółki złożony 21 listopada 2008 roku i wydał Postanowienie o wstrzymaniu wykonania decyzji dotyczącej podatku akcyzowego za grudzień 2003 roku. Dyrektor Izby Celnej w Katowicach wydał w tym samym dniu postanowienia o wstrzymaniu wykonania decyzji dotyczących podatku akcyzowego za miesiące wrzesień-listopad 2003 roku oraz

powołując się na postanowienia o wstrzymaniu wykonania decyzji Naczelnika Urzędu Celnego dotyczących podatku akcyzowego za okres wrzesień-grudzień 2003 roku wydał postanowienia o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego dotyczącego przedmiotowych decyzji.

W dniu 15 grudnia 2008 roku Dyrektor Izby Celnej w Katowicach skierował do Sądu Rejonowego w Pszczynie osiem wniosków wraz z tytułami wykonawczymi o dokonanie wpisu hipotek przymusowych zwykłych w kwocie 5.446 tysięcy złotych każda (łącznie na kwotę 43.569 tysięcy złotych.), obciążających nieruchomości spółki LOTOS Czechowice S.A.

W dniach 17 i 18 grudnia 2008 roku Sąd Rejonowy w Pszczynie dokonał siedmiu wpisów hipotecznych zgodnie z wnioskami. W dniu 23 grudnia 2008 roku Sąd postanowił oddalić jeden wniosek Dyrektora Izby Celnej w Katowicach uzasadniając to stwierdzeniem przeszkód w dokonaniu wpisu (rozbieżność pomiędzy treścią księgi wieczystej a treścią wniosku wieczystoksięgowego).

W dniu 23 lutego 2008 roku spółka LOTOS Czechowice S.A. otrzymała cztery decyzje Dyrektora Izby Celnej w Katowicach uchylające decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej i przekazujące sprawy do ponownego rozpatrzenia.

Z uwagi na postanowienia Dyrektora Izby Celnej w Katowicach z dnia 4 marca 2009 roku o umorzeniu postępowań egzekucyjnych dotyczących zobowiązań podatkowych w podatku akcyzowym za miesiące wrzesień – grudzień 2003, Dyrektor Izby Celnej w Katowicach wystąpił ze stosownymi wnioskami do Sądu Rejonowego w Pszczynie o wykreślenie wpisów hipotecznych. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

W odniesieniu do kwestii potencjalnych zobowiązań podatkowych z tytułu podatku akcyzowego za okres wrzesień-grudzień 2003 roku biorąc pod uwagę przeprowadzone analizy prawno-podatkowe, w tym także z udziałem zewnętrznych doradców podatkowych, jak i biegłego sądowego powołanego przez Dyrektora Izby Celnej, spółka LOTOS Czechowice S.A. uważa, że ryzyko związane z przegraną ewentualnego sporu z władzami skarbowymi jest niewielkie, w związku z tym nie utworzyła w sprawozdaniu finansowym rezerwy na te potencjalne zobowiązania.

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z działalnością prowadzoną przez LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

W dniu 30 marca 2006 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 28 marca 2006 roku w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług za styczeń 2005 roku. Działając na podstawie art. 109 Ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 z o późn. zm.) Naczelnik Urzędu Skarbowego nałożył na spółkę dodatkowe zobowiązanie podatkowe, które dotyczy rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. (dawniej LOTOS Mazowsze S.A.). W dniu 25 lipca 2006 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku z dnia 21 lipca 2006 roku uchylającą decyzję organu pierwszej instancji określającą w tytule podatku od towarów i usług za miesiąc styczeń 2005 roku zobowiązanie podatkowe oraz ustalającą dodatkowe zobowiązanie podatkowe w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez ten organ. W dniu 6 lipca 2007 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego Nr PV/4400-96/124/VT/06/AR, w której określono spółce zawyżenie kwoty zwrotu różnicy podatku na 23 tysiące złotych i kwotę dodatkowego zobowiązania podatkowego w wysokości 7 tysięcy złotych. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. nie odwołała się od tej decyzji uznając ją jako korzystną dla spółki. Poprzednia decyzja Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego Nr PV/440-95/124/VT/AG z dnia 28 marca 2006 roku w przedmiotowej sprawie określała zniżenie kwoty zobowiązania podatkowego na 24.055 tysięcy złotych i dodatkowe zobowiązanie podatkowe w wysokości 7.850 tysięcy złotych (decyzja ta została uchylona decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku z dnia 21 lipca 2006 roku).

W dniu 6 lipca 2007 roku Naczelnik Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku wydał postanowienie Nr VT/440-185/07/WP/DP o wszczęciu postępowania podatkowego w zakresie prawidłowości rozliczenia podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku wobec spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. W dniu 11 września 2007 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 10 września 2007 roku w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług za miesiąc marzec 2005 roku. Działając na podstawie art. 109 Ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 z o późn. zm.) Naczelnik Urzędu Skarbowego nałożył na spółkę dodatkowe zobowiązanie podatkowe, które dotyczy rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. W decyzji Nr PV/4400-170/185/VT/07/DP określono zawyżenie kwoty zwrotu różnicy podatku o 26.141 tysięcy złotych oraz ustalono dodatkowe zobowiązanie podatkowe za marzec

2005 roku w wysokości 7.842 tysięcy złotych. Kwoty określone w decyzji spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. uiszczała. W dniu 24 września 2007 roku spółka odwołała się od decyzji Pomorskiego Urzędu Skarbowego.

W dniu 18 stycznia 2008 roku Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku wydał decyzję Nr PC/4407-660/07/13 utrzymującą w mocy decyzję Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 10 września 2007 roku, Nr PV/4400-170/185/VT/07/DP, określającą dla spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. w podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym w wysokości 5.292 tysięcy złotych, w tym kwota zwrotu różnicy podatku w wysokości 5.292 tysięcy złotych oraz ustalającą dodatkowe zobowiązanie podatkowe w podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku w wysokości 7.842 tysięcy złotych. W dniu 1 lutego 2008 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zaskarżyła decyzję Dyrektora Izby Skarbowej Nr PC/4407-660/07/13 do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku.

Przedmiotem decyzji jest uprawnienie spółki do obniżenia kwoty podatku należnego w rozliczeniu za miesiąc, w którym sprzedawca otrzymał potwierdzenie odbioru faktury korygującej przez nabywcę na skutek rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. oraz konstytucyjność dodatkowych sankcji podatkowych z tego tytułu. W odniesieniu do kwestii potencjalnych zobowiązań podatkowych z tytułu sankcji dotyczących rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. oraz dokonanych korekt deklaracji VAT-7, biorąc pod uwagę przeprowadzone analizy prawne i podatkowe, w tym także z udziałem zewnętrznych doradców podatkowych.

W dniu 24 czerwca 2008 roku odbyła się rozprawa przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Gdańsku. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego uchylił zaskarżoną decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku, określił, że zaskarżona decyzja nie może być wykonana i zasądził od Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku na rzecz spółki zwrot kosztów postępowania.

Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku złożył dnia 31 lipca 2008 roku skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 24 czerwca 2008 roku. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Zarząd spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. stoi na stanowisku, że ryzyko związane z przegraną ewentualnego sporu z władzami skarbowymi jest niewielkie, w związku z tym w sprawozdaniu finansowym nie zostały utworzone rezerwy na te potencjalne dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Istotne postępowania sądowe wszczęte przeciwko Grupie LOTOS S.A.

Postępowanie z powództwa PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie za szkodę doznaną na skutek stosowanych praktyk monopolistycznych

Pozwem z dnia 18 maja 2001 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. wniosło powództwo o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 1999 roku tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych polegających na sprzedaży olejów bazowych BS w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o.

Stosowanie przez Spółkę zarzuconych jej praktyk monopolistycznych stwierdzone zostało decyzją Urzędu Antymonopolowego z dnia 26 września 1996 roku, którą Urząd nakazał Spółce ich zaniechanie. Spółka odwołała się od tej decyzji. Sąd Wojewódzki w Warszawie – Sąd Antymonopolowy wyrokiem z dnia 22 października 1997 roku zmienił w zasadzie tylko redakcję decyzji i również nakazał Spółce zaniechanie praktyk monopolistycznych. Kasację Spółki od tego wyroku Sąd Najwyższy oddalił wyrokiem z dnia 2 czerwca 1999 roku.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 21 grudnia 2002 roku, oddalił powództwo o odszkodowanie, w całości uwzględniając zgłoszony przez Spółkę zarzut przedawnienia. Wyrok ten został jednak uchylony w dniu 4 grudnia 2003 roku przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie I ACa 824/03 i przekazany do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku. Sąd Apelacyjny uznał zarzut przedawnienia za nietrafiony. Zdaniem tego Sądu dopiero w dniu 2 czerwca 1999 roku (data orzeczenia Sądu Najwyższego) PETROECCO JV Sp. z o.o. dowiedziała się, że doznana przez nią szkoda jest efektem praktyk monopolistycznych, z którą związana jest odpowiedzialność deliktowa Spółki, i to od tej daty – zdaniem Sądu – biegnie trzyletni okres przedawnienia roszczeń odszkodowawczych.

Sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku (sąd I instancji) i oznaczona jest sygnaturą IX GC 134/04. Spółka broni się również zarzutami merytorycznymi (kwestionuje fakt wystąpienia jakiegokolwiek szkody po stronie PETROECCO JV Sp. z o.o., jej wysokość i istnienie związku przyczynowego pomiędzy praktyką

monopolistyczną a szkoda). Po rozprawie w czerwcu 2005 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku zlecił biegłemu z zakresu księgowości i ekonomii sporządzenie opinii w przedmiocie ustalenia strat, jakie poniósł powód z tytułu działań Grupy LOTOS S.A. W przekazanej opinii biegły wskazał, że na podstawie materiałów przedstawionych przez PETROECCO JV Sp. z o.o. nie jest możliwe obliczenie wysokości strat, czy też samego ich istnienia. Biegły wskazał również, iż opinia powinna być zlecona innemu ekspertowi, niż biegłemu z zakresu księgowości. Brak dowodów do wystawienia takiej opinii uniemożliwił powodowi doprowadzenie do wyboru kolejnego biegłego. Rozprawa odbyła się 27 marca 2007 roku. Publikacja wyroku została wyznaczona na dzień 10 kwietnia 2007 roku, następnie odroczonej została na dzień 20 kwietnia 2007 roku. Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2007 roku powództwo zostało oddalone. W dniu 17 maja 2007 roku Spółka wniosła zażalenie na postanowienie o kosztach postępowania. W dniu 4 czerwca 2007 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła apelację od wyroku z dnia 20 kwietnia 2007 roku. W dniu 12 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła odpowiedź na apelację. W dniu 20 grudnia 2007 roku Sąd oddalił apelację PETROECCO JV Sp. z o.o. od wyroku Sądu Okręgowego. W dniu 19 marca 2008 roku został złożony u Komornika wniosek egzekucyjny przeciwko PETROECCO JV Sp. z o.o. W dniu 17 kwietnia 2008 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła skargę kasacyjną od wyroku z dnia 20 grudnia 2007 roku. Skarga została doręczona Grupie LOTOS S.A. w dniu 17 czerwca 2008 roku. W dniu 30 czerwca 2008 roku została wysłana odpowiedź na skargę. Sprawa została skierowana na przedsąd na 14 listopada 2008 roku. W dniu 14 stycznia 2009 roku Sąd Najwyższy postanowił uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do ponownego rozpoznania. W dniu 10 marca 2009 roku akta zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego. W dniu 3 kwietnia 2009 roku Komornik przesłał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Postępowanie z powództwa Ministra Skarbu Państwa o unieważnienie umowy sprzedaży udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o.

W dniu 3 listopada 2005 roku wpłynął do Grupy LOTOS S.A. pozew wniesiony przez Ministra Skarbu Państwa o uznanie za nieważną umowę z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żegluga Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącej sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tysięcy złotych. W dniu 21 kwietnia 2006 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku, IX Wydział Gospodarczy wydał wyrok oddalający powództwo w całości. W dniu 8 czerwca 2006 roku Minister Skarbu Państwa wniósł apelację od wyroku sądu z dnia 21 kwietnia 2006 roku oddalającego powództwo Ministra Skarbu Państwa o uznanie za nieważną umowę z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żegluga Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącej sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tysięcy złotych. W dniu 30 czerwca 2006 roku Spółka złożyła odpowiedź na powyższą apelację. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 28 grudnia 2006 roku zmieniono zaskarżony wyrok z dnia 21 kwietnia 2006 roku ustalając za nieważną umowę zbycia dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. W dniu 6 kwietnia 2007 roku Spółka wniosła kasację wraz z wnioskiem o wstrzymanie wykonania wyroku II instancji. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 kwietnia 2007 roku, wniosek o wstrzymanie wykonania wyroku sądu II instancji został oddalony. Sąd Najwyższy w dniu 10 sierpnia 2007 roku wydał postanowienie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy w dniu 21 listopada 2007 roku wydał postanowienie o przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie. Rozprawa odbyła się w dniu 7 maja 2008 roku. Sąd oddalił w całości powództwo i przyznał Grupie LOTOS S.A. zwrot kosztów procesu w wysokości 100 tysięcy złotych. Z dniem 7 maja 2008 roku wyrok sądu uprawomocnił się. Skarb Państwa w dniu 20 sierpnia 2008 roku wniósł skargę kasacyjną. W dniu 11 grudnia 2008 roku akta sprawy wpłynęły do Sądu Najwyższego, Izba Cywilna, Wydział II. W dniu 6 marca 2009 roku na posiedzeniu niejawnym przyjęto skargę do rozpoznania. Wyznaczono termin rozprawy na dzień 6 maja 2009 roku. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Na dzień 31 grudnia 2008 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

Postępowania sądowe wszczęte przez Spółkę lub jednostki z Grupy Kapitałowej Spółki oraz przeciwko Spółce lub jednostkom z Grupy Kapitałowej

Postępowanie sądowe wszczęte przez Rafinerię Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) przeciwko osobie fizycznej

W dniu 4 grudnia 2003 roku Sąd Okręgowy w Krośnie wydał na rzecz Rafinerii Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.), w postępowaniu nakazowym, nakaz zapłaty kwoty 4.829 tysięcy złotych wraz z odsetkami, stanowiącej wierzytelności wynikające z nieregulowanych faktur za sprzedany towar (sygn. akt VIII GNc 292/03). Powyższy nakaz zapłaty uprawomocnił się. Z uwagi na fakt, iż w dniu 2 kwietnia 2004 roku w stosunku do dłużnika została ogłoszona upadłość z możliwością zawarcia układu, Rafineria Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) zgłosiła sędziemu komisarzowi swoją wierzytelność w łącznej wysokości 7.668 tysięcy złotych, na którą składa się kwota: (i) 6.138 tysięcy zł jako niezapłacona należność główna za sprzedany towar; (ii) 1.498 tysięcy zł jako odsetki za zwłokę; (iii) 32 tysięcy złotych jako koszty procesu w sprawie przed Sądem Okręgowym w Krośnie. Wierzytelności do kwoty 2.580 tysięcy złotych obejmującej należność główną, jak również odsetki nie są objęte układem, ze względu na ich zabezpieczenie na mieniu upadłego hipoteką kaucyjną. Wartość należności z uwzględnieniem realizacji założeń układu na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniosły 1.110 tysięcy złotych.

Istotne postępowania przed organem właściwym dla postępowania arbitrażowego w związku z działalnością prowadzoną przez Petrobaltic S.A. i jej spółkę stowarzyszoną

Spółka zależna od spółki Naftos Gavyba – AB Geonafta jest stroną postępowania sądowego przeciwko Svenska Petroleum Exploration AB) w sprawie założenia UAB Genciu Nafta, której założycielami i udziałowcami jest Spółka zależna oraz Svenska Petroleum Exploration AB. Spór dotyczący realizacji Umowy Spółki został przekazany do Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy Międzynarodowej Izbie Handlowej w Kopenhadze (dalej zwany Arbitrem), który podjął ostateczną decyzję 30 października 2003 roku. Wyrok Arbitrażu w Kopenhadze został uprawomocniony w 3 krajach Unii Europejskiej – Wielkiej Brytanii, Danii i Niemczech. Werdykt Arbitra nie wszedł jednakże dotychczas w życie w litewskiej jurysdykcji.

W sprawie zawarto ugodę pomiędzy Powodem (Rząd Republiki Litwy) a Pozwanymi (Svenska Petroleum Exploration AB, UAB Genciu Nafta, AB Geonafta).

Uгода powyższa została zatwierdzona przez właściwy sąd Republiki Litwy i zgodnie z art. 584 KPC RL ust. 1 pkt. 4 ma moc tytułu egzekucyjnego i w przypadku nie wykonania swoich zobowiązań przez jedną ze stron, druga strona nabywa prawo przymusowego wykonania takiego zobowiązania w trybie określonym przez akty prawne Republiki Litwy.

Podstawowe postanowienia zawartej ugody dotyczące przedmiotowego postępowania arbitrażowego:

1. Powód i pozwani uzgodnili, że Rząd Republiki Litewskiej i AB Geonafta po połowie (po 50%) każdy z osobna nie później niż do dnia 1 maja 2009 roku zapłacą na rzecz Svenska Petroleum Exploration AB łączną sumę 12.579 tysięcy USD oraz każdy zapłaci odpowiednio od sumy przypadającej na niego odsetki roczne w wysokości 6%, naliczane od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia całkowitej zapłaty zgodnie z orzeczeniem Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy Międzynarodowej Izbie Handlowej. Ponadto, AB Geonafta nie później niż do dnia 1 maja 2009 roku zapłaci na rzecz Svenska Petroleum Exploration AB 1.154 tysięcy USD kosztów procesowych.
2. Powód i pozwani uzgodnili, że wszystkie żądania, koszty i płatności, związane z orzeczeniem arbitrażu będą uznane za rozliczone od dnia zapłacenia określonych w pkt. 1 niniejszej Umowy wszystkich sum pieniężnych na rzecz Svenska Petroleum Exploration AB.
3. Powód i AB Geonafta, UAB Genciu Nafta oraz Svenska Petroleum Exploration AB oświadczają, że po podpisaniu i zapłaceniu określonych w pkt. 1 niniejszej Umowy określonych sum pieniężnych przez AB Geonafta i Rząd Republiki Litewskiej, każdy z osobna, a przez AB Geonafta pokryciu wymienionych w pkt. 4 niniejszej ugody kosztów, jeżeli byłyby takie zasądzone strony nie będą miały wobec Strony wykonawczej (tej, która wykonała zobowiązania niniejszej umowy) żadnych roszczeń, żądań związanych z zasądzoną sumą pieniężną wynikającą z orzeczenia sądu arbitrażowego, uznaniem i wykonaniem orzeczenia arbitrażowego, z zawartą 28 kwietnia 1993 roku Litewsko – Szwedzką umową założycielską w sprawie UAB Genciu Nafta, w sprawie cywilnej Nr. 2-589 325/2008 rozpatrywanej w Sądzie Rejonowym Kretinga, ze wszystkimi w tej sprawie przedstawionymi żądaniami.
4. Strony uzgodniły, iż znoszą wzajemnie wobec siebie roszczenia o pokrycie kosztów pomocy prawnej, związanych z określoną powyżej sprawą cywilną i sprawą arbitrażową, uznaniem orzeczenia arbitrażowego i wykonaniem go na Litwie, w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii i Republice Niemiec, jednak AB Geonafta zobowiązuje się do pokrycia kosztów związanych z postępowaniami przed sądami Republiki Litewskiej i wymienionymi państwami zagranicznymi oraz innych kosztów procesowych, jeżeli takie istniałyby.

5. Svenska Petroleum Exploration AB, AB Geonafta, UAB Genciu Nafta i Rząd Republiki Litewskiej po wejściu w życie niniejszej umowy ugody, podejmą wszelkie niezbędne kroki prawne niezbędne do wstrzymania (zawieszenia) procesów związanych z uznaniem orzeczenia arbitrażowego w Republice Litewskiej, oraz uznaniem i wykonaniem orzeczenia arbitrażowego w Republice Niemiec, wykonaniem orzeczenia arbitrażowego w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii, a po wykonaniu niniejszej umowy ugody, aby wymienione procesy zakończyć.

Istotne postępowania sądowe wszczęte przeciwko spółce Petrobaltic S.A. z powództwa ENERGOBALTIC Sp. z o.o.

W dniu 30 lipca 2007 roku spółka Petrobaltic S.A. otrzymała wyrok Stałego Sądu Polubownego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Gdańsku, wydany w dniu 11 czerwca 2007 roku w sprawie z powództwa spółki Energobaltic Sp. z o.o. przeciwko spółce Petrobaltic S.A. Przedmiot sporu dotyczył wykonania umowy nr EB/PKT – 02/01/2001 z dnia 17 grudnia 2001 roku, zgodnie z którą spółka Petrobaltic S.A. miała zaprojektować i zbudować system przesyłowy gazu ze swojej platformy do należącej do powoda elektrociepłowni we Władysławowie. Powód twierdził, że pozwany dopuścił się zwłoki w wykonaniu świadczenia z w/w umowy i żądał zapłaty kary umownej, zaś pozwany twierdził, że wykonał swe świadczenie w czasie właściwym. W/w wyrokiem uwzględniono w całości żądania spółki Energobaltic Sp. z o.o. i zasądzono od spółki Petrobaltic S.A. na rzecz powoda kwotę 1.424 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 lipca 2003 roku do dnia zapłaty, kwotę 30 tysięcy złotych tytułem wpisu sądowego oraz kwotę 7 tysięcy złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W związku z wyrokiem oraz znaczną niepewnością, co do powodzenia ewentualnej procedury odwoławczej została utworzona rezerwa w kwocie 2.157 tysięcy złotych. W dniu 29 października 2007 roku spółka Petrobaltic S.A. złożyła skargę do Sądu Okręgowego w Gdańsku o uchylenie wyroku Sądu Polubownego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Gdańsku. Rozprawa w sprawie skargi spółki Petrobaltic S.A. o uchylenie wyroku Sądu Polubownego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych odbyła się dnia 9 kwietnia 2008 roku. Postanowieniem z dnia 12 marca 2008 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy oddalił wnioski o wstrzymanie wykonania wyroku Stałego Sądu Polubownego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Gdańsku, zaś wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2008 roku Sąd oddalił skargę spółki Petrobaltic S.A. o uchylenie orzeczenia Sądu Polubownego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Gdańsku. Spółka Petrobaltic S.A. w dniu 10 kwietnia 2008 roku dokonała zapłaty części wierzytelności zasądzonej wyrokiem w wysokości 666 tysięcy złotych na rachunek spółki Energobaltic Sp. z o.o. Pozostałą kwotę zasądzonej wierzytelności spółka Petrobaltic S.A. potrąci ze wzajemną wierzytelnością wynikającą z umowy sprzedaży energii elektrycznej, uznając iż skutek zapłaty i potrącenia wierzytelność wygasła. Spółka Energobaltic Sp. z o.o. pomimo tego stwierdziła, iż nie uznaje potrącenia, zaliczając dokonaną przez spółkę Petrobaltic S.A. wpłatę na rozliczenie odsetek za zwłokę, a resztę należności głównej ściągnie w trybie egzekucji sądowej. W dniu 13 czerwca 2008 roku nastąpiło zajęcie rachunku bankowego spółki Petrobaltic S.A. i obciążenie go na kwotę 1.671 tysięcy złotych na podstawie zawiadomienia o wszczęciu egzekucji (sygn. Akt KM 1233/08). Egzekucję przeprowadził Komornik Sądowy Rewiru III w Gdańsku na wniosek spółki Energobaltic Sp. z o.o. Spółka Petrobaltic S.A. złożyła przeciwko spółce Energobaltic Sp. z o.o. powództwo, które toczy się w postępowaniu sądowym przed Sądem Okręgowym w Gdańsku, Wydział IX Gospodarczy, sygn. akt IX GNC 257/08, o zapłatę kwoty 1.620 tysięcy złotych. Powództwo to zostało wniesione w związku z wyegzekwowaniem przez spółkę Energobaltic Sp. z o.o. wcześniej zapłaconej przez spółkę Petrobaltic S.A. kwoty wynikającej z wyroku Sądu Polubownego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych z dnia 11 czerwca 2007 roku.

W dniu 18 sierpnia 2008 roku Sąd Okręgowy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym zasądził na rzecz spółki Petrobaltic S.A. od spółki Energobaltic Sp. z o.o. kwotę 1.620 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 czerwca 2008 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 27 tysięcy złotych tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 7 tysięcy złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Od powyższego orzeczenia pozwana spółka w dniu 5 września 2008 roku wniosła sprzeciw. Powód złożył odpowiedź na sprzeciw pozwanego w dniu 6 stycznia 2009 roku, sprawa prowadzona jest przez Sąd Okręgowy w Gdańsku IX Wydział Gospodarczy pod sygn. akt IX GC 409/08.

W dniu 1 kwietnia 2009 roku odbyła się pierwsza rozprawa, która została odroczone. Termin kolejnej rozprawy, został wyznaczony przez Sąd na dzień 19 maja 2009 roku. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

46. Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących Jednostki Dominującej

Wynagrodzenie wypłacone i należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej przedstawiało się następująco:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Zarząd	606	738 ⁽¹⁾
Rada Nadzorcza	261	239
Zarząd – jednostki zależne lub stowarzyszone	441	274
	=====	=====
Razem⁽²⁾	1.308	1.251
	=====	=====

⁽¹⁾ wynagrodzenie należne za okres przed powołaniem do Zarządu Grupy LOTOS S.A.,

⁽²⁾ wartość wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., które miały miejsce w ciągu okresu sprawozdawczego.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku Jednostka Dominująca nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących.

47. Struktura zatrudnienia

Średnie zatrudnienie w etatach w podziale na grupy przedstawia się następująco:

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
	(badane)	(badane)
Pracownicy fizyczni	2.583	3.042
Pracownicy umysłowi	2.226	2.262
	=====	=====
Razem	4.809	5.304
	=====	=====

48. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi (jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności oraz jednostki nie objęte konsolidacją)

Transakcje z jednostkami powiązаныmi są zawierane na typowych warunkach rynkowych.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 (badane)		stan na 31 grudnia 2008 roku (badane)	
	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Zakupy od podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	2.597	2.871	1.818	2.687
Jednostki nie objęte konsolidacją	37	248	3	52
Razem	2.634	3.119	1.821	2.739

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku łączna wartość zakupów rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. od podmiotów powiązanych wyniosła 1 tysiąc złotych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku łączna wartość przychodów finansowych wynikająca z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 104 tysiące złotych (w tym: 50 tysięcy złotych z tytułu odsetek oraz 54 tysiące z tytułu dywidend).

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)		stan na 31 grudnia 2007 roku (badane)	
	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Zakupy od podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	2.373	3.536	118	2.157
Jednostki nie objęte konsolidacją	142	3.360	3	158
Razem	2.515	6.896	121	2.315

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku łączna wartość przychodów ze sprzedaży rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na rzecz podmiotów powiązanych wyniosła 230 tysięcy złotych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku łączna wartość zakupów rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. od podmiotów powiązanych wyniosła 210 tysięcy złotych.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 łączna wartość przychodów finansowych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 320 tysięcy złotych (przychody z tytułu dywidend).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 łączna wartość kosztów finansowych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 777 tysięcy złotych (rezerwa na odsetki od zobowiązań).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 łączna wartość pozostałych przychodów operacyjnych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 168 tysięcy złotych (zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 łączna wartość pozostałych kosztów operacyjnych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 1.488 tysięcy złotych (w tym 26 tysięcy - strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych i 1.462 tysięcy złotych - inne koszty operacyjne).

49. Informacje o transakcjach z jednostkami powiązаныmi Skarbu Państwa

Transakcje z jednostkami powiązаныmi Skarbu Państwa są zawierane na typowych warunkach rynkowych.

Transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a istotnymi⁽¹⁾ jednostkami powiązаныmi Skarbu Państwa przedstawione zostały poniżej:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku (badane)		stan na 31 grudnia 2008 roku (badane)	
	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Zakupy od podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Bumar Sp. z o.o.	33	-	16	-
ENE A S.A.	-	923	-	80
ENERGA S.A.	1	65.256	-	6.958
Huta Stalowa Wola S.A.	981	-	278	-
Kopalnia Węgla Brunatnego Konin w Kleczewie S.A.	16.267	-	1.732	-
Krajowa Spółka Cukrowa S.A.	6.896	-	-	-
Lubelski Węgiel "Bogdanka" S.A.	-	1	-	-
Polska Żegluga Bałtycka S.A.	47	1	-	-
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.	-	1.903	-	70
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	322	-	-	-
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych PRZYJAŻŃ S.A.	5	83.233	-	3.755
Stocznia Gdynia S.A.	6	-	-	-
Zakłady Azotowe PUŁAWY S.A.	-	1.976	-	209
Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A.	112	895	-	8
Razem	24.671	154.189	2.027	11.079

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku (badane)		stan na 31 grudnia 2007 roku (badane)	
	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Zakupy od podmiotów powiązanych z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Bumar Sp. z o.o.	42	-	31	-
ENEA S.A.	-	718	-	-
ENERGA S.A.	1	49.751	-	5.205
H.CEGIELSKI-POZNAŃ S.A.	-	65	-	43
Huta Stalowa Wola S.A.	710	-	89	-
Kopalnia Węgla Brunatnego Konin w Kleczewie S.A.	14.463	-	1.554	-
Krajowa Spółka Cukrowa S.A.	32.470	-	1.918	-
Lubelski Węgiel "Bogdanka" S.A.	-	-	-	-
Polska Żegluga Bałtycka S.A.	422	39	-	-
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.	-	3	-	2
Polskie Linie Lotnicze LOT SA	-	4	-	-
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	289	-	80	-
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych PRZYJAŻŃ S.A.	7	77.763	1	3.515
Stocznia Gdynia S.A.	101	-	-	-
Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	78	-	1	-
Zakłady Azotowe PUŁAWY S.A.	-	679	-	199
Zakłady Chemiczne POLICE S.A.	2.089	-	-	-
Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A.	85	877	23	8
Razem	50.755	129.897	3.696	8.973

⁽¹⁾ kapitał podstawowy powyżej 100.000 tysięcy złotych.

50. Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku Nafta Polska S.A. jest właścicielem 51,91% akcji Grupy LOTOS S.A. Nafta Polska S.A. jest spółką kontrolowaną przez Skarb Państwa, który na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku posiada bezpośrednio 6,93% akcji Grupy LOTOS S.A. Bezpośrednio i pośrednio Skarb Państwa posiada w Grupie LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku 58,84%.

W ciągu roku zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku, wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A., a Naftą Polska S.A. na łączną wartość 7 tysięcy złotych.

W ciągu roku zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku, wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A., a Naftą Polska S.A. na łączną wartość 21.250 tysięcy złotych, w tym wypłata dywidendy na kwotę 21.249 tysięcy złotych.

51. Pozostałe informacje

51.1. Zaktualizowana Strategia Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. do roku 2012

W dniu 16 czerwca 2008 roku Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. przyjęła zaktualizowaną Strategię Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. do roku 2012. Zaktualizowana strategia zakłada kontynuację dotychczasowej polityki nakierowanej na stymulowanie zrównoważonego rozwoju działalności podstawowej, koncentrację na nadrzędnym celu strategicznym, jakim jest budowa wartości dla akcjonariuszy.

Główne cele Strategii do 2012 roku zostały zaktualizowane dla każdego z trzech głównych segmentów działalności Spółki:

- Segmentu poszukiwawczo-wydobywczego,
- Segmentu operacyjnego,
- Segmentu handlowego.

1. Najistotniejsze elementy zaktualizowanej strategii w obszarze działalności poszukiwawczo-wydobywczej to:

- zwiększenie bezpieczeństwa dostaw ropy przerabianej w rafinerii poprzez uzyskanie bezpośredniego dostępu do złóż węglowodorów,
- osiągnięcie do roku 2012 stabilnego wzrostu produkcji węglowodorów poprzez realizację programów zwiększania wydobycia ropy ze złóż na Morzu Bałtyckim, na które spółka Petrobaltic S.A. posiada koncesje, a także realizowanie nowych projektów poza Polską,
- podwyższenie kapitału Grupy LOTOS S.A. w wyniku wniesienia przez Skarb Państwa posiadanych akcji w spółce Petrobaltic S.A.

Całkowita produkcja segmentu poszukiwawczo-wydobywczego zgodnie z zaktualizowanymi założeniami Strategii osiągnie poziom minimum 10% przerobu ropy w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. w roku 2012 i wzrośnie powyżej 20% do roku 2015. Poziom ROACE dla działalności w całym segmencie będzie średnio wynosił powyżej 15%. Szacunkowe nakłady związane z realizacją tego celu mogą osiągnąć w latach 2006 - 2012 poziom 5,1 miliarda złotych.

2. Najistotniejsze elementy zaktualizowanej strategii w obszarze działalności operacyjnej

Głównym celem w obszarze działalności operacyjnej jest osiągnięcie wzrostu efektywności ekonomicznej przerobu ropy poprzez zwiększenie skali przerobu ropy, uzyskanie wyższego stopnia konwersji i odsiarczania produktów. W tym celu realizowany jest dwuetapowy Program 10+. Wybudowane zostaną także niezbędne instalacje technologiczne, nie wchodzące w skład Programu 10+ oraz zmodernizowane zostaną niektóre z istniejących instalacji.

Efekty realizacji tych zamierzeń inwestycyjnych będą następujące:

- zdolność przerobu ropy osiągnie poziom 10,5 milionów ton rocznie przy pogłębionej konwersji,
- uniwersalna konfiguracja technologiczna umożliwi produkowanie gatunków paliw zgodnie z zapotrzebowaniem rynkowym,
- ograniczona będzie do minimum produkcja ciężkiego, zasiarczonego oleju opałowego i bunkrowego w związku z wprowadzanymi regulacjami ekologicznymi,
- stworzona zostanie możliwość prowadzenia bardziej elastycznej polityki remontowej co pozwoli na zwiększenie dostępności operacyjnej instalacji produkcyjnych,
- zwiększona zostanie baza magazynowa paliw oraz powstanie infrastruktura logistyczna umożliwiająca wysyłkę drogą morską dużych partii produktów,
- powstanie możliwość równoległego przerabiania różnych gatunków ropy,
- wzmocnienie pozycji Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. w rankingu konkurencyjności rafinerii europejskich.

Przewidywane nakłady na realizację zadań w obszarze działalności operacyjnej w latach 2006 – 2012 osiągną poziom około 6,7 miliarda złotych, w tym na realizację I etapu (lata 2006 - 2010) Programu 10+ przewidywane nakłady wynoszą około 5,2 miliarda złotych.

3. Najistotniejsze elementy zaktualizowanej strategii w obszarze działalności handlowej to:

- osiągnięcie 30% udziału w rynku paliw w Polsce w 2012 roku,
- osiągnięcie 40% udziału w rynku paliwa lotniczego w Polsce w 2012 roku,
- wzrost efektywności sprzedaży LPG,
- 10% udział w rynku detalicznym paliw w 2012 roku,
- wejście w segment stacji automatycznych,
- 20% udziału w sprzedaży paliw na autostradach po zakończeniu głównej części programu budowy autostrad,
- rozwój sieci stacji poprzez elastyczne wykorzystanie pojawiających się szans rynkowych, uwzględniający rozwój organiczny i nieorganiczny.

Szacunkowe nakłady związane z realizacją celów w obszarze działalności handlowej mogą osiągnąć w latach 2006 - 2012 poziom 1,1 miliarda złotych.

4. Działalność finansowa

W obszarze finansowym zakłada się, że w związku z realizacją strategii Spółka będzie korzystać z finansowania zewnętrznego, jednak w żadnym okresie relacja długu netto do kapitałów własnych nie powinna przekroczyć wartości 0,8.

Ocena efektywności funkcjonowania Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. opierać się będzie na analizie wskaźnika marży EBITDA (bez akcyzy) oraz stopy zwrotu z kapitału zaangażowanego, których wysokość w 2012 roku winna wynosić odpowiednio nie mniej niż 9% i 12%. Strategia Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. przewiduje, że w latach 2006 - 2012 łączne nakłady inwestycyjne wyniosą około 12,9 miliarda złotych.

Wyплаты dywidendy podporządkowane zostaną optymalizacji struktury finansowania Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. W okresie realizacji głównych programów strategicznych wypłaty dywidendy nie będą przekraczać 10% zysku netto. Po ich realizacji intencją jest wzrost dywidendy do poziomu 30% zysku netto. Polityka dywidendy w spółkach zależnych jest ustalana przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. z uwzględnieniem ich kondycji finansowej i programów rozwojowych.

5. Kierunki rozwoju na lata 2013 – 2020

Po realizacji działań strategicznych do 2012 roku kluczową rolę dla wzrostu wartości Grupy LOTOS S.A. będzie miał rozwój segmentu poszukiwawczo-wydobywczego i umocnienie pozycji rynkowej. Do rozważanych projektów należą:

- kontynuowanie działań w kierunku zwiększenia wydobycia ropy naftowej, dążąc do przekroczenia 20% zdolności przerobowych do roku 2015, z tendencją wzrostową w następnych latach,
- budowa instalacji zgazowania ciężkiej pozostałości z przerobu ropy z ukierunkowaniem na produkcję wodoru i mediów energetycznych - II etap Programu 10+,
- uruchomienie produkcji biopaliw nowych generacji,
- sekwestracja CO₂ - deponowanie CO₂ w strukturach geologicznych,
- kontynuowanie działań wspierających budowę podziemnych magazynów ropy i produktów naftowych (kawern),
- rozwijanie technologii skutkujących wzrostem marży produktowej.

Decyzje o podejmowanych działaniach rozwojowych będą się opierały o analizę ich efektywności ekonomicznej i będą realizowane w miarę możliwości finansowych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Dopuszcza się możliwość wchodzenia w układy kapitałowe lub wykorzystanie formuły wspólnego przedsięwzięcia z partnerem strategicznym.

Główne założenia makroekonomiczne i cenowe przyjęte przez Grupę LOTOS S.A. do sformułowania podstawowych założeń polityki finansowej do 2012 roku:

	2009 rok	2012 rok
Ropa (ceny stałe 2008) jedn.;		
- Notowanie dtd Brent USD/bbl;	112,52	128,02
- Notowanie Ural CIF Rotterdam USD/bbl	108,8	124,52
Cracki produktowe (ceny stałe 2008) jedn.;		
- Premium gasoline 10 ppm - Cargoes CIF NEW USD/t	145	145
- Diesel 10 ppm - Cargoes CIF NWE USD/t	178	178
- Gasoil 0,1% - Cargoes CIF NWE USD/t	140	140
- Fuel Oil 3,5% - Barges FOB Rotterdam USD/t	(271)	(271)
EUR/PLN	3,50	3,20
USD/PLN	2,56	2,48

51.2. Szczególne uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywanie w spółkach kapitałowych

Ustawa z dnia 3 czerwca 2005 roku o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego („spółki strategiczne”) (Dz. U. Nr 132, poz. 1108) („Ustawa”) wprowadziła instytucję obserwatorów z ramienia Skarbu Państwa. Grupa LOTOS S.A. znalazła się na liście spółek strategicznych, o których mowa w art. 8 Ustawy, opublikowanej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2005 roku w sprawie listy spółek o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego (Dz. U. z dnia 29 grudnia 2005 roku). Zadaniem obserwatorów z ramienia Skarbu Państwa, ustanowionych w spółkach strategicznych, jest monitorowanie działalności tych spółek w zakresie między innymi:

- rozporządzania składnikami mienia podstawowymi z punktu widzenia prowadzonej przez te spółki działalności,
- zmiany rzeczywiście wykonywanego przedmiotu działalności, zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji podstawowego składnika mienia,
- podejmowanych uchwał Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy dotyczących rozwiązania spółki, przeniesienia siedziby spółki za granicę, zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa spółki, zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,

jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że takie czynności prawne naruszają porządek publiczny lub bezpieczeństwo publiczne.

Rządowe założenia polityki państwa w dziedzinach życia społecznego lub gospodarczego posiadających istotne znaczenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego będą publikowane w Monitorze Polskim.

Obserwatorzy mogą żądać od spółek wszelkich dokumentów oraz wyjaśnień w wyżej wymienionych sprawach, a następnie – po przeprowadzonej analizie – mają obowiązek ich przekazania Ministrowi Skarbu Państwa wraz z pisemnym stanowiskiem oraz jego uzasadnieniem.

Minister Skarbu Państwa w niektórych przypadkach ma obowiązek, a w innych może wyrazić sprzeciw wobec działań spółek strategicznych, o których uzyskał informacje od obserwatorów. Sprzeciw ten (niezaskarżony) skutkuje nieważnością czynności prawnej od chwili jej dokonania.

Do dnia zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa LOTOS S.A. nie otrzymała oświadczenia o ustanowieniu w Spółce obserwatora.

52. Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	
	Paweł Olechnowicz
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno - Finansowych	
	Mariusz Machajewski
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju	
	Marek Sokołowski
Główny Księgowy	
	Tomasz Południewski